

Bolu Dergisi

Sayı: 1 | Eylül 2023

“

**Bolu'nun güzelliğinden,
halkın coşkun sevinçlerinden
çok duygulandım.**

Gazi Mustafa Kemal
18. 07. 1934

”

ÇEVRE
DOSTU
PENCERE

aykopen®

PVC PENCERE VE KAPI SİSTEMLERİ

winsa®

Ankara Üretici Bayi

Farklı bir yaşam için
Hayata **winsa** dan bak

Dorado 76

winsa'dan
Yalıtımın En
Estetik Hali

Profil Genişliği: 76 mm
Odacık Sayısı: 5
Sınıf: A Class - EN 12608-1
Conta: TPE Gri / Siyah
Conta Sayısı: 3
Çita: Tek tırnaklı - PCE conta
Çam Kalınlıkları: 24, 30, 36,
44, 52 mm

Revotech

winsa'dan
Daha Fazla Rüzgar
Dayanımı

Profil Genişliği: 84 mm
Odacık Sayısı: 7
Sınıf: B Class - TS 5358 - EN 12608
Conta: TPE Gri / Siyah
Conta Sayısı: 3
Çita: Tek tırnaklı - PCE conta
Çam Kalınlıkları: 24, 30, 36,
44, 52 mm

Safir

winsa'dan Oval
Tasarım Hatları ile
Estetik Görünüm

Profil Genişliği: 70 mm
Odacık Sayısı: 5
Sınıf: B Class - TS 5358 - EN 12608
Conta: TPE Gri / Siyah
Conta Sayısı: 2
Çita: Tek tırnaklı - PCE conta
Çam Kalınlıkları: 4, 10, 20, 24,
26, 30, 36, 39 mm

Lotus

winsa'dan Yeni
Eksenel Sürme
Pencere ve Kapi Sistemi

Kasa Profil Genişliği: 122 mm
Kanal Profil Genişliği: 45 mm
Kasa Odacık Sayısı: 4
Sınıf: B Class - TS 5358 - EN 12608
Conta: TPE Gri / Siyah
Çita: Tek tırnaklı - PCE conta
Çam Kalınlıkları: 4, 5, 20, 24, 28 mm

Adres: İvedik Osb 24. Caddesi 2260 Sokak No:21

Yenimahalle / Ankara / TÜRKİYE

Tel: +90 312 395 68 66 | Fax: +90 312 395 68 67

www.aykopen.com | E-mail: info@aykopen.com

WhatsApp Sipariş Hattı
0541 395 68 61

BOLU FEDERASYONU

BOLU FEDERATION

BOLU FEDERASYONU DERGİSİ

SAYI: 1 MAYIS 2023

BOLU FEDERASYONU ADINA
YAYIN SAHİBİ VE SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
Prof. Dr. Selami ERYILMAZ
Bolu Federasyonu Başkanı

GENEL YAYIN YÖNETMENİ
Prof. Dr. Selami ERYILMAZ

EDİTÖR
Metin İPEK

YAYIN KURULU
Doç. Dr. İbrahim YÜKSEL
Dr. Öğr. Üyesi İsa BAYHAN
Hüseyin TUNÇAY

GRAFİK TASARIM VE UYGULAMA
Özüm Begüm ERCAN

KAPAK FOTOĞRAFI
Musa KIYMAZASLAN

YAYININ İDARE ADRESİ
Sakarya Mahallesi Cingöz Sokak No:16
Hamamönü Altındağ/ANKARA

İLETİŞİM
Gsm: 0505 319 41 30
e-posta: bilgi@bolufederasyonu.org.tr

YAYIN ŞEKLİ
Türkçe – Yılda iki kez yayımlanır.
Yerel, Süreli Yayın
Ücretsiz

ÜNİVERSİTE HAZIRLIK

9. Sınıf

10. Sınıf

11. Sınıf

12. Sınıf

Eğitimin Zirve Markası

Merkez Şube İletişim

Maltepe mahallesi Özveren sokak
No:9 Demirtepe Çankaya/Ankara
0312 425 07 52

Kızılay Vip Şube İletişim

Meşrutiyet mahallesi Konur sokak
No:6 Kızılay Çankaya/Ankara
0312 425 07 53

İDEAL TORF & PEYZAJ

İDEAL TORF

İdeal Torf ticaret hayatına 1990 yılında torf, orkide toprağı imalatı, paketlenme ve satışıyla başlamıştır.

İmalat hayatına 100 m2'lik bir atölye ile başlayan firmamız şu anda 3.000 m2'lik kapalı alan fabrikası, 50.000 m3 hammadde ve 50.000 m2 stok sahası ile hizmet vermektedir.

Türkiye'de sadece kuruluşumuzda mevcut olan otomatik dolum makinesi ile ayda 10.000 m3 torf dolumu yapmaktadır.

Amacımız gerek yurt içinde gerekse yurtdışında çok geniş olan referanslarımızı yenilerini ekleyerek ülke ekonomisine daha fazla katkıda bulunmaktır.

Üretim tesisimiz BSCI-Sosyal Sorumluluk, ISO 9001:2015 Kalite Yönetim Sistemi, ISO 14001:2015 Çevre Yönetim Sistemi, OHSAS 18001 İş Güvenliği Yönetim Sistemi ve ISO 10002 Müşteri Memnuniyet Yönetim Sistemi sertifikalarına sahiptir.

Deneyimli kadromuz, kaliteli hizmetimiz ve yılların tecrübesiyle, ulusal ve uluslararası alanda ilk tercih edilen torf üreticileri arasında olmaktadır.

İklimerimizden taviz vermedikçe güvenli adımlarla insan sağlığına ve doğaya zarar vermeden ve kaynakları en etkin şekilde kullanarak torf üretim alanında kaliteli hizmet vermektir.

www.idealtrorf.com

HALİL İBRAHİM YAVAŞ
+90 533 529 14 06

idealtrorf@gmail.com

İDEAL PEYZAJ

1990 yılında kurulan İdeal torf firmasının yeni kolu olarak 2022 yılında faaliyet göstermeye başlayan İdeal torf ve peyzaj sektörüne yerini almış bulunmaktadır. Sektörde yeni olmasına rağmen tecrübeli çalışma arkadaşları sayesinde alanında profesyonel çalışmalar gerçekleştiren İdeal.

Alışlagelmiş olan hatalı bahçe uygulamalarının doğru biçimde düzeltilmesi için mekanın bulunduğu şehir, mekanın, bahçenin v.b. alanların ekolojik ekonomik ve görsel olarak tespit edilip bunun üzerinde çalışılıp sürdürülebilir bir tasarım ile sonuca gitmek.

Çağımızın ne yazık ki önüne geçemediğimiz sorunu olan betonlaşmanın hüküm sürdüğü dünyamızda doğanın alabileceği en az hasarı kontrol etmek ve bunun için gerekli peyzaj projelerinin etüt çalışmalarının sektörde yaratıcı, yenilikçi, doğayla uyumlu çözümler ile tasarladığımızı.

www.idealpeyzaj.com.tr

GAMZE DEMİRTAŞ
PEYZAJ MİMARİ
+90 506 905 89 57

idealpeyzaj14@gmail.com

BİL KOLEJİ
Dünya İnovasyon Okulu

Etimesgut Kampüsü

Eğitim Odağımız

ANAOKULU

Keşif Temelli Eğitim

İLKOKUL

Sorgulama Temelli Eğitim

ORTAOKUL

Performans Temelli Eğitim

☎ **0544 245 42 45 - 0544 245 82 45**

📍 Piyade Mah. Kürşad Cad. 1855 Sk. No:1 Etimesgut/ANKARA

📱 **@biletimesgut** ✉ **biletimesgut@bilokullari.com.tr**

İÇİNDEKİLER

Başkandan

PROF. DR.
SELAMİ ERYILMAZ
ÖNSÖZ

8

AHMET BAYSAL
İZZET BAYSAL VAKFINİN
KURULUŞ ÖYKÜSÜ

14

DR. METİN TÜRKER
"EKOSİSTEM ODAKLI GIDA ÜRETİM
SİSTEMİNİN TEŞVİK EDİLMESİ PROJESİ"

18

44 PROF. DR. ALİ COŞKUN
AFET ZAMANLARINDA
SAĞLIKLI OLMAK

BELEDİYELERİMİZ

24

DR. YASİN ŞEN
DÖRTDİVAN'IN TARİHİ
VE KÜLTÜRÜ

30

DOÇ. DR. EROL EVCİN
BOLU LİVASI'NDAKİ YANKILARI İLE BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞI'NDA
OSMANLI DEVLETİ İLE MÜTTEFİKLERİNİN BAŞARILARI

38

PROF. DR. SELAMİ ERYILMAZ
EĞİTİMDE 21. YY BECERİLERİ

46

AHMET KAHRAMAN
İZ BIRAKANLAR BOLU'YA KATKI VERENLER

50

HÜSEYİN TUNCAY
GÜÇBİRLİĞİNE GİDEN YOLDA BOLU FEDERASYONU

52

HAKAN ALAMUR
DEVLET TEŞVİKLERİ VE UYGULAMA ALANLARI

İÇİNDEKİLER

56

FUAT BAYRAMOĞLU
BOLUSPOR

62

ERSİN KAŞKA
GEREDE KARMA ORGANİZE
SANAYİ BÖLGESİ

66

NEVZAT EMRAH
BOLU MUTFAK KÜLTÜRÜ
SANAYİ BÖLGESİDR. ÖĞR. ÜYESİ İSA BAYHAN
BOLU TURİZMİ

72

70

SADETTİN DOĞANYİĞİT
ŞEHİR VE ADAM

76

YAKUP EVİRGİN
SAVUNMA SANAYİİ TARİHİ

84

DOÇ. DR. NİYAZİ GÜMÜŞ
ŞEHİR PAZARLAMASI VE BOLU

90

ZEKİ AÇIKGÖZ
DÜNYANIN AŞÇI FABRİKASI MİNGEN

94

HALİT YILDIZ
NARVEN TERMAL KASABA

PROF. DR. SELAMİ ERYILMAZ

Sevgili Hemşehrilerim,

Birçok uygarlığa ev sahipliği yapmış, kültürü, sosyal dokusu ve doğası ile hepimizin göz bebeği olan Bolu hepimizin ortak öznesi...

Bu güzel şehrin ülke içinde daha etkin olabilmesi, hemşehrilerimiz arasında dayanışmanın geliştirilerek dostluk bağlarının güçlendirilmesi adına şimdiye kadar pek çok emek ve çaba ortaya konuldu. Bu bazen dernekleşme yoluyla, bazen de vakıflarla sağlanmaya çalışıldı. Federasyonlaşma ise bunun son örneğidir.

Bu yolda bir grup Bolulu arkadaşımızla birlikte 2012 yılında bizim de 'çorbada bir tuzumuzun bulunması' adına harekete geçtik. Bolu'ya karşı olan vefa borcumuzu ödemek, hemşehrilerimizle daha fazla birlikte olmak ve bu toprakların insanının sorunlarının çözümüne katkıda bulunmaktaki amacımız.

2012 yılı itibarıyla Bolu Platformu olarak başlayan örgütlenme çabalarımız, federasyon fikri etrafında şekillenmeye başlayınca öncelikle ilçe derneklerinin kuruluşu gündeme geldi. 2013 yılından itibaren sırasıyla Bolulular Derneği, Seben Derneği, Mengenliler Derneği, Dörtdivan Derneği kuruldu. Daha önce kurulan Kıbrıscık Kültür, Yardımlaşma, Dayanışma ve Kıbrıscıklı Tanıtma Derneği de bu yapıya dahil olunca 10 Nisan 2015 tarihinde Bolu Federasyonu kuruldu. Bunun ardından federasyona üyeliği kabul edilen Gerede Kültür, Sosyal ve Yardımlaşma Derneği ile birlikte üye dernek sayısı 6 oldu. 2016 yılında da Yeniçağa Derneği de Federasyon bünyesine katıldı.

Bolu Federasyonu'nun kısa kuruluş öyküsü böyle...

-Yeni yönetim olarak hedefimiz...

Kısa bir süre önce Bolu'yu daha etkin bir yere getirebilme adına yaşanan bayrak yarışında görevi Cafer Alağöz'den devraldık.

Şimdiye dek görev alan başkanlarımız ve yönetim kurullarında görev yapan arkadaşlarımız Bolu'nun tanıtımı, hemşehrilerimizin kaynaşması adına ellerinden geleni yaptı, Gelineen noktada görevi bırakırken, bu güzel şehrin sorunlarının çözümüne katkı sunmak ve dayanışmayı artırmak için elimizden geleni yapmaya çalışacağımızı belirtmek isterim.

Bu çerçevede yaptığımız faaliyetlerin daha iye duyurulabilmesi ve tarihe not düşülebilmesi adına elinizdeki derginin hazırlanması gündeme geldi.

Bu dergi yapılan faaliyetlerin tanıtımı, Bolu ile ilgili meselelerin ortaya konması, Bolulu bürokrat, akademisyen ve işadamlarımızın fikirlerini ortaya koyabilmeleri için yeni bir platform oluşturabilmek adına hazırlandı.

-Bu sayımızda neler var?

Dergimizin bu sayısında İzzet Baysal Vakfı'nın kuruluş hikayesini, ekosistem odaklı gıda üretim sisteminin teşviki konulu proje hakkındaki haberimizi, Dörtdivan ilçesinin tarihi ve afet zamanlarında sağlıklı olmak konularındaki haberlerimizi okuyacaksınız. Birinci Dünya Savaşı sırasında yaşanan müttefik başarılarının Bolu'ya yansımalarını Erol Evcin, Eğitimde 21. Yüzyıl becerileri konulu haberi Prof. Selami Eryılmaz hazırlarken, Bolu'da iz bırakanlar konulu haberde Ahmet Kahraman'ın öyküsünü bulacaksınız. Güçbirliğine giden yolda Bolu Federasyonu'nun kuruluş öyküsünü Hüseyin Tunçay'ın kaleminden okuyacaksınız. Devlet teşvikleri ve uygulama alanları, Boluspor, Gerede OSB, Bolu Mutfak Kültürü Sanayi Bölgesi ve Bolu turizmi gibi geniş yelpazede haberlerimizin bulunduğu dergimizde, savunma sanayi tarihi, şehir pazarlaması ve Bolu ile dünyanın aşçı fabrikası Mengen, Narven Tatil Kasabası gibi renkli haberlerimizi bulacaksınız.

-Teşekkür...

Gerek Federasyonumuzun çalışmaları sırasında bizlere destek veren hemşehrilerimize gerekse derginin hazırlanmasında emeği geçen tüm arkadaşlarımıza teşekkür etmeyi bir görev biliyorum. Bundan sonraki sayılarda da Bolu'nun sesinin daha fazla duyulabilmesi ve ağırlığının daha da artırılabilmesi adına sorunlarının takipçisi olacağımızı, güzelliklerini daha fazla yansıtmaya çalışacağımızı ve bu arada da sizlerden gelen önerileri de değerlendireceğimizi belirtmek isterim.

İyi okumalar dileğiyle...

FEDERASYONUMUZU OLUŞTURAN DERNEKLER

**BOLULULAR
DERNEĞİ**

**DÖRTDİVAN
DERNEĞİ**

**GEREDELİLER
DERNEĞİ**

**GÖYNÜK
DERNEĞİ**

**SEBEN
DERNEĞİ**

**KIRISCİK
DERNEĞİ**

**MENGEN
DERNEĞİ**

**YENİÇAĞA
DERNEĞİ**

Prof. Dr. Selami ERYILMAZ
FEDERASYON BAŞKANI
SEBEN DERNEK BAŞKANI

İSMAİL CANALP
SAYMAN
BAŞKAN YARDIMCISI

İSMAİL YILMAZ
GENEL SEKRETER
YENİÇAĞA DERNEK BAŞKANI

İSMAİL ALTINTAŞ
BAŞKAN YARDIMCISI

CAFER ALAGÖZ
BAŞKAN YARDIMCISI
GEREDE DERNEK BAŞKANI

ORHAN KAHRAMAN
BAŞKAN YARDIMCISI

İSMAİL AKSOY
BAŞKAN YARDIMCISI
BOLULULAR DERNEK BAŞKANI

FAHRETTİN ÖZKORKMAZ
BAŞKAN YARDIMCISI
DÜRTÜDİVAN DERNEK BAŞKANI

EYLEM GÖKMEN YILMAZ
BAŞKAN YARDIMCISI
KIBIRISCIK DERNEK BAŞKANI

MEHMET ÇALIŞIR
BAŞKAN YARDIMCISI
MENGEN DERNEK BAŞKANI

HÜSEYİN GÜLEC
BAŞKAN YARDIMCISI
GÖYNÜK DERNEK BAŞKANI

ŞEFİK SARICAN
MUDURNU DERNEK BAŞKANI

MÜCAHİT YILMAZ
YÖNETİM KURULU ÜYESİ

GÜROL MOTUR
YÖNETİM KURULU ÜYESİ

RECEP ARSLAN
YÖNETİM KURULU ÜYESİ

HÜSEYİN ÇİÇEK
YÖNETİM KURULU ÜYESİ

HARUN RESİT BİRBİLEN
YÖNETİM KURULU ÜYESİ

ZEKİ AÇIKÖZ
YÖNETİM KURULU ÜYESİ

YUSUF TUNA
YÖNETİM KURULU ÜYESİ

İSA GÜLER
YÖNETİM KURULU ÜYESİ

AHMET YAZICI
YÖNETİM KURULU ÜYESİ

MUSTAFA AKSAKAL
YÖNETİM KURULU ÜYESİ

DENETİM KURULU

GÜROL MOTUR
YÖNETİM KURULU ÜYESİ

RECEP ARSLAN
YÖNETİM KURULU ÜYESİ

HÜSEYİN ÇİÇEK
YÖNETİM KURULU ÜYESİ

ZEKİ AÇIKÖZ
YÖNETİM KURULU ÜYESİ

YUSUF TUNA
YÖNETİM KURULU ÜYESİ

AHMET YAZICI
YÖNETİM KURULU ÜYESİ

Doğa, kültür ve yaşam bir arada

Şimdi Tatil Zamanı!

Bolu ADYA'nın eşsiz manzarası
eşliğinde, günün her saatini
keyifli geçirmek mümkün.

Kahvaltı ve Akşam yemeği

Eğlence ve Etkinlikler

Restaurant

Kamp Alanı

Rezervasyon

0532 689 12 14

0374 238 12 12

Kızık Yaylası, Yayla Evleri No:159,
14732 Seben / BOLU

© boluadya f boluadyaotel

Editörden

METİN İPEK

1988 Gerede doğumlu olan İpek, Gazi Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Halk Bilimi bölümü mezunu olup, bunun yanı sıra Anadolu Üniversitesi İşletme ve Sosyoloji bölümleri mezunudur.

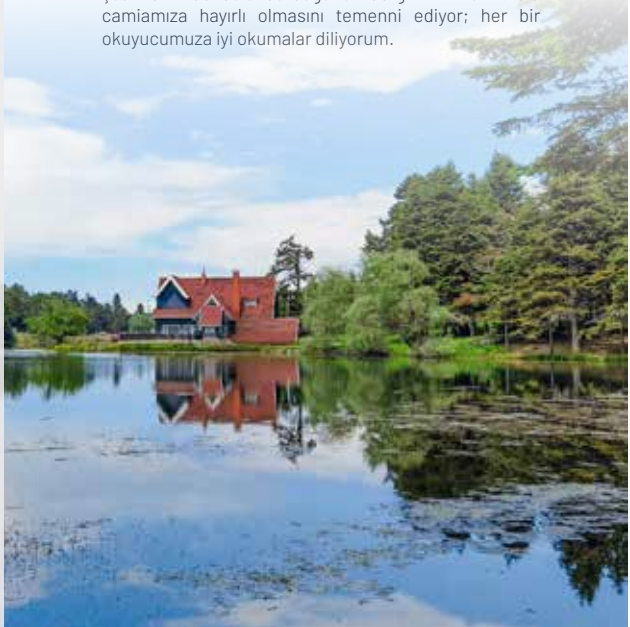
İpek, 2017 yılında Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Halk Bilimi bölümünde yüksek lisansını tamamlamış olup halen Hacettepe Üniversitesi'nde doktora eğitimini sürdürmektedir.

İlkokul çağlarından beri edebiyata hevesli olan İpek; başta "Ayarsız", "Ay", "Kukuma" olmak üzere birçok ulusal edebiyat dergisinde çalışmalar yayımlamaktadır. Ayrıca çeşitli vakıf ve dernek dergilerinde de editörlük ve yöneticilik yapan İpek'in akademik camiaya katkı anlamında uluslararası kongre ve sempozyumlarda sunduğu çok sayıda makale ve sözlü bildirisi de bulunmaktadır. İpek, halen bir kamu kurumunda devlet memuru olarak çalışmakta ve iyi derecede İngilizce bilmektedir.

Şiir dalında "Ece Ayhan Şiir Ödülü", "Hasan Bayrı Şiir Ödülü" gibi çeşitli ödüllerinde sahibi olan İpek'in, daha önce Ankara Büyükşehir Belediyesi tarafından yayınlanan "Ankaralı Öyküler" ve "Bir Hitit Efsanesi Ankuva" isimli iki de öykü kitabı bulunmaktadır.

Tarihi ve doğal güzelliklerin bir arada olduğu, yeşilin her tonuyla bakanları mest ettiği ve birçok alanda marka olan nadide şehrimizin kazanımlarını daima önceleyip federasyon çatısı altında birlik ve beraberliğimizi daim kılmayı, hemşehricilik bilincini ve şehre olan aidiyet duygularımızı pekiştirmeyi amaçlayarak çıktığımız bu yolda sizlerle dergimizin ilk sayısında buluşmaktan büyük mutluluk duyuyorum.

İlçe derneklerimizin güç birliğine giderek oluşturduğu federasyonumuz, başta Başkent olmak üzere tüm şehirlerde yaşayan Boluluların sesi olmakta; olmaya da devam edecektir. Bu vesileyle Ankara'nın tarihi semti Hamamönü'nde müstakil bir konak içinde faaliyetlerine devam eden federasyonumuzun ilk yayın organı olan ve şuan elinizde bulundurduğunuz dergimizin tüm Bolu camiamıza hayırlı olmasını temenni ediyor; her bir okuyucumuza iyi okumalar diliyorum.

İZ BIRAKANLAR VE *Bolu'ya Katkı Verenler*

AHMET BAYSAL, İZZET BAYSAL VAKFININ KURULUŞ ÖYKÜSÜNÜ ANLATIYOR

Seben Derneği Başkanı, şu anda Gazi Üniversitesinin değerli akademisyenlerinden Sayın Prof. Dr. Selami Eryılmaz, Bolu'da çıkarmayı düşündükleri dergide yayımlanmak üzere İzzet Baysal Vakfı'nın Kuruluş öyküsünü anlatmamı istemişler. Bu konu birçok yerde imzam altında yazılmış olmasına rağmen Vakfın Kurucusu amcam İzzet Baysal'a olan duygularım derinliğinden olsa gerek her birinde, öncekilerde bulunmayan yeni bilgilere yer verilmiş oluyordu. Bu nedenle 90 yılını doldurmuş yıpranmış hafızamda belki şuuraltında kalmış yeni bilgileri yakalarım ümidiyle bu fırsatı kaçırmadım. Prof. Dr. Eryılmaz'ın verdiği fırsatı değerlendirmeyi uygun gördüm; yeniden kaleme sarıldım.

İzzet Baysal - Ahmet Baysal - İzzet Baysal'ın kızı Esin Avunduk

Bilindiği gibi Vakıf bir hayırsal kurumdur... İzzet Baysal'ın, 1931'lerde Mimarlıkla başlayan, sonrasında İnşaat Mühendisliği, Ticaret, İthalat ve en nihayet Sanayicilikle devam eden 62 yıllık iş hayatının hiçbir safhasında Vakıf kurma fikrinin aklından bile geçmediğini sanıyorum... Ancak bütün bu 62 yıl boyunca -Bolu dışında olmasına rağmen- O her zaman çok sevdiği Bolu'suna yönelik bir "hayır adamı" olmuştur. Örneğin Ankara'da sürdürdüğü Mimarlığı ve Mühendisliği devresinde onu, Bolu Kızılayına gönderdiği mahdud da olsa yeterli meblağlarla, "muhtaç öğrencilere" burs verdiğini görürüz... Bunu Ankara'da, bir törende Kızılay Başkanlığına yakasına Kızılay Rozeti takılmasıyla öğreniyoruz... Başka bir örnek; İstanbul'da sürdürdüğü ticaret hayatı esnasında, Bolululardan gelen bir talep üzerine Yukarı Çarşı dediğimiz dört yol ağzında -çıkışın tam karşı köşesine gelen bir arsada- fakir öğrenciler için 3 katlı, hafızam yanıltmıyorsa 120 kapasiteli bir erkek öğrenci yurdu yaptırmıştır. Bu onun Devletine armağan ettiği ilk eseridir... 20 küsur sene hizmetten sonra, Bakanlığı sırasında bu bina rahmetli Avni Akyol tarafından beş katlı olarak yenilenerek şu anda öğrenci yurdu hizmetine devam etmektedir. Sanayiciliği esnasında, Bolu İl Özel İdaresinin, bazı hayırseverlerin katkısı ile şu anki İ.Baysal Doğum ve Çocuk Hastanesinin kuzey - doğu köşesine yaptırdığı, dairevi poliklinik binasına katkı verenlerden biri de İzzet Baysal olmuştur. Gene sanayiciliğinin son yıllarına doğru, sanırım 1984 olacak- Bolu Devlet Hastanesi Başhekimi Rifat Ersoy kendisine bir mektup yazarak, hastanenin bir "acil servis" binasına ihtiyacı olduğunu bildirmiş, bu üniteyi ondan rica etmiştir.

Ben, o tarihte -1954 den beri- yanında fabrikasında çalışıyordum... Mektubu bana da okudu ve "Rifat Bey'i git gör; ne gerekiyorsa yapiverelim!" dedi... Bolu'ya giderek rahmetli Ersoy ile görüştüm. Hazır bir projesi vardır, sanıyordum. Yokmuş; mevcut hastane binasının doğusuna doğru uzatarak acil servisi buraya düşünüyormuş... İstanbul'a dönüşümde amcam hiç düşünmeden görevi bana verdi. Hastane projeleri üzerinde tecrübeli karı-koca, ikisi de mimar, Ateş Mimarlık firması ile tanıştım. Birlikte Bolu'ya gidip Rifat Bey'den ne kapasitede bir acil servis arzuladığını öğrendiler; arazinin plan kotesini çıkarıp kısa zamanda Başhekimin onayını alacak ve ismine "İzzet Baysal Acil Servis" ünitesi diyeceğimiz projeyi hazırladılar. (Bu kısmı biraz tefferruatlıca anlatmamın nedeni bu hayrın ileride belki de Vakfın kuruluşuna rehberlik edeceği görülmüştür).

Bu vesileyle abi-kardeş arasında yaşanan tatlı bir rekabete de değinmek isterim: Babam Mehmet Baysal,- amcamın 6 yaş büyüğü- o tarihlerde hafif bir felç geçirmiş, bizimle birlikte Zincirlikuyu'daki evimizde yaşıyordu. Acil Servise karar verildiği günün akşamı fabrikadan eve döndüğümde bu güzel haberi babama müjdeledim. Annemi kaybettikten sonra içine kapanık, vaktini namaz niyazla geçiren babam, haber üzerine birden canlandı. "İzzet'e söyle, o da bilir benim hastanenin alt yanında değerli bir arsam var; bir hastaneye bölüm yapacağına ben o arsayı tahsis edeyim, o da binasını yapsın; böylece Bolu'ya, Baysal kardeşler olarak yeni bir hastane kazandıralım!" dedi. Ertesi gün sevinçle babamın bu teklifini amcama ilettiğimde, beklediğimin aksine "Herkesin hayrı kendisindir; ağabeyim de hayrını kendisi yapsın!" cevabını aldım.

Fazla uzatmadan, bu rekabetin neticede Babamın da Dr. Rifat Bey'in isteği üzerine, aynı Devlet hastanesine 60 yataklı, hemşirelerin barınacağı ve eğitileceği bir "Mehmet Baysal Hemşire Eğitim Merkezi" kurması kararı ile neticelendi... O projeyi de Ateş Mimarlık firmasına yaptırdık. Her iki kardeşin inşaatı da dürüstlüğü ile tanıdığım Mühendis Ruhi Kaygusuz'a verildi. Binalar bittiğinde, -yıl 1986- zamanın valisi Sayın Gökhan Aydiner tarafından Bolu'ya, açılışa davet edildi. (Hatırlatmak isterim daha vakıf ortada yok!) Babamı bir yıl önce kaybetmiştik; amcamla birlikte biz birkaç yeğen hiç unutmam, o yılın yakıcı bir temmuzunun öğleden sonrasında kendimizi, o zaman Hisarcık tepesinde bulunan Bolu Devlet Hastanesinin önünde bulduk!..

Maşheri bir kalabalık bizi bekliyordu... Vali Aydiner hiç beklemediğimiz bir organizasyonla sanki tüm şehir halkını hastanenin bahçesinde toplamıştı. Belediye bandosunun kulaklarda patlayan trampet sesleri arasında amcamı, Vali Aydiner, Ankara'dan davet ettiği Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Mustafa Kalemli'yi birlikte karşıladılar. Konuşmalardan sonra, Acil Servis Ünitesini kazandıran amcama ve Hemşire Eğitim Merkezini kazandıran babam adına ablama, yoğun alkışlar

arasında Bakan Kalemli tarafından teşekkür plaketleri verildi. Detayına girmeyeceğim ama şunu vurgulamak istiyorum: Bu amcam İzzet Baysal'ın, iki sene mimarlık yaptıktan sonra ayrıldığı ana baba toprağı Bolu'suna yeniden dönüşünün neredeyse 40. yılı oluyordu. 40 yıl önce sessiz sedasız ayrıldığı Bolu'ya, Bolulular tarafından yenice tanınmaya başlanmış olarak yeniden dönüşüyordu. Ve bu içten karşılanış, bana göre onu ileride daha büyük hayırlara götürmeğe vesile olacak muhteşem bir dönüş olmuştur. Hatta ben o günü, daha akıllarda bile olmayan Vakıf kuruluşuna götüren gün olarak değerlendiriyorum. Bu satırları yazdığım şu anda şehrine kazandırdığı Eğitim ve Sağlık tesisi sayısının 140'ları geçtiğini düşünürsek bu dönüşün "muhteşem" olduğunu kabul etmek yanlış olmaz sanırım.

Vakıf fikrinin nasıl oluştuğuna gelince: 1986 yılının sonlarına doğru bir gün -demek ki Acil Servis Ünitesinin açılışından birkaç ay sonrasında olacak- fabrikaya geldiğinde bana: "Sana şimdiye kadar kimseye söylemediğim bir sırrımı açıklayacağım" dedi. "Türk Eğitim Vakfı, bildiğin gibi, her sene on binlerce gencimize eğitim bursu veriyor; okumaya hevesli fakat maddi olanakları kısıtlı çocuklarımıza tahsil fırsatı yaratıyor. Ben de düşündüm, iki sene kadar oluyor vasiyetimi bu vakfa yaptım. Hayatım boyunca kazandıklarımı böylece gençlerimizin eğitimine yararlı olacağını düşündüm. Sen ne dersin?" diye sordu.

İki sene herkesten sakladığı vasiyetini nedense bana açıklamak ihtiyacı duymuştu.

"Çok iyi yapmışsınız amca." cevabını vermiştim. Vermiştim amma ardından da düşünmüştüm: Uzun seneler işlerini yürüten kişi olarak vakfettiği varlığın mertebesini bilen kişiydim.

Sanırım birkaç gün sonra tekrar bir araya geldiğimizde: "Amca dedim, madem böyle geniş çaplı bir hayra karar verdiniz, neden düşündüğünüz bu hizmetleri isminizi taşıyan bir vakıf eliyle yapmıyor ve böylece kendi isminizi yüzyıllar boyu yaşatmıyorsunuz?"

"Ben artık yaşlandım; kim uğraşacak oğlum." dedi.

"Müsaade ederseniz ben uğraşayım amca." dedim.

"Sen ne anlarsın Vakıftan..." diye müstezhi sordu.

"Anlamam ama anlamanı buluruz, amca." dedim.

"Bul o zaman. Ama bil ki, bulacağın kim olursa olsun uğraşacak sen olacaksın!"

"Memnuniyetle uğraşırım amca!" dedim.

Evet... İzzet Baysal Vakfının kuruluş çalışmaları işte hemen bu konuşma sonrasında başlamış, Ankara'da işi bilen en iyi kişi olarak tanıdığım Vakıflar Genel Müdürlüğünün bağlı bulunduğu zamanın Devlet Bakanı Bolu sevdalısı Sayın Kazım Oksay'la görüşmem kısa zamanda Vakıf Senebinin hazırlanmasını ve 1986 yılının Aralık ayı sonlarında Resmi Gazetede yayımlanarak tescil edilmesini sağlamıştır.

İZ BIRAKANLAR VE Bolu'ya Katkı Verenler

Vakfın Bolululara ilk duyurulduğu anı da bugüncümüş gibi çok iyi hatırlıyorum: 1987 yılının soğuk bir nisan sabahıydı. Amcamla İzzet Baysal Anadolu Lisesinin temel atma törenine gitmiştik. Vali Sayın Aydinler, temel kalibi ve demiri hazırlamış inşaatın önüne uzunlamasına geniş bir tente gerdirmiş, altına PVC sandalyeler dizdirmişti. İstiklal Marşı için gene Belediye Bantosu vardı. Başta ilin idarecileri olmak üzere Bolulular amcamı ayakta alkışlayarak aralarına oturttular. İlk konuşmayı ben yapmıştım. (Sonraları da tüm törenlerde amcamın isteği üzerine hep böyle devam edecektir.)

Mealen şöyle bir konuşma yaptığımı hatırlıyorum:

“Sevgili Bolulular; Sözlerime İzzet Baysal Vakfının kurulmuş olduğunu sizlere müjdelemekle başlamak istiyorum. Bu vakıf amcamın ifadesiyle sizlere adanmış bir vakıftır. Zira işte aranızda oturuyor, Vakfı kurarken “Bolulular bu Vakıf sizindir; ona benim gibi sahip çıkınız!” demiştir. Temelini attığımız bu ilk eser ise Vakfın amacı olarak Bolu’da Eğitim ve Sağlık alanında oluşturulacak uzun bir zincirin yalnızca ilk halkasıdır... Seneler boyu bu zincire yeni halkalar ilave edilecek ve zincir sonsuza kadar devam edecektir...”

(Yazımın bu noktasında bir parantez açmadan edemiyorum: Hakikaten ne kadar gerçekçi olunmuş!.. 1987 de ilk halka İzzet Baysal Anadolu Lisesi ile başlayan o zincire, her sene yeni ilaveler yapılıyor, Bolu’da, otuz senelik bir zaman diliminde zincirin Eğitim ve Sağlık halkaları 140’ları aşmış!)

Vakıf Senesinde, altını çizmekte onur duyduğum hususlar var:

Vakıf amaçlarının yalnızca eğitim ve sağlığa yönelik olması amcamın kararıydı... Fakat bunların yalnızca Bolu’ya münhasır olmasında benim görüşümü kabul görmüştür... Amcamın kurduğu Vakıf üzerine devrettiği vasiyetindeki varlığı da, onun gelirlerini de bilen kişi olarak eğitim ve sağlığa yönelik amacın “NEREYE” olacağını tasrih etmez isek İzzet Baysal ismi kimseye bir şey ifade etmez, görüşümdedir... Ülke genelinde, oraya buraya dağılıp giderdi. Amcam bu fikrim üzerine “Öyleyse yalnızca Bolu’ya münhasır olsun!” görüşümü memnuniyetle benimsedi.

28 kişi olarak düşündüğümüz mütevellilerden Şeref Üyesi olarak 7’sini başta Vali, Belediye Başkanı, Milli Eğitim ve Sağlık Müdürleri gibi ilin üst düzey yöneticileri olmak üzere düşünmüş fakat amca yeğen, ikimiz de Bolu’umuzdan çok ayrı yaşadığımızdan Bolululara armağan edilecek bu vakfın mütevellî üyeliğine, ancak

ahlakı ve dürüstlüğü ile yakinen tanıdığımız mahdud isimleri yazabilmiş, açık kalan 28 üyeliği ailenin yeğenlerinden tamamlamıştık. Amcamın “Bolulular! Bu Vakıf Sizindir!..Benden sonra Ona benim gibi sahip çıkınız!” söylemi mütevelliler tarafından senet hükmü olarak kabul görmüş, her iki senede bir yapılan Genel Kurullarda boşalan üyeliğe Bolu Halk üyelerinin teklifi ettiği Bolu doğumlu adaylar seçilmiştir... Bu satırların yazıldığı 2018 yılı başlarında 28 mütevelliden 7’si Şeref Üyesi, 8’i aile ferdi, 12’si de Bolulu halk üyelerinden oluşmaktadır. Zamanla kaybedeceğimiz aile üyeleri yerine, 2000 yılında kaybettiğimiz Vakfın Kurucusu amcam yerine seçtiği gibi Genel kurullarda yeni bir halk üyesi daha seçilecek ve zamanla Vakıf hem varlığı, hem yönetimi ile Boluluları temsilen 21 Halk üyesine teslim edilmiş olacaktır. Şu anda Vakıf, amcamın değiştirilemez olarak öngördüğü kızı ve benim ile birlikte, dördü halk üyesi, 6 kişilik Yönetim Kurulunca yönetilmektedir.

Bu nedenle İzzet Baysal’ın, ülkemizde tüm hayatı boyunca kazandıklarını yalnızca bir şehre adayan tek örnek olması övünülmesi gereken bir gerçektir... Bolu’suna verdiklerini de onlardan hiçbir karşılık beklemeden, canı gönülden, gönül ferahlığı ile vermiştir. Ama birçok başka gerçek de Bolulular tarafından yaşatılmıştır ve o çoktan aramızdan ayrılmış olmasına rağmen bu gerçekler yaşatılmaya da devam etmektedir:

1. Ülkemizde Bakanlar Kurulu kararı çıkartarak hayırseverinin kabrini hayır yaptığı şehre, kendi aralarına aldırın bir başka il yoktur.
 2. Ülkemizin hiçbir ilinde, içinden çıkan hayırsevere heykel yapan başka il yoktur.
 3. Kendi hayırseverini ölüm yıl dönümlerinde kabri başına koşarak ona hayır duaları gönderen ve rahmetle anan başka il halkı yoktur.
 4. Hayırseverine her yıl, 11 Mayıslar gibi Özel günler adayan ve o günlerde onu sevgi, şükran ve minnetle anan başka il yoktur.
 5. Bolu’dan başka, tüm bir şehir halkının hayırseverini “Baba” olarak andığı başka bir şehir yoktur. Benim unuttuğum daha nicelerini Bolulular sayabilir. En mühimini unuttuğum için hatta bana sitem etseler haklarıdır.
 6. Ülkemizde hayırseverini Bolulular kadar gönülden seven başka il yoktur.
- Karşılıksız verdiğini sanan bir faniye de sanırım ki sadece bu yeter.

Bolu, 5 Mart 2018

Ahmet Baysal

İzzet Baysal Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı

1989 yılında Ankara'da kurulan şirketimiz 1200 m2 alana sahip fabrikasıyla toplu yemek , özel yemek , kokteyl ve organizasyon hizmetlerini resmi kurumlara , okullara ve fabrikalara vermektedir.

Teknolojiyi yakından takip eden yatırımlara önem veren genç ve dinamik yapımız sayesinde Ankara'nın ve Türkiye'nin önde gelen firmalarından biri olarak sağlıklı ve kaliteli hizmet sunmak ilk hedefimizdir.

TSE-HYB

K - Q
TSE-ISO-EN
9000

G - F
TSE-ISO-EN
22000

TSE
TS 13811
HSYS

M - C
TSE - ISO
10002

Ç - E
TSE-ISO-EN
14000

TSE
ISG-OHSAS
TS 18001

www.favoritat.com.tr / info@favoritat.com.tr

444 0 211

favoritatyemek

DR. METİN TÜRKER

“EKOSİSTEM ODAKLI GIDA ÜRETİM SİSTEMİNİN TEŞVİK EDİLMESİ PROJESİ”

YENİÇAĞA VE SEBEN İLÇELERİNDE BAŞLADI

1963 yılında Bolu ili Gerede ilçesinin Çalaman köyünde doğdu. 1986 yılında Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi bölümünden mezun oldu. Yüksek Lisansını 1990 yılında, Doktorasını 1997 yılında tamamladı.

Memuriyete 1987 yılında Burslu olarak okuduğu DSİ Genel Müdürlüğü'nde başladı. 2003 yılına kadar DSİ Genel Müdürlüğü Etüt ve Plan Daire Başkanlığı, Jeoteknik hizmetler ve Yeraltısuları Daire Başkanlığı ve İşletme ve Bakım Daire Başkanlıklarında planlama ve proje mühendisi, Daire Başkan Yardımcısı ve Daire Başkan V. Görevlerinde bulunan Dr. Metin TÜRKER 2003 Yılında Tarım ve Köyşleri Bakanlığı Tarım Reformu Genel Müdürlüğüne Daire Başkanı olarak atandı.

2007 Yılında Genel Müdür Yardımcısı oldu. 2016 yılında Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Tarım Reformu Genel Müdürlüğü'nü yaklaşık 1 yıl vekaleten yürüttü. 2017-2021 yıllarında TRGM'de Genel Müdür Yardımcısı olarak görev yaptı.

16.06.2022 tarihinde Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürü olarak görevlendirildi. Arazi Yönetimi, Arazi Islahı, Arazi Kullanım Planlaması, Arazi Topulaştırması, Kırsal Kalkınma, Tarım Ekonomisi, Tarım İstatistikleri, Tarım Sigortası, İklim Değişikliği ve Kuraklık, Sulama Yönetimi, Tarım Bilgi Sistemi ve Tarım-Çevre politikaları konularında 2 kitabı ve 70 den fazla ulusal ve uluslararası makalesi bulunmaktadır. Evli ve 3 çocuk babası olup iyi derece İngilizce bilmektedir.

Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de artan nüfusun gıda talebinin artışı ile kentleşmenin ve sanayinin de hızla artması tarım ve gıda sistemleri üzerindeki baskıyı artırmaktadır. Ayrıca iklim değişikliği, küresel salgınlar ve savaşlar birlikte değerlendirildiğinde toprak, su ve orman gibi doğal kaynakların korunması, geliştirilmesi ve sürdürülebilir yönetimi hayati önem taşımaktadır.

Dünyada var olan bitkiler, hayvanlar, insanlar, mikroorganizmalar ve bunları kuşatan çevre doğanın temel öğelerini oluşturmaktadır. Doğa'nın öğeleri arasındaki dengeli ve sürdürülebilir ilişkiler vardır. Bu yapı ekosistem olarak ifade edilmektedir.

Başka bir ifade ile ekosistem, yeryüzünün belirli bir kısımda bulunan tüm canlılar ile bunları saran cansız çevrelerinin karşılıklı ilişkileri ile meydana gelen ve süreklilik arz eden ekolojik sistemlerdir. Ekosistemler arasında denge odaklı ilişkiler vardır. Dengeyi bozacak her faaliyet veya olay ekosistemde, yaşam şartlarını ağırlaştırmakta, faydalananları olumsuz etkilemekte ve bazen de çözümü zor olan sorunlara yol açmaktadır. Bu nedenle koruma ve kullanma dengesini esas alan sürdürülebilir yönetim sistemlerinin geliştirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

Agroekolojik tarım, tarımsal üretim sistemlerine uygulanan ekolojik süreçlerin incelenmesidir. (Agro= tarım, eco= çevre, loji= bilim demektir.) Agroekoloji hem bir bilim hem de bir uygulamayı ifade etmektedir.

Bugün tarımın stratejik bir sektör hâline geldiği günümüzde tarımsal üretimin sürdürülebilirliği ve gıda güvenliği tarım sektörünün en önemli konuları arasındadır. Gıda güvenliğinin en basit hedefi, üretilen ürünlerin faydalanıcılara ve tüketicilere, biyolojik, fiziksel ve kimyasal açıdan da yaşadığımız çevreye zarar vermemesidir. Güvenilir gıdanın üretilmesi ve üretimin sürdürülebilirliğinin sağlanmasında üretimden tüketime kadar gıda zincirinin her aşamasında çalışan personelin sürekli eğitime bilinçlendirilmesi büyük önem taşımaktadır.

Ülkemizde, ekoloji ve ekonomi açısından büyük üretim potansiyeline sahip bir ülkedir. Tarımsal hasıla açısından dünyada ilk 10 ülke içinde yer alırken AB ülkeleri içinde ilk sırada yer almaktadır. 2020 yıl verilerine göre 1700 den fazla çeşit ürün 194 ülkeye ihraç edilmektedir.

Yine ülkemiz 7 coğrafi bölge 30 tarım havzasında kuru ve sulanan tarım alanları yanında tabiatı koruma alanları, doğal sit alanları, sulak alanlar, özel çevre koruma bölgeleri gibi koruma amaçlı özel hükümlerin yer aldığı çok çeşitli ürünlerin yetiştirildiği üretim alanlarına sahiptir.

Küresel ısınma ve iklim değişikliğinden en fazla etkilenen sektörlerin başında tarım gelmektedir. Yağış rejimi değişmekte, seller, don, hortum ve heyelan gibi doğal afetler daha sık olmaya başlamıştır. 2021 yılında dünya çapında 210 milyar doları bulan afetlerden kaynaklı ekonomik kayıp yüzde 60'lık kısmı, tarım sektöründe gerçekleşmiştir.

Bugün, küresel ısınma ve iklim değişikliğinin acı ve yıkıcı etkilerini daha derinden yaşıyoruz. IPCC'nin 6. Raporu'na göre Dünyanın ortalama sıcaklığı, Sanayi Devrimi'nden günümüze değin 1,1 derece artış gösterdi. Son 10 yıl, tüm zamanların en sıcak dönemi olarak tarihe geçti. Paris İklim Anlaşması'nın ana hedefi, bu sıcaklık artışını 2 derecenin altında tutmak ve mümkünse 1,5 derece ile sınırlamaktır.

2050 yılına kadar Dünya'da ortalama sıcaklık 2 derecenin üstüne çıkarsa toplam gayri safi hasılda yüzde 11 azalış, 2,6 derece olursa yüzde 14 azalış, sıcaklık 3,2 dereceye ulaşırsa yüzde 18'lik bir azalış öngörülmektedir.

Tarımsal üretimin değişen iklim koşullarına nasıl tepki vereceği, yeni üretim sistemlerine geçişin nasıl olacağı artık hayati derecede önem kazanmıştır. Bu nedenle ülkemizdeki iklim değişikliği ve ekosistem odaklı gıda üretim sistemlerinin geliştirilmesi amacıyla pilot projelerin hazırlanmasına ve uygulanmasına karar verilmiştir.

Ülkemizde konusunda ilk olan böyle bir pilot proje, Ramsar alanı olan Yeniçağa göletinin içinde bulunduğu **Yeniçağa İlçesi** ile Bolu'nun meyve-sebze ihtiyacının büyük bölümünün karşılandığı **Seben İlçesi** için hazırlanmış ve Küresel Çevre Fonu (Global Environment Facility - GEF) Sekreteryası tarafından kabul edilmiştir.

Yeniçağa Gölü

Seben Gölü (yapay sulama göleti 32.000 da)

Küresel Çevre Fonu (GEF) tarafından % 100 hibe olarak desteklenecek, "Ekosistem Odaklı Gıda Üretimini Teşvik Ederek Tarımsal - Ekolojik Yönetim Sisteminin Geliştirilmesi Projesi" Bolu ilimizde geliştirilecektir.

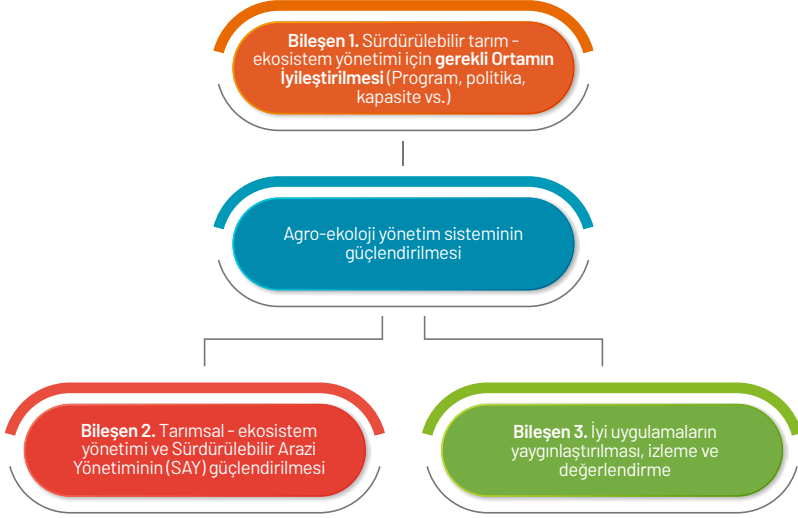
Küresel Çevre Fonu'nun (GEF) 13.000.000 TL (703.425 USD) hibesi ile birlikte Türkiye Cumhuriyeti'nin eşfinansman sağlayacağı Proje Tarım Orman Bakanlığı Tarım Reformu Genel Müdürlüğü ve FAO iş birliğiyle yürütülecektir.

Projenin Amacı: Uluslararası sözleşmelere göre koruma alanı ilan edilmiş ve tescillenmiş alanlar ile entansif tarımın yapıldığı alanlarda tarımsal faaliyetlerin olumsuz etkilerini azaltmak, sürdürülebilir koruma-kullanma dengesini esas alan bir özel üretim modeli geliştirmek ve tarımsal çevrenin sürdürülebilirliğini sağlamak amacıyla tedbirler almaktır.

Bakanlığımız Tarım Reformu Genel Müdürlüğü önderliğinde Ülkemiz ve Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) Orta Asya Alt Bölge Ofisi'nin yürütücüsü olduğu Küresel Çevre Fonu (GEF) tarafından finanse edilen "Ekosistem Odaklı Gıda Üretimini Teşvik Ederek Tarımsal-Ekolojik Yönetim Sisteminin Geliştirilmesi Projesi (GCP/TUR/069/GFF)"nin Küresel Çevre Fonu (GEF) Sekreteryası tarafından 25.10.2021 tarihinde onaylanmış ve bu tarih itibarıyla proje hazırlık ve uygulama çalışmalarına başlanılmıştır. Projesi 2022-2027 yıllarında uygulanacaktır.

PROJENİN BİLEŞENLERİ

Pilot alan olarak Bolu ili Yeniçağa ve Seben ilçelerimizde uygulanacak projenin **3 bileşeni bulunmaktadır.**

Bileşen 1: Sürdürülebilir Tarımsal Ekosistem Yönetimi için Elverişli Ortamın İyileştirilmesi - Mevcut agroekoloji yönetim uygulamalarının analizi - Agroekoloji yönetim stratejisinin geliştirilmesi (Ülkesel – Yerel) - Agroekoloji yönetimi konusunda Bakanlık personeli ve üreticilerin eğitim çalışmaları - Eğitimcilerin eğitimi - Teknik çalışanların eğitimi - Üreticilerin eğitimi	Bileşen 2: Tarımsal Ekosistemlerin ve Sürdürülebilir Arazi Yönetiminin (SAY) Güçlendirilmesi - Bolu ilinde tarımsal üretimin ve agro ekosistem yönetim sistemlerinin mevcut durumu analiz edilecek ve geliştirmeye yönelik öncelikler belirlenecektir. - Seçilen tarımsal ekolojik ve arazi tahribatının dengelenmesi uygulamaları ilçe düzeyinde gösterilecektir. - Entegre tarımsal ekosistem yaklaşımları ve arazi tahribatının dengelenmesi konusunda eğitim programları yürütülecektir.
Bileşen 3: İzleme ve Değerlendirme ile İyi Uygulamaların Yaygınlaştırılması Proje kapsamında yapılan çalışmalar ile ilgili izleme ve değerlendirme sistemi kurulacak, eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yürütülecek, hazırlanacak bilgi ve tarımsal yayım ürünleri paylaşılabilecek ve dağıtılacaktır. Ayrıca iyi uygulamaların yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmalar yürütülecektir. Bu bileşen kapsamında; - Üst düzey yöneticiler için farkındalık çalışması, - Kırsal ağ / platform oluşturulması ve bilgi paylaşımı, - Çevre iller ile deneyimlerin paylaşılması, - İletişim ve dokümantasyon hazırlama çalışmaları: - Agroekoloji yönetimi konusunda rehber - Konu bazlı spesifik rehberler - Proje görünürlüğü ve farkındalık faaliyetleri, - Sürdürülebilirlik planlaması gibi iş ve işlemlerin yürütülmesi planlanmıştır.	

PROJE KAPSAMINDA YAPILACAK FAALİYETLER

1. "Ekosistem Odaklı Gıda Üretim Modelinin" Geliştirilmesi,

Bolu ili Yeniçağa ilçesinde 53 000 dekarlık alanında; Ülkemizde öncelikle Doğa Koruma Alanı ilan edilen alanların yakın çevresinde ve diğer Türk Cumhuriyetlerinde uygulanabilecek "ekosistem - odaklı tarımsal üretim modeli" oluşturulacaktır.

2. Benzer Alanlar için Tarım - Ekolojik Yönetim Stratejisinin Oluşturulması,

İklim ve çevre odaklı örnek bir üretim modeli oluşturulacak ve ülkemizde benzer alanlarda da uygulanabilmesi için stratejiler geliştirilecektir.

3. Küçük ölçekli tarımsal işletmeleri güçlendirirken, tarımsal faaliyetlerden kaynaklı yeraltı su ve yerüstü su kütelleri ile toprak kirliliğinin önlenmesi,

Proje alanında bulunan bitkisel üretim ve hayvancılık işletmelerinin güçlendirilmesi ve gelirlerinin çeşitlendirilmesine yönelik çalışmalar yapılırken ilgili paydaşların kapasiteleri artırılabilecektir.

Tarımsal faaliyetler sonucunda su ve toprak kirliliğinin önlenmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır. Bu kapsamda Gübre Dağıtım Makinesi ve Gübre Çukuru yapımı gibi ekipman ve yatırımlara hibeler sağlanacaktır.

Gübre Dağıtım Makineleri

Kültivatörlü Gübre Dağıtıcı

Biyojik Çeşitliliğin Korunması

İklim dostu tarım uygulamaları kapsamında, arazi yönetimi ve arazi kullanımı konularında demonstrasyonlar yapılacaktır. (Çizelge 1.). Ayrıca verimliliği artırıcı ve toprak koruma odaklı faaliyetler ile teraslama, şeritvari ekim, erozyon önleyici tedbirlere ilave mera ıslahı örnek çalışmaları yürütülecektir.

Demonstrasyon ve Eğitim Konuları	Seben	Yeniçağa
Münavebeye girebilecek yeni ürün ve çeşitler (ayçiçeği, mercimek, buğday çeşitleri vb.)	2ha	2ha
Azaltılmış toprak işleme teknikleri (Doğrudan toprak işlemesiz ekim, şeritvari işleme vb..?)	1 ha	1 ha
Toprak ve gübre kullanımı yönetimi (buğday, patates ve bahçe bitkileri gibi)	1 ha	1 ha
Etkin damla sulama teknikleri	1 ha	1 ha
Mera ıslahı ve yönetimi	25 ha	25 ha
IZA buğdayı entegre üretim teknikleri	2ha	-
IZA buğdayından bulgur yapımı ve diğer ürünlerin geliştirilmesi	2ha	-
Elmalarda entegre ürün ve zararlı yönetimi	1 ha	1 ha
Bağlarda entegre ürün ve zararlı yönetimi	1 ha	1 ha
Örtü altı sebze üretim teknikleri	1 ha	1 ha

Ayrıca İyi Tarım Uygulamaları Kodu kapsamında, Sulama Yönetimi için farkındalık çalışmaları ile ve makine - ekipman destekleri yapılacaktır.

4. Karbon Yutak Kapasitesinin Artırılmasına Yönelik Faaliyetler İçin Örnek Bir Üretim Modeli Oluşturulması.

Proje alanlarında yutak kapasitesinin artırılmasına örnek üretim modeli geliştirilecek ve faaliyetler desteklenecektir. Ayrıca en iyi tarımsal uygulamaları seçilerek yaygınlaştırılması yönünde stratejiler belirlenecektir.

TANITIM ÇALIŞTAYI BOLU'DA YAPILDI

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) ile Bakanlığımız adına Tarım Reformu Genel Müdürlüğümüz (TRGM) tarafından ortaklaşa yürütülmekte olan "Ekosistem Odaklı Gıda Üretim Sisteminin Teşvik Edilmesi Projesinin" tanıtım ve proje doğrulama

çalıştayı 8 Haziran 2022 tarihinde Bolu'da yapıldı.

Çalıştaya Tarım ve Orman Bakan Yardımcısı Sayın Dr. Veysel TİRYAKİ, Bolu Valisi Sayın Erkan KILIÇ, Tarım Reformu Genel Müdürü Sayın Kerim ÜSTÜN, Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) Türkiye Temsilci Yardımcısı Sayın Dr. Ayşegül SELİŞİK ve Genel Müdürlükten proje yürütücüler, İl Tarım ve Orman Müdürlüğünden ilgili teknik ekip, Proje uygulama alanı olan Yeniçağa ve Seben İlçelerinden Kaymakam ve idareciler, sivil toplum kuruluş temsilcileri çiftçilerimiz ve akademisyenler katılmışlardır.

Proje ile Bolu ilimizdeki tarım sektöründeki tüm paydaşlar, ilgili kurum ve kuruluşların ve özellikle çiftçilerimizin kurumsal kapasitesi geliştirilecek ve çevre amaçlı ve % 100 hibeli ilk kez böyle bir proje Bolu ilimizde uygulanacaktır.

Projemiz ilimize ve ülkemize hayırlı olsun.

**1996 'da yakmış olduğumuz hizmet"BETTEM"i
hemserilerimizin destekleriyle büyüterek "VAKIF" olarak
Hersey daha iyi,daha güzel DÖRTDİVAN için....**

Tepealtı Mah. Gürler Sok.No: 157/1
Yenimahalle - ANKARA
divankav1999@hotmail.com
TEL:+90 530 412 54 03
GSM:+90 530 668 14 54

www.divankav.org.tr

DÖRTDİVAN'IN TARİHİ VE Kültürü

DR. YASIN ŞEN

Dörtdivan'da görülen tarihi eserlerde ve kalıntılarda bölgenin Roma döneminde ve belki de daha öncesinde ortaya çıkan yerleşim yerlerinden birisi olduğu anlaşılmaktadır. Nitekim Dörtdivan'ın tarihi geçmişisi Roma dönemine kadar uzanmaktadır. İmparator 1. Theodosius, 384 ve 385 yıllarında bu bölgede oğlu Honorias adına bir eyalet kurmuştur. Gerede ve Dörtdivan çevresi bu yeni eyaletin önemli yerleşim yerlerinden birisiydi. Dörtdivan'ın Yağbaşlar Köyündeki Mursallar Kalesi ve civarındaki harabeler de bunu göstermektedir.

Dörtdivan çevresi, Türklerin Anadolu'nun fethinden sonra en yoğun yerleştiği yerlerden birisidir. Bunu, Gerede ve Dörtdivan'da bulunan Horasan Erenlerinin günümüze ulaşan kabirlerinden ve burada hâlâ yaşayan hatıralarından anlamaktayız. Ayrıca yaptığımız araştırmalarda Kınık, Kayı, Düğer, Karkın, Alkaevli, Karaevli Öğüz boylarının Dörtdivan'a yoğun bir şekilde yerleştiği anlaşılmıştır.

Dörtdivan ve Gerede civarının Türkler tarafından ilk olarak Kutalmışoğlu Süleyman Şah zamanında ve 1077 yılı civarında fethedildiği tahmin edilmektedir. Buralarda fetihten sonra kurulan divanların yedi veya on iki adet olduğu çeşitli kaynaklarda kaydedilmektedir. Bu divanlarda halkı yeni yönetime ısındırmak amacıyla davullar çalındığı, toplantılar düzenlendiği eski tabirle istimâlet uygulandığı söylenmektedir. Evliya Çelebi'ye göre bu anlatılanlar Anadolu Selçuklu hükümdarı I. Alaaddin Keykubat dönemine tesadüf etmektedir. Selçuklular Döneminde bölge II. Kılıçarslan'ın oğullarından Ankara Meliki Muineddin Mesud'un yönetimine verilmiştir. Daha sonraki dönemlerde burası Anadolu Selçukluları Devletini oluşturan yirmi bir eyaletten biri olarak ortaya çıkmıştır.

Bölgenin bu dönemdeki yoğun Türk nüfusuna İbni Battuta ve Evliya Çelebi gibi seyyahlar dikkat çekmektedir. Burası Osmanlılar döneminde bir köy olarak ortaya çıkmış, daha sonraki yüzyıllarda Bolu'nun otuz yedi kazasından biri olarak gelişme göstermiştir. Özellikle yaylak ve kışlak hayatının Türklerin yaşayışında hâkim olduğu zamanlarda divanların çok önemli olduğu, buralarda Türklerin bu vesileyle toplandıkları, bir araya geldikleri, alışveriş yaptıkları bilinmektedir. Anlaşıldığı kadarıyla Dörtdivan ve çevresinde de tarihte divanlar kurulmuştur. Kaynaklar genel olarak bunun yedi tane olduğu bilgisi üzerinde dururlar. Bu yedi divanın zamanla dört ve üç divana düştüğü söylenmektedir.

Buradan hareketle bazı Türk boylarının yılın belli zamanlarında toplandıkları ve istişarede bulundukları anlaşılmaktadır. İbn-i Said isimli bir seyyah da Gerede bölgesine gelmiş ve Dörtdivan ovasında otuz bin civarında çadırın toplandığına şahit olmuştur. Bütün bunlar da bize göstermektedir ki, Dörtdivan Türklerin Anadolu'ya ilk geldiği zamanların hatırasını taşıyan eski bir yerleşim yeridir. Dolayısıyla Türkler fetihten hemen sonra buralara yerleşmişlerdir.

Bolu'nun mutasarrıflık olarak yönetildiği sonraki zamanlarda Dörtdivan, Bolu'nun on dokuz kazasından birisi olmuştur. Kazalar elindeki yetkileri çok geniş ayanlar tarafından yönetilmekteydi. Dörtdivan'da tanınan ilk ve en önemli ayan ise Kalınbacakoğlu İsmail Bey idi. İsmail Bey'in çok cesur olduğu ve kendisine Tepegöz dendiği ifade edilmektedir. Kaynaklar Mısır Valisi Mehmet Ali Paşa'nın adamlarıyla Kağıthane'de yapılan bir cirit gösterisinde İsmail Bey'in onları yendiğini kaydetmektedir. On Dokuzuncu Yüzyılın ortalarına doğru Dörtdivan kaza olma özelliğini korumuştur. Ancak ilçe, 1880 senesinde bir nahiye olarak gözükmektedir.

Dörtdivan 1990 senesinde ilçe olmuştur.

19. Yüzyıl'ın ortalarına doğru bir kaza olarak ortaya çıkan Dörtdivan, 1890 yılında Bolu'nun Gerede kazasına bağlı bir nahiye olmuştur. Daha önceleri köy olan Kadılar ve Çavuşlar birleştirilerek 1962 senesinde Dörtdivan'da belediye teşkilatı kuruldu.

Bu dönemde merkezin hane sayısı 198 idi. 1965 senesinde yapılan nüfus sayımında ilçe nüfusu 1558'di. İlk belediye başkanı Halil Aksoy (1963-1969) idi. Ondan önce İsmail Yener burada bucak müdürü olarak görev yapıyordu. Nihayet Dörtdivan 1990 senesinde ilçe olmuştur.

Dörtdivan kültürünün öne çıkan yönlerinden birisi de ilçedeki şiiir kültürüdür.

İlçenin temel geçim kaynağı ziraat ve hayvancılıktır. İlçede daha çok patates, soğan, arpa, buğday yanında bazı yem bitkileri yetişmektedir. Dörtdivan'ın ana geçim kaynağının hayvancılık olması dolayısıyla yaylacılık burada hâlâ sürdürülmektedir. Hayvancılığın tarih boyunca yörede en önemli geçim kaynağı olarak kabul edilmesi zamanla bunun etrafında bazı kültür unsurlarının oluşmasına imkân tanımıştır. Aslında bunun en bariz yansıması yaylacılıktır. Dörtdivanlılar nisan-mayıs ayları geldiğinde yaylalara göç ederler. Eylül-ekim aylarında dönerler. Yılın neredeyse yarısı yaylalarda geçer.

Dörtdivan'da yüzyıllar boyunca şiiirler cönk denilen ve uzunlamasına açılan defterlere kaydedilmiştir. Bu önemli gelenek günümüzde kaybolmuştur. Fakat Dörtdivan önemli şiiirler yetiştirmiş ve yetiştirmeye devam etmektedir. Köroğlu, Âşık Ahmed, Dörtdivanlı Hilmi, Dildül Mevlüt, Servet Yüksel ilçede yetişen kıymetli edebî şahsiyetlerdir.

Dörtdivan ayrıca şah kartallar ve akbabalara ev sahipliği yapması açısından da Türkiye'de önemli bir yere sahiptir. Şah kartallar, Dörtdivan'da kara kartal diye bilinmektedir.

Dörtdivan'ın değerlerinden birisi de Köroğlu'dur. Prof. Dr. Faruk Sümer'in yaptığı araştırmalar sonucunda

Köroğlu'nun Dörtdivan'ın Sayık Köyü'nde doğduğu ve yaşadığı ispatlanmıştır.

Dörtdivan merkez, yöre halkı tarafından "Cumayeri" olarak bilinir. Bunun ilçe pazarının Cuma günü olmasıyla bir ilgisi vardır. Ayrıca Çavuşlar Camii de "Cuma Camii" olarak bilinir. Bu cami Osmanlı arşiv belgelerinde "Baba Hızır Camii" olarak kaydedilmiştir. Baba Hızır ismi ayrıca caminin doğu yönündeki girişinin hemen üzerindeki kitabelerden birinde de zikredilmektedir. Bu sebeple cami içerisindeki yatırın Baba Hızır hazretlerinin makamlarından biri olduğu düşünülmektedir. Bu ziyaret yerinden başka olarak Dörtdivan'da Himmet Dede, Kırklar Makamı, Şih Şehriban Nine, Göbü Dede, Sucak Dede gibi ziyaret yerleri ve yatırlar da bulunmaktadır.

Bunun yanı sıra Yağbaşlar Köyü Mursallar Mahallesi'nde bulunan Ayvadibi Şifalı Suyu da zaman zaman ziyaretçilerini ağırlayan bir kültür zenginliğidir.

Dörtdivan sözlü kültür açısından da oldukça zengin bir yerdir. Burada maniler, hikâyeler, bilmeceler, atasözleri, deyimler sözlü kültürün Dörtdivan'da ne kadar güçlü olduğunun kanıtlarıdır. Konuşma Türkçesi, Eski Anadolu Türkçesinden zengin izler taşımaktadır. Ayrıca İslamiyet öncesinden günümüze gelen bazı inanç unsurları Dörtdivan'daki kadim Oğuz kültürünün ayrılmaz bir parçası olarak yaşatılmaktadır.

DÖRTDİVAN BELEDİYESİ'NİN SON FAALİYETLERİNDEN BAZILARI

- 1 Gerede Caddesi üzerinde 139 dairesi TOKİ Sosyal Konutları kazandırılması,
- 2 Dörtdivan Orman İşletme Müdürlüğü'nün Dörtdivan'a kazandırılması,
- 3 Şehit Yaşar Doğançay Spor Kompleksi'nin, sosyal binasının (soyunma odası, kafe, mescit) kazandırılması,
- 4 Organize Sanayi Bölgesi (OSB) kurulum çalışmasının başlatılması,
- 5 Gerede Caddesi ve Köröğlu Caddesi kilit parke ve kaldırım çalışması,
- 6 Gerede Caddesi ve Köröğlu Caddesi yağmurlama çalışması,
- 7 Gerede Caddesi ve Köröğlu Caddesi aydınlatma çalışması,
- 8 Köröğlu Caddesi üzerindeki binalarımızın cephe kompozit giydirmeleri, restorasyon boyaları ve ışıklandırmaları tamamlanması,
- 9 Aksoy Sokak, sağlık ocağı, talebe yurdu, kilit parke ve kaldırım çalışması,
- 10 Kadılar Mahallesi, Sarışen Sokak çocuk oyun park alanı çalışması,
- 11 Şehit Volkan Gündoğar Parkımızın renovasyon, bakım, aydınlatma ve peyzaj çalışmalarının tamamlanması,
- 12 Sağlık Sokak, kilit parke ve kaldırım çalışması,
- 13 Çavuşlar Mahallemizde 10.000 m² kilitli parke taşı ve bordür çalışması yapılması,
- 14 Kadioğlu Caddesi, kilit parke ve kaldırım çalışması,
- 15 Dörtdivan ilçe merkez ve mahallelerde kilit parke taş tadilat çalışması,
- 16 Dörtdivan Belediyesi 33 dükkanlı Köröğlu Yöresel Ürünler Pazarı Projesimizin ilçemize kazandırılması,
- 17 Yaşar Doğançay Spor Kompleksinin tribün kapatma projesinin gerçekleştirilmesi,
- 18 Hacetler Mahallemizin sosyal hizmet binasının kazandırılması,
- 19 Erdini Caddesi üzerinde basketbol sahasının yapımı,
- 20 Köröğlu Evi kamulaştırma ve projesinin tamamlanması,
- 21 Dörtdivan Merkez Camii çevre düzenlemesi ve eski dükkanların yıkımı gerçekleştirilmesi,
- 22 Yöresel ekmek fırınlarının tamamlanması,
- 23 Tekke Barajı inşaatının başlamasıyla 7 yıl önce baraj altında kalan Hok Hok kaynak suyumuzun ilçemize yeniden kazandırılması,
- 24 Gerede Caddesi ve Gerede bağlantı yolu, yol bakım ve asfalt çalışmalarının tamamlanması,
- 25 Şehir merkezimizin Köröğlu Heykeli ve Şehir Meydanı Havuzu yeni düzenlemesinin tamamlanması,
- 26 Doğalgaz ve altyapıdan kaynaklı mahallelerimizdeki bozuk cadde ve sokaklarımızın iyileştirme çalışmasının yapılması,
- 27 Son olarak çay bahçesinin ilçemize kazandırılması hizmetlerimiz aralıksız sürmektedir.

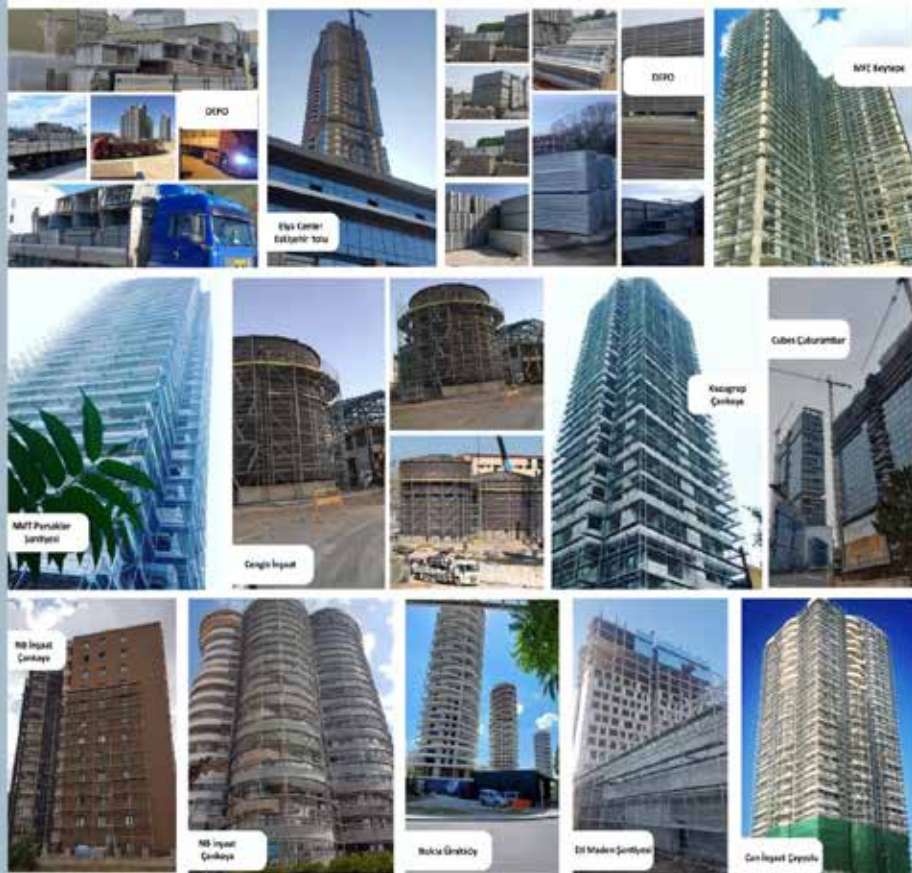
HAKKIMIZDA

Taseron olarak başladığımız iş hayatımızda firmamız 2014 yılında Harun Güldemir ve Ahmet Durmuş Fidan tarafından kurulmuştur.

Müşterilerimize sabitlik ve kiralık ürünlerimizle birlikte proje çözümleme, teknik destek ve süpervizörlük hizmetleri sunmaktayız. Yıllarını vermiş olduğu tecrübe ve ciddiyetle üzerinde durulan İSG kurallarını sağlayabilen cephe ve hacim iskelelerini ihtiyacının karşılanması amacıyla hizmetine devam etmektedir. TS-EN 12810 ve TS-EN 12811 standartlarına uygun olacak şekilde kiralama ve teknik destek çalışmalarını sürdürmektedir. Mevcut yönetmeliklerle uyumlu düzenlenmiş olup bütün iskeleler galvanizlidir.

İlkelerimiz: çözüm ortakınız olmak, kaliteden ödün vermemek, ürünlerinizi zamanında teslim etmek ve memnuniyetinizi sağlamak.
İlkelerimizden taviz vermeden çalışmalarımıza devam edeceğiz.

SAYGILARIMIZLA...

REFERANSLARIMIZ

akfen

 ResearchGate

DIA

1998

Çarşıda
İzmir

Scaffolding System Services WorldWide

info@divansaniskele.com - divansaniskele@gmail.com

divansaniskele

Divansan iskele

0507 652 90 61 - 0535 476 03 17

İvedik OSB 2254 Sokak No:31 Yenimahalle/ANKARA

Ömergazi Arslanlar
İzmir

Beykent Akademi
Yenişehir Mahallesi
Etiler

İnciralanın 16. Cadde
Yenişehir
Etiler

Ankara Mah. Tuna
Görüşleri

El Maden Şantiyesi

Türkmen İşletme
Etiler Mahallesi

16. İşletme
Etiler

Bilkent Şehir
Mahallesi

FDB Otel

Yenişehir İşletme
Mahallesi

Yenişehir İşletme
Mahallesi

Divansan İşletme
Scaffolding
Sistemleri

BBT İşletme

BOLU LİVASI'NDAKİ YANKILARI İLE BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞI'NDA OSMANLI DEVLETİ İLE MÜTTEFİKLERİNİN Başarıları

DOÇ. DR. EROL EVCİN

KÜLTÜR VE TURİZM UZMANI

1979 yılında Bolu'nun Gerede ilçesinde dünyaya gelmiştir. 2002'de Gazi Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi "Tarih Bölümü"nden mezun olmuştur. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde "Türkiye Cumhuriyeti Tarihi" Anabilim Dalında Yüksek Lisans, Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde "Tarih Öğretmenliği" Anabilim Dalında ise Pedagojik Formasyon Programını ikmal ederek bu programlardan 2004 yılı itibarıyla mezun olmuştur. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde "Türkiye Cumhuriyeti Tarihi" Anabilim Dalında 2011 yılında Doktora derecesini almıştır.

2005 yılında intisap ettiği Kültür ve Turizm Bakanlığı'nda "Kültür ve Turizm Uzmanı" unvanı ile görevine hâlihazırda devam etmektedir. Görevi münasebetiyle yurt içinde ve yurt dışında birçok bilimsel, kültürel ve sosyal etkinliğe iştirak etmiştir.

İyi derecede İngilizce bilmekte olup, AKDTYK Atatürk Araştırma Merkezi tarafından çıkarılan "Birinci Dünya Savaşı'ndan Türkiye Cumhuriyeti'nin Kuruluşuna Bolu ve Çevresi (Olaylar ve İz Bırakanlar)" adlı kitabının yanı sıra, birçok ulusal ve uluslararası hakemli dergilerde yayınlanan Bolu bölgesi ile ilgili makaleleri ve Türkiye Cumhuriyeti Tarihine ilişkin çalışmaları bulunmaktadır. Evli ve bir çocuk babasıdır.

Birinci Dünya Savaşı sırasında kendi topraklarını korumak ve ittifak içinde bulunduğu devletlere destek olmak üzere çok cepheli bir mücadeleye girişen Osmanlı Devleti güçlü itilaf devletlerine karşı kudretinin çok üstünde mücadeleler vermek durumunda kalmıştır. Savaş içinde Osmanlı kuvvetleri ile müttefiklerinin çeşitli cephelerde birlikte ya da müstakil olarak mücadele ettikleri görülmüştür. Bu mücadelede hezimete uğradıkları cepheler olsa da gerek Osmanlı Devleti'nin gerekse müttefiklerinin istikballeri için umut aşılayan zaferlerin de kazanıldığı tarih önünde inkâr edilemez bir gerçektir.

Bu çok cepheli ve meşakkatli mücadele içinde Çanakkale ve Kütül-Amâre'de Osmanlı kuvvetlerinin, Varşova ve Bükreş'in ele geçirilmesi nedeniyle de müttefiklerinin elde ettiği başarılar ile Rusları savaş dışında bırakmak suretiyle ittifak devletlerinin başarılarını tescilleyen Brest-Litovsk Muahdesi önem arz etmektedir. Bu çalışma münasebetiyle savaş içinde elde edilen söz konusu başarıların Bolu Livası'ndaki yankıları ele alınmıştır. Savaşın seyrini ciddi bir şekilde etkileyen bu askerî ve diplomatik başarıları kutlamak üzere tüm ülkede olduğu gibi Bolu Livası'nda da yürüyüşler, tezahürât ve sevinç gösterileri düzenlenmiştir.

Çanakkale Zaferi ve Bolu Livası'ndaki Yankıları

Rusya'nın Türk Boğazları'na hâkim olmak konusunda yüzyıllardır dizginlenen ihtirasları Birinci Dünya Savaşı'nın başlamasıyla tekrar nüksetmiş ve bu amaç Osmanlı Devleti'nin savaşa dâhil olmasıyla İngiliz Bahriye Nazırı Winston Churchill'in öncülüğünde uygulama safhasına geçirilmişti. İtilaf devletleri Çanakkale taarruzuyla Boğazları ve İstanbul'u ele geçirmek suretiyle İtalya, Yunanistan, Romanya ve Bulgaristan gibi tarafsız devletleri yanlarına çekip Osmanlı Devleti'ni barışa zorlamayı, bu olmasa bile Osmanlı kuvvetlerini takatsiz bırakarak uzun süre savaşa devam edemeyecek bir hâle sokmayı planlamışlardı.

Bütün bu gelişmeler doğrultusunda İngiliz ve Fransız birleşik donanması 19 Şubat 1915 tarihinden itibaren Ege Denizi üzerinden Çanakkale Boğazı'nın Anadolu yakasındaki Kumkale ve Orhaniye, ardından Rumeli yakasındaki Ertuğrul ve Seddülbahir tabyalarını bombalamaya başlamıştı. Netice itibarıyla modern ve güçlü silahlarla donanmış kuvvetleriyle Çanakkale Boğazı'na saldıran İtilaf devletleri hafife aldıkları Osmanlı kuvvetlerinden denizde ve karada beklemelikleri bir yenilgi almışlar ve geri çekilmek zorunda kalmışlardır.

Osmanlı deniz ve kara kuvvetlerinin Çanakkale cephesinde elde ettiği bu başarılar Anadolu'nun dört bir yanında büyük bir sevinç yaşanmasına neden olmuştur. Dâhiliye Nezareti tarafından bütün mülki idarelerle birlikte Bolu'ya da gönderilen 9 Ocak 1916 tarihli telgrafta: *"Seddülbahir'deki düşman da bi-mennihiteâlu-bu sabah kâmilan tard olunmuş ve bu suretle Gelibolu şibh-i ceziresi düşmanın levs-i vücudundan kâmilan tathîredilmiştir. Ordumuzun bu şanlı muzaferiyetinden dolayı İstanbul'da olduğu gibi her tarafda icra-yışehr-i âyin ve umûmmekâtibin bir gün ta'til olunması ta'mimen tebliğ olunur."* denilmektedir. Dâhiliye Nezareti'nden alınan bu telgraf "Tebşir-i Mühim" başlığıyla 13 Ocak 1916 tarihli Bolu gazetesinde de yayımlanmış ve halka Seddülbahir'deki düşman kuvvetlerinin 9 Ocak 1916 sabahında mevzilerinden atıldığı, bu suretle Gelibolu Yarımadası'nın düşman kuvvetlerinden arındığı müjdesi verilmiştir. Osmanlı ordusunun bu başarısından dolayı İstanbul'da olduğu gibi bütün ülkede kutlamalar yapılması ve mekteplerin de bir gün tatil edilmesi tebliğ edilmiştir.

Arıburnu ve Anafarta mevkiilerindeki zaferlerin sevinci henüz devam ederken Seddülbahir'den de bir zafer müjdesi gelmiş ve bu haber de Bolu gazetesi tarafından derhâl halka duyurulmuştur. Söz konusu haber üzerine şehir merkezinde büyük bir heyecan ve sevinç yaşandığı anlaşılmaktadır. Bu gelişmelerle ilgili olarak Bolu gazetesinde zafere dair genel bir değerlendirme yapılmış ve yakın zamana kadar bütün dünyayı siyasi hâkimiyetleri altına alan ve birçok milleti mahkûmları addedecek kadar kuvvetlerine güvenen İngilizlerin ve

Fransızların Anadolu topraklarına ilişkin çirkin emelleri ile siyasi ihtiraslarının Osmanlı kuvvetleri tarafından bertaraf edildiğine değinilmişti. Osmanlı kuvvetleri karşısında tutunamayarak kaçan düşman kuvvetlerinin Türk süngüsünün kudretini bir kez daha anladıkları ve milletin namusu gibi mukaddes bir gayeyi temsil eden Osmanlı sancağının büyüklüğünün bütün düşmanlara bir kez daha ispat edildiği belirtilmişti. Her Osmanlı ferдинin bu başarılarından dolayı büyük bir sevinç ve gurur yaşadığı, vatanın bu suretle kahraman evlatlarını samimi bir şekilde selamladığı vurgulanmıştı. Millete Çanakkale zaferini hediye eden şehitlerin memleketlerine ve ailelerine matem haberleri giderken diğer yandan bütün şan ve şerefiyle tekrar yükselen Osmanlı ülkesi ile milletine yeni zaferlerin müjdelendiği dile getirilmişti.

Zafer haberi Bolu'da sevinç gösterileri ile karşılanmış ve bu haberi kutlamak üzere çeşitli etkinlikler düzenlenmişti. Haberin alındığı gün İvanın bütün talebeleri ile yüzlerce kişiden oluşan ahalî Hükümet Dairesi önüne gelmiş, her mektepten birer talebenin irat ettikleri coşkun ve heyecanlı nutuklar ile Osmanlı ordusuna duyulan şükran arz edilmişti. Müftü Efendî'nin padişaha uzun ömür, afiyet ve Osmanlı ordusunun zaferlerinin devamını dileyen duaları binlerce ağızdan çıkan "âmin" sesleriyle karşılık bulmuştu. Bahsi geçen kutlamaların yapıldığı günün gecesinde de bütün minareler ve şehrin dört bir yanı kandillerle aydınlatılmıştı. Yüzlerce kişiden oluşan fener alayları İttihat ve Terakki Kulübü önünden başlayarak bütün şehri dolaşmış ve zafer haberi halkta büyük bir coşkunluk meydana getirmişti.

Zafer münasebetiyle Mudurnu Kaymakamlığı tarafından Bolu gazetesine gönderilen bir telgrafta ise: *"Cenâb-ı Hakk'ın lütf u inayet-i samedâniyesi ve kahraman askerlerimizin savlet-i dil-berânesiyle düşmanın levs-i vücûdundan Gelibolu Şibh-i Ceziresi'nin kâmilan tathîr edildiği tebsîratınîmutazammin telfrafnâmenin akşam vakitlerinde alındığı ve bu haberin hemen halka müjdelendiği"* belirtilmişti. Takiben kazanın dört bir yanının Osmanlı bayrakları ve fenerlerle donatılarak, büyük çaplı tezahürat ve kutlama etkinliklerinin yapıldığı ifade edilmişti. 12 Ocak 1916 tarihinde de vatanperver neşideleriyle zekur ve inas mektepleri

talebeleri, memurlar, Belediye yetkilileri, jandarma kuvvetleri ve ahali Hükümet Dairesi önünde toplanmış ve kutlamalara iştirak etmişti. İcra edilen kutlama programı kapsamında padişaha uzun ömürler dilenmiş ve Osmanlı ordusunun başarılarının devamına dair Filibeli Hacı Hafız Efendi tarafından dualar okunmuştu. Bu tezahürat ve sevinç gösterileri bütün gün ve gece aynı heyecanla devam etmişti.

"*Gerede muhabir-i mahsus*"ndan alınan zafer kutlamalarına ilişkin habere göre ise Seddülbahir'in düşman kuvvetlerinden temizlendiği müjdesinin dâhiliye Nezareti'nin Mutasarrıflık makamına gönderdiği telgraf münasebetiyle, Hükümet Konağı önünde "İstiklâl-i Osmanî" kutlamaları sırasında öğrenildiği ve bu haberin Gerede'de büyük bir sevinçle karşılandığı belirtilmişti. Tamim gereğince Gerede'de de mektepler tatil edilmiş, kazanın dört bir yanı al ve yeşil bayraklarla donatılmıştı. Memurlar, eşraf, binlerce kişiden oluşan ahali ve talebeler ellerinde bayraklar, coşkun vatan manzumeleri ve neşidelerle Belediye önündeki alanda toplanmışlardı.

Halk sevinç gözyaşları içinde birbirini tebrik etmiş, büyük bir coşkunluk içinde milli tezahüratta bulunmuştu. Kaymakam Sabri Bey Belediye önünde toplanan halka Dâhiliye Nezareti'ile mutasarrıflık makamından alınan telgrafi okumuş, ardından akıcı ve etkileyici bir ifadeyle elde edilen başarının önemine temas etmişti. Takiben Sabri Bey'in davetiyle yapılan tezahürat sırasında padişaha uzun ömürler, ordunun ve hükümetin de başarılarının devamı dilenmişti. Ardından Müftü Efendi'nin devletin ve milletin selameti için ettiği dualar "âmin" sesleriyle karşılık bulmuştu. Duaları takiben halk Sabri Bey'e tebriklerini takdim etmişti. Gece icra edilen şenlik vesilesiyle de Hükümet Konağı, Askerî Daire, Belediye, Banka, Reji, Müdafaa-ı Milliye ve Hilâl-i Ahmer Daireleri verilen ve fenerler ile aydınlatılmıştı. Bolu gazetesinde verilen bilgilere göre kutlamalar ve bu vesileyle yaşanan coşkunluk Gerede'de daha önce eş görülmemiş derecede idi.

Bartın halkı da zafere ilişkin kutlama etkinliklerine katılmıştı. Kazada, Osmanlı ordusunun ihtişamına yeni şan ve şerefler katan çarpışmalar ve Gelibolu Yarımadası'ndan düşmanın atıldığı haberi akşamüzeri alınmıştı. Bu müjdeli haber Bartın muhitinde hızlı bir şekilde yayılmıştı. Dükkânlar derhâl bayraklarla donatılmıştı. Gece Belediye önünde toplanan halk, kızıl erkekli talebelerin okuduğu "orduya selâm" manzumesiyle karşılanmıştı. Kasabaların birçok noktası Belediye ve Müdafaa-ı Milliye Cemiyeti tarafından meşale ve fenerler ile donatılmış ve aydınlatılmıştı. Bolu gazetesine yansıyan

haberlere göre takip eden süreçte daha önce bölgede emsali görülmemiş ve oldukça gösterişli bir ihtifal düzenlenmiş, fener ve meşale alayları tertip edilmiş, bu suretle bütün kasaba dolaşmıştı. Muhtelif mahallerde Kaymakam ile Belediye ve Ceza Mahkemesi Reisleri tarafından nutuklar irat edilmiş, talebeler tarafından coşkun manzumeler söylenmişti. Başkumandan Vekili ve Harbiye Nazırı Enver Paşaya Osmanlı ordusunun başarılarını tebrik eden bir telgraf çekilmişti. Bu milli tezahürat Müftü Efendi'nin ordunun şan, şevket ve galibiyetlerinin devamı hakkındaki dua ve temennileri gece yarısına kadar devam etmişti. Bartın'da söz konusu gece yaşanan mutluluk: "Öteden yeni doğan hilâl bu gecenin meserretlerine türlü tebessümler yağırdıyordu.

Her şeyde, her mevcud-
da yıldızlarda semanın o
coşan bulutlarında han-
deler, meserretler, saa-
detler oynayıyordu. Hat-
ta bütün tabiat bile bu
gecenin sevincine iştirak
ediyordu." şeklinde edebi
bir dille ifade edilmişti.

Kütül-Amâre Zaf- eri ve Bolu Liva'sındaki Yankıları

Birinci Dünya
Savaşında Osman-
lı Devleti'nin savaştığı

cephelerden biri de jeopolitik açıdan önemli bir merkez niteliğinde olan Irak cephesi olmuştu. Kütül - Amâre bölgesinde parlak bir zaferin kazanıldığı bu cephe, Abadan petrollerini korumak, cepheden ileri harekâta kuzeye doğru çıkıp Rus kuvvetleriyle birleşmek ve Osmanlı kuvvetlerinin İran'a girip Hindistan'ı tehdit etmesini önlemek gibi sebeplerle İngilizlerin siyasi, iktisadi ve askerî çıkarları doğrultusunda açılmıştı.

İngilizlerin 6. Tümen Komutanı General Charles Vere Ferra Townshend'in kumandasındaki İngiliz kuvvetleri 6 Kasım 1914 tarihinde Basra Körfezi'ndeki Fav'a asker çıkararak Irak harekâtını başlatmışlardı. Nihayetinde Kütül-Amâre'de mahsur kalan 6. İngiliz Tümeni uzun süren kuşatma boyunca açlık ve hastalık başta olmak üzere birçok sorunla karşı karşıya kalmıştı. Bu süreçte Irak'taki İngiliz birliklerinden yardım alamayı ve son olarak 24 Nisan'da Kût'a erzak götüren Julnar adlı geminin Türkler tarafından ele geçirilmesi sonucunda 29 Nisan'da teslim olmak zorunda kalmıştı.

Kütül-Amâre'nin Osmanlı kuvvetleri tarafından ele geçirilerek buradaki subay ve askerlerin esir edildiği haberi Bağdat Valisi ve 6. Ordu Kumandanı Vekili Mirliya Halil Paşa'nın Dâhiliye Nezareti'ne gönderdiği 29 Nisan 1916 tarihli yazı ile müjdelenmiştir. Bu haber aynı gün Dâhiliye Nezareti tarafından vilayetlere tebliğ edilmiştir. Osmanlı basınına yansıyan haberlere göre zafer şehirlerde ve kasabalarda bayram havası yaratmıştı. Halk elinde bayraklarla coşkun bir tezahüratta bulunmuştu.

Bolu Livası dâhilinde de alınan zafer haberi halkta büyük bir coşkunluk yaratmıştı. Mudurnu Kaymakam-lığı'na 29 Nisan 1916 tarihinde akşam vakitlerinde Milli Ajans'tan gelen haberde Osmanlı kuvvetlerinin İngiliz kuvvetlerine karşı elde ettiği başarı neticesinde Kütül-Amâre'nin ele geçirildiği ve kumandanlarıyla birlikte 13.000 İngiliz askerinin esir edildiği bildirilmekteydi. Bunun üzerine zafer haberi vakit kaybedilmeksizin Kaymakamlık makamı tarafından halka ilan edilerek müjdelenmişti. Halk sabaha kadar bu haberi sevinç gösterileriyle kutlamıştı. Ertesi gün de aynı heyecanlı milli tezahüratta bulunan halk, zekur ve inas mektepleri talebeleri, mülki memurlar ve bir müfreze jandarma efrağı Hükümet Dairesi önünde toplanmıştı. Bu suretle padişaha uzun ömür ve ikbal dilenmiş, şanlı Osmanlı ordusunun zaferlerinin devamı için de dualar edilmişti. Resmî daireler, dükkânlar ve haneler nakışlarla süslü bayraklarla donatılmış, akşam saatlerinde de fenerle aydınlatılarak sevinç gösterileri devam etmişti.

İngiliz askerlerinin Osmanlı kuvvetleri tarafından Kütül-Amâre'de esir edildiği haberi Gerede'de ise Padişah Mehmet Reşat'ın "yevm-i cülûs-ı hümayûn" günün kutlamaları sırasında haber alınmıştı. Bunun üzerine halkın, Müdafaa-i Milliye ve Hilâ-i Âhmer Cemiyetlerinin ve ZekurMekteb-i İbtidaisi talebelerinin katılımıyla Belediye Dairesi önünde bir ihtifal yapılmıştı. Talebeler tarafından zafer neşideleri söylenmişti. Gerede Kaymakamı zafer kutlamalarının sevinci içinde irat ettiği nutukta, kısa olarak değerlendirilebilecek bir zaman öncesinde aynı yerde yapılan Seddülbahir zaferi kutlamalarına temas etmişti. Takiben ikinci bir mutluluk vesilesi olan Kütül-Amâre zaferiyle şehirde bayram sevinci yaşandığını ifade etmişti. Osmanlı kuvvetleri tarafından yakın bir zamanda Mısır'da ele geçirilmesi hususundaki ümitlerini dile getirmiş, bu suretle bir bayram daha yaşanması temennisinde bulunmuştu. Kütül-Amâre zaferi nedeniyle düzenlenen vatani tezahürat, Müftü Efendi'nin Osmanlı ordusunun zaferlerinin devamına dair yaptığı duaya halkın "âmin" sesleriyle karşılık vermesiyle son bulmuştu. Bolu Li-vas'ındaki bu sevinç gösterileri Tercüman-ı Hakikat gazetesinin sütunlarına da taşınmıştı. Gazeteye Gere-de'den gönderilen bir kutlama telgrafında Geredelilerin Padişah Mehmet Reşat'ın tahta geçişinin yıldönümü kutlamaları sırasında Kütül-Amâre zaferi haberini aldıkları ve bu münasebetle sevinçlerinin bir kat daha arttığı belirtilmişti.

Varşova'nın Alman Kuvvetleri Tarafından Ele Geçirilmesi ve Bolu Livası'ndaki Yankıları

Birinci Dünya Savaşı'nın başlamasıyla geniş çaplı bir taarruz hareketine girişen Almanlar ilk aşamada Batı cephesindeki Fransız kuvvetlerini etkisiz hâle getirerek İtîlaf kuvvetlerine karşı üstünlük sağlamayı planlamışlardı. Bu münasebetle Alman kuvvetleri Marne cephesinde Fransızlarla mücadele etmiş, burada herhangi bir ilerleme kaydedememekle birlikte Belçi-

ka'ya girmeyi ve 20 Ağustos 1914 tarihinde Brüksel'i ele geçirmeyi başarmıştı. 1916'nın ilk aylarında Verdun, daha sonra da Somme üzerine saldırıya geçen Alman kuvvetleri bu iki harekâtta da başarılı bir sonuç alamamıştı. İttifak kuvvetlerinin Batı cephesinde devam edegelen kısmı üstünlüğü bu hezimetlerle İtîlaf devletleri lehine dönmeye başlamıştı. Doğu cephesinde ise Almanya ile Avusturya-Macaristan'ın uydu bir Polonya Kralığı kurma tasarılarına karşı, Çarlık yönetimi Almanya, Avusturya-Macaristan ve Rusya'da Lehçe konuşulan bölgeleri yeniden birleştirip tek bir idare etrafında birleştirmeyi planlıyordu. Söz konusu cephede karşılıklı çıkar çatışmalarının tetiklediği çarpışmalar sırasında 1914 yılı Ağustos ayında Tannenberge'de, eylül ayı sonunda da Polonya dâhilindeki Mazurya bataklıklarında Ruslar yenilgiye uğratılmıştı. 1915 yılı Nisan ayında Almanya ile Avusturya-Macaristan kuvvetlerinin Vistül Irmağıyla Karpat dağları arasında Gorlice-Tarnow bölgesinde başlayan ve iki ay kadar süren ortak taarruzu sonucunda ise Galiciya Ruslardan alınmıştı. Aynı yıl temmuz ortalarında Rus kuvvetlerini kısıpca almak üzere Polonya'ya yönelen Alman taarruzları neticesinde Ruslar geri çekilmek zorunda kalmış, böylece önce 5 Ağustos itibarıyla Varşova, daha sonra Kovno ve Vilna Alman kuvvetlerinin eline geçmişti.

Müttefikleri Almanya'nın elde ettiği bu zafer Osmanlı Devleti için de önemli bir gelişme olarak telakki edilmiş ve ülke sathında etkileri görülmüştür. Varşova'nın ele geçirildiği doğrultusundaki haberler Bolu Livası'nda da coşkunlukla karşılanmıştı. Bolu gazetesinin 12 Ağustos 1915 tarihli nüshasında "Harb Havadisleri" başlığı altında Varşova'nın Alman kuvvetleri tarafından zapt edildiği belirtilerek, bu durumun savaşın seyri açısından önemli değişikliklere yol açacağına temas edilmişti. Öyle ki alınan haberlere göre, bu başarıyı takiben Alman kuvvetlerinin Fransa'ya hücum ettiği takdirde yalnızca Fransa cephesindeki harekâtın değil, savaşın da tamamen neticeleneceği tahmin edilmekteydi. Varşova'nın Alman kuvvetlerinin eline geçtiği haberinin alınmasıyla Bolu Mutasarrıfı Ahmet Müfit (Saner), İttihat ve Terakki Katib-i Mes'ûlu Doktor Ahmet Mithat (Altıok) ile Belediye Reisi İsmâil (İlyasâde Hâfız) Hakkı Efendi İstambul'daki Alman Sefareti'ne bir tebrik telgrafnâmesi göndermişlerdi. Bu telgrafnâme şu şekilde idi:

"Dersaadet'te Alman Sefiri Cenâblarına,

Şanlı müttefikimiz Alman ordusunun muzefferiyât-ı mütevellyesinîtetvîc eden Varşova'nın sukutu Alman millet-i asilesinin kalbinde nasıl bir sürûr uyandırmış ise Türkleri de aynı tecelliyât ile mütehasis eyleydiğinden samimâne takdim-i tebrikât eyleriz."

Alman ordusunun Varşova'nın ele geçirilmesi hususundaki başarısının Alman milletinde olduğu kadar müttefikleri olmaları hasibiyle onlarla aynı kaderi paylaşan Türklerde de aynı derecede sevinç yarattığına temas eden bu telgrafnâme cevapsız kalmamıştı. Alman Sefiri tarafından cevap olarak Bolu'ya gönderilen telgrafnâme ise şu şekilde olmuştu:

“Bolu Mutasarrıflığı Cânib-i Âlisine,

Varşova'nın feth ve işgalinden mütevellid tebriki mutazammın keşide buyurulmuş telgraftan dolayı gerek zat-ı âlilerine ve gerek vâzî-ülümzâ' zevata an-samim-il-kalb arz-ı tebrik eylerim efendim. Almanya Sefiri ”

İstanbul'daki Alman Sefiri Bolu Mutasarrıflığı'na gönderdiği bu samimi teşekkür cevabı ile Bolu halkının mutluluğuna ortak olmuştu. Bu başarı nedeniyle Bolu halkı büyük bir sevinç yaşamış ve şehirde millî tezahürat icra edilmişti. Bu suretle şehirdeki bütün mağaza ve dükkânlar Osmanlı arma ve sancakları ile donatılmıştı.

Bükreş'in İttifak Kuvvetleri Tarafından Zaptı ve Bolu Livası'ndaki Yankıları

Romanya 28 Ağustos 1916 tarihinde İtilaf devletleri saflarında savaşa katılmış, Transilvanyayı ele geçirmek üzere Avusturya üzerine yürümüşü. Buna karşılık Bulgaristan güney yönünden Romanya'yı saldırıya geçmişti. Benzer şekilde Osmanlı Devleti de Romanya'ya 30 Ağustos 1916 tarihinde savaş ilan etmişti.

Romenler kısa bir süre içinde yarım milyona yakın askerle Transilvanyaya girerek, Bükreşe batıdan girişi kontrol altında tutan Karpatların güneyindeki önemli geçitleri ele geçirmişlerdi. Bunun üzerine müttefik devletler diğer cephelerden getirdikleri kuvvetlerle Romen ordusuna taarruza karar vermişlerdi. Netice itibarıyla İttifak kuvvetleri tarafından gerçekleştirilen ileri harekât sonucunda 6 Aralık 1916 tarihinde Romanya'nın başkenti Bükreş ele geçirilmişti. Romanya savaşa gireli henüz birkaç ay olmasına rağmen, 1916 yılı Aralık ayı itibarıyla ordusunun üçte birine tekabül eden 250 bin askerini kaybetmişti. Bükreşe giren ittifak kuvvetlerinin başarısı dolayısıyla Padişah Mehmet Reşat 7 Aralık 1916 tarihinde Alman İmparatoru II. Wilhelm'e bir tebrik telgrafi çekmiş, takiben II. Wilhelm de Osmanlı Padişahına çektiği cevabı teşekkür telgrafi ile dostluk hislerini ve zaferi müsterek kuvvetlerin eseri olduğunu dile getirmişti.

Osmanlı Devleti'nin müttefikleri aleyhine ani bir savaş ilanı ile saldırıya geçen Romanya Hükümeti'nin başkenti olan Bükreş'in İttifak kuvvetleri tarafından zaptını 8 Aralık 1916 tarihi itibarıyla haber alan Bolu halkının büyük bir sevinç yaşadığı anlaşılmaktadır. Bu nedenle Bolu'da büyük bir sevinç içinde vatanperverane tezahürat ve çeşitli kutlama programları icra edilmişti. Bükreş'in ele geçirildiği haberi Bolu'da duyulur duyulmaz şehirde bir heyecan ve sevinç havası hâkim olmuş ve şehrin her tarafı sancaklarla donatılmıştı. Cuma günü alaturka saat beşte şehirdeki bütün mektepler bir düzen içinde İttihat ve Terakki Kulübü önünde toplanmıştı. Mızıkla eşliğinde çeşitli mekteplerin talebeleri marşlar söyleyerek, cesaret, yiğitlik ve kahramanlık hislerini dile getiren millî neşidelerle şehir içinde yürüyüş yapmışlardı. Bolu'da vatanperverlik duygularıyla hamiyetli halkın himmet ve gayretleri ile inşa edilen ve şehir çocuklarına yardım eli uzatan Darü'l-Eytâmın talebeleri de etkinlikte yer almışlardı. Talebeler

mukaddes gayeler doğrultusunda kan dökülerek, can verilerek ve türlü fedakârlıklar sergilenerek kazanılan bu kutlu zaferlerin yolunda şehitlik mertebesine ulaşan babalarının kanlı ve şanlı hâllerini temsilen giydikleri kırmızı kıyafetleriyle mızıkının arkasında bayraklarıyla bir “kafile-i gül-gün-işehâmet” teşkil ederek askerî yürüyüşle hareket etmişlerdi. Bunları silahları omuzlarında olarak hazırlanan “istikbal ordusunun münevver askerleri” kisvesiyle Merkez İbtidai talebesi ile İttihat ve Terakki İbtidai Mektebi, Darü'l-Halîfetü'l-Âliyye Medresesi ve Mekteb-i Sultanî talebeleri takip etmişti. Bolu Darü'l-Muallimin talebesi de yeknesak kıyafetleri, askerî sancakları, borazanları ve “Vatanın istikbâl ve şerefi mualim ordularınıdır” düsturuna birer muallim edasıyla diğer talebe gruplarının arkasında düzenli bir kîta gibi yürüyüşe katılmıştı. İttihat ve Terakki heyetinin yanı sıra zafer sevincine ve kutlamalarına dâhil olan esnaf cemiyetleri bayraklarla, lıvanın önde gelen isimleri de sancakla yürüyüşe dâhil olmuşlardı. Mızıkla eşliğinde vatanperverane neşidelerle sokakları dolduran kadın, erkek halkın sevinç hislerini dile getirmek üzere Hükümet caddesi üzerinden Askerî Daire'ye ulaşmıştı. Düzenli bir şekilde saf tutulmuştu. Burada Kâtib-i Mes'ûl Mithat Kemâl (Algüloğlu) tarafından “Düşmanı payitahtında çiğneyen müttefik ordularının çizmelerinden çıkan seda-yı zafer ve şerefin kulaklarda çinlediğine ve altın ordunun düşmanına payitahtında bir şemşir-i kahr u tedmîr daha indirdiğine” dair etkileyici bir nutuk irat edilmişti. Ardından sevinç ve hamiyet duyguları içinde Bolu Ahz-ı Asker Şubesi Reisi aracılığıyla Başkumandanlık Vekâletine ordunun tebrik edildiğine dair bir telgraf çekilmişti. Sonra Kadî Efendî'nin okuduğu dua “âmin” sesleriyle karşılık bulmuş ve katılımcılar bir düzen içinde Hükümet Konağı önünde tazim için durmuştu. Ardından hastane önünden geçilerek Mutasarrıf Ali Seydî Bey'in hanesinin önüne ulaşılmıştı. Bu defa da yine Mithat Kemâl (Algüloğlu) tarafından bir hitabe irat edilerek padişaha, vatana ve orduya dualar edilmek suretiyle etkinliğe nihayet verilmişti. Gece ise İttihat ve Terakki Kulübü önünde ahalinin ve bütün mektep talebelerinin katılımıyla şenlik düzenlenmiş ve bu etkinlik saatlerce devam etmişti.

Bükreş'in İtilaf kuvvetleri tarafından ele geçirilişini takiben Romanya'nın kuzeydoğusundaki Yaş'a sığınan Romenler bu şehri geçici başkent ilan etmişler ve Başbakan İon Bratiano da burada bir Millî Birlik Hükümeti kurmuştu. Ülkenin önemli bir kısmını işgal eden Almanlar Feldmareşal Von Mackensen'in yönetiminde sert bir askerî idare kurmuşlar ve ülkenin ekonomik kaynaklarını Alman ordusunun emrine vermişlerdi. Buna karşın Romenler, İtilaf devletlerinin olası bir zaferi neticesinde elde edecekleri kazançları düşünerek savaşımaya devam etmişlerdi. Peş peşe aldığı yenilgilerle topraklarının büyük bir kısmı İttifak kuvvetlerinin eline geçen Romenler, Rusya'dan alabildikleri destekle Sereth hattında ancak tutunabilmişlerdi. Rusya'da ihtilâl çıkması, Alman kuvvetlerinin Ukrayna'ya girmesi ve Bolşeviklerin 1917 yılı Aralık ayı itibarıyla İttifak devletleriyle mütareke yapması nedeniyle yardım alma imkânları kesilen Romanya 7 Mayıs 1918 tarihinde Bükreşte imzalanan anlaşma ile savaştan çekilmek

zorunda kalmıştı. Buna göre Romanya, Almanya ve Avusturya-Macaristan'ın ekonomik nüfuzu altına giriyor, Avusturya-Macaristan'a Karpatlar'da toprak veriyor ve Dobruca'dan çekiliyordu. Bütün bu gelişmelere karşın, ittifak devletlerinin ilerleyen süreçte ittifak kuvvetlerine karşı elde ettikleri başarılar bu anlaşmayı hükümsüz kılacaktır.

Ruslar ile Mütareke, Brest-Litovsk Muahedesi ve Bolu Livası'ndaki Yankıları

Osmanlı Devleti'nin Birinci Dünya Savaşı'na girişi Rusya'nın Boğazlar ve İstanbul üzerindeki asırlık emellerini gerçekleştirmek üzere bir fırsat olarak telakki edilmiştir. Ancak Çanakkale cephesinde hezime uğrayan ittifak kuvvetlerinin Rusya'ya yardım elini uzatmaması Rusya'nın savaş gücüne büyük bir darbe vurmuştur. Buna karşın Ruslar 1878'deki Berlin Kongresi ile ele geçirdikleri Kars, Ardahan ve Batum nedeniyle Kafkasya bölgesinde oldukça avantajlı bir durumdaydılar. Bununla birlikte halkı tamamen Müslüman olan "Elviye-i Selâse"yi kurtarmak fikri Osmanlı ülkesinde bir ülkü olarak devam etmekteydi. Bölge Bakü petrol kaynakları münasebetiyle de dikkat çekmekteydi. Buna ek olarak Rusların dikkatini Kafkasya bölgesine çekerek Orta Avrupa'da ittifak kuvvetlerinin savaş yükünü hafifletmek, Kafkasya'da Rus kuvvetlerini etkisiz hâle getirmek ve Kafkas halklarını Rus boyunduruğundan kurtarmak suretiyle Orta Asya'da yaşayan Türkler ile doğrudan temas sağlayabilmek gibi düşünceler Birinci Dünya Savaşı sırasında Kafkasya cephesinin açılmasında etkili olmuştur. Bu cephenin açılmasında Almanların teşviikinin de önemli rol oynadığı görülmektedir.

22 Aralık 1914 tarihinde ani bir hamleyle başlayan Sarıkamış harekâtı neticesinde ağır kış şartları altında yetersiz teçhizat ile yola çıkan Osmanlı kuvvetleri, henüz çarpışmaya bile fırsat bulmadan yolda telef olmuştu. Kalan kuvvetler de Rus ve Ermeni kuvvetleri karşısında hezime uğramışlardır. Anadolu'nun doğusuna doğru ileri harekâtını sürdüren Rus kuvvetleri Doğu Anadolu ve Doğu Karadeniz bölgesinde birçok şehri işgal etmişlerdi. Rus kuvvetlerinin Anadolu içlerine doğru yönelen söz konusu ilerleyişi karşısında alınan tedbirler neticesinde takip eden süreçte 16. Kolordu Kumandanlığı'na atanan Miralay Mustafa Kemal'in komutasındaki Osmanlı kuvvetleri tarafından Muş ve Bitlis, 1. Kafkas Kolordusu Kumandanlığı'na tayin edilen Miralay Kâzım Karabekir tarafından da Erzincan ve Erzurum geri alınabilmişti. Bütün bu gelişmeler yaşanırken Osmanlı Devleti bir yandan da orduların ikmal ve iâşe yollarını kesen ve Ruslarla işbirliği hâlinde Türklerle karşı katliam hareketine girişen Ermeni isyancılarla da uğraşmak durumunda kalmıştı.

1917 yılı başlarından itibaren başlayan iç karışıklıklar Birinci Dünya Savaşı'nın iddialı devletlerinden Rusya'nın emperyalist hedeflerini bir süreliğine de olsa askıya almasına yol açmıştı. Çarlık rejiminin savaşta idari ve askerî zafiyetlerinin de etkisiyle "Şubat Devrimi" olarak bilinen halk ayaklanması gerçekleşmiş, bunun sonunda Çar II. Nikolay tahttan feragat etmek zorunda kalmıştı. Bu nedenle önce liberallerin ve sosyalistlerin oluşturduğu "Geçici Hükümet", sonra da Sosyalist Devrimci Parti üyesi Aleksandr Kerenski idaresindeki Hükümet yönetimi devralmıştı. Ancak seferberliğin devam etmesi ve ağırlaşan ekonomik şartlar yaz aylarında Rus işçilerin, askerlerin ve denizcilerin ayaklanmasına yol açmıştı. 24-25 Ekim 1917 tarihlerinde Vladimir Lenin önderliğindeki Bolşevikler Rusya'nın başkenti Petrograd da dâhil olmak üzere ülkenin önemli idari birimlerini ele geçirmişlerdi. Ekim ayındaki "Sosyalist Devrim" neticesinde başarısız olan Geçici Hükümet devrilmiş ve yerine Lenin'in liderliğinde Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti kurulmuştu. Ülke yönetimini ele alan Bolşevik Hükümeti halka vakit kaybedilmeksizin barış yapacağını ilan etmişti. Nitekim 21 Kasım 1917 tarihinde ittifak devletlerine gönderilen notalarla bütün cephelelerde mütareke yapılması teklifinde bulunulmuştu. Nihayetinde kalıcı

bir barış anlaşmasına zemin hazırlamak üzere 18 Aralık 1917 tarihinde askerî harekâtı durduran bir mütareke imzalanmıştı. Bu gelişmeler sırasında, Osmanlı Devleti ile ilgili olan anlaşmalar da dâhil olmak üzere Çarlık Rusyası'nın yaptığı bütün gizli anlaşmalar ifşa edilmişti. 22 Aralık itibarıyla Sovyet Rusya ile Almanya,

Osmanlı, Avusturya-Macaristan ve Bulgaristan devlet adamlarının katılımıyla barış görüşmeleri başlamıştı.

Dâhiliye Nezaret'i'nin bu tebliği ile tereddüde mahal kalmayacak şekilde kesin sulhun imzalandığı müjdesi Bolu gazetesi tarafından halka duyurulmuştu. Bu şekilde gazete, söz konusu sulh anlaşmasının bütün Osmanlı milleti tarafından sevinç ve iftihar ile karşılanmaya değer bir olay olduğu, bu anlaşmanın Bolu muhitinde de hassasiyetle ve layık olduğu önem derecesine göre idrak edildiği vurgulanmıştı. Anlaşmaya uzanan süreç ve anlaşmanın önemi gazete aracılığıyla Bolu halkına şu şekilde aktarılmıştı:

"Hukuk ve menafi-i saltanat-ı seniyye tamamen temin edildikten başka, 93 muharebesinde tazminat-ı harbiyye namı altında vücd-ı memalik-i Osmaniyyeden bir lokma gibi koparılacak Rusya'ya yutdurulmuş olan; Batum, Ardahan, Kars kıtalarında meskün nüfus-ı mevcudinin kendi mukadderatını ati-i karibde Devlet-i Âliyye ile bîl-ittifak tayin etmeleri keyfiyeti de şerait-i esasiyye meyanına alınmışdır ki; şu hadise-i cedide üç liva için pek hayırlı neticeyi ve hususiyile Rus hakimiyetmazemesinin oralarından ve nüfus-ı İslamiyye üzerinden zeval-i

ebedisini ihsas etmekte olduğundan başkaca şâyân-ı fahr ve şükran muvaffakiyet-i azimeden ma'duddur. Şübhe etmeyiz ki: sulh-ı vaki bugün kulub-ı millette olduğu gibi yarın da tarih-i siyasette pek âli bir mevki tutacak ve bu meyanda 93 muharebesinin hatırat-ı elfimesini de karşılamış olacaktır.”

Bu haber ile özetle Brest-Litovsk Muahedesi vesilesiyle Osmanlı haklarının temin edildiği, ayrıca 1877-78 Osmanlı-Rus Savaşı neticesinde Osmanlı ülkesinden koparılan Kars, Ardahan ve Batum'un da mukadderatlarını Osmanlı Devleti ile birlikte belirlemelerinin anlaşma maddelerine eklendiği ifade edilmişti. Bu muahedenin milletin kalbinde olduğu gibi siyaset tarihinde de önemli bir yer tutacağı ve 1877-78 Osmanlı-Rus Savaşı'nın acı hatıralarını unutturacağı beyan edilmişti.

Bolu İttihat ve Terakki Kulübü tarafından da gelişmelere ilişkin bir değerlendirme yapılmış ve yine Bolu gazetesi aracılığıyla halka duyurulmuştu. Bu değerlendirme şu şekilde idi:

“Rusya ile dört senedir devam eden harb nihayet buldu. Bununla üç asırlık Türk-Rus mücadelât-ı elimiyyesi de nihayet bulmuş oluyor. Devlete millete çok defalar inkıraz dakikaları yaşatmış olan bu mücadelâtın acı safhalarına tarih şahittir. Ezeli bir hasım gibi daima başımızda dönmüş olan bu bela-yı azım Boğazlardan Akdenize inmek, Erzurum-Azerbaycan üzerinden Basra ve İskenderun'a doğru Asya ve Avrupa yollarına hâkim olmak maksadıyla her iki taraftan bir kıskaç gibi Türkiye'yi; Türkleri taziyk etmişdi. Devletin üç asırlık tarih-i siyasi ve askerî ruhu ve gayesi itibariyle hemen münhasiren bu maksadın önünde kendini müdafaa etmekten ibaret olmuşdur. Rusya İmparatorluğu muntazaman ve herhangi bir vesile ile üzerimize atılmış, biz de hududlarda kan seylâları vücuda getiren uzun muharebelerle muhafaza-ı hayata uğramışdık. Bugün Moskofluğa karşi kalbimizde duyduğumuz his-i nefret ve intikam her o maksadların, o mücadelelerin miras-ı maneviyesidir.

İşte daha düne kadar gittikçe büyüyen meyl-i aksamiyla ufuk-ı şimalimizi kaplayan bu tehdid bulutu Rusya ovasında vâsi' bir saha-ı harabî açan ânî bir infilakla parçalanıyor, medeniyet ve içtimaiyât nokta-i nazarından nasıl bir şekil olursa olsun bundan sonra Rus milleti için askerî ve siyaset âleminde ricat-başlamışdır. Hukuk ve hürriyet-i beşere geniş bir nefes aldırın bu ricat'da Türk kılıncının da bir hakkı, belki en can alacak yerinden vuran kat'î bir darbesi olduğu için bu tarihî zaferi alkışlıyor, selâmlıyoruz.

Brest-Litovsk Musâlahanâmesi Türk milletinin 300 senelik mücadelesini icmal ve harb-i ahiri azimle, isabetle idare eden vatanperverliği izah eder: eski Rusya'nın kuvvet ve azameti karşısında vatani muhafaza için sarf-ı nakdine-i hayât ederek, fakat ye's-vânla gözlerini kapayan muhterem ceddin şanlı hatıratınıhuzû' ve ihtiramla yâd ederken Rusya'yı Çanakkale'de boğmak suretiyle bitâb ve bütün haris emellerinden vazgeçmek şartıyla sulha mecbur eden askerlere ve hükümet-i

hâziraya en derin, en vicdânîşükranlarımızı takdim ederiz.

Biz esasen birçok beyanât-ı resmîlerle de ilân edildiği ve neşrolunan vesâikten de anlaşıldığı vechile Rusya'nın hırs-ı istilası karşısında zarurî bir müdafaa harbi kabul etmek mecburiyetinde kalmıştık. Millet'in fedakârlığı ve İttihad ve Terakki'nin azmi ve basiretiyle muvaffak olduk. Fakat Rusya dönülmöz bir emel peşinde kendini perişan etti. Hem bir daha kalkınamamak şartıyla. Bu zaferi, bu tarihî perişanlığı tekrar selamlarız. Çanakkale nasıl Rus azamet-i âmâlinin ebedi bir mezarı olduysa Lehistan'daki şehrin sulh celseleri de Türk tarih-i istikbâlinin o ehemmiyetdeparlak bir mehdî oluyor. Türkiye'nin sukutuna Rusya bais olmuşdu. Şimdi Rusya'nın ölümü nasıl Türkiye'den geldiyse Türkiye'nin yeni hayatı da öylece Rusya'dan geliyor. Kudretin böylesi hükmüne hayranız.

Brest-Litovsk Muahedesi Osmanlı tarihinin, belki tarih-i umûminin dönen noktasıdır. Buradan itibaren başka bir mecrâ-yınâ-müncî açılıyor. Devlet-i Osmaniyye, önünde İttihad ve Terakki'nin şanlı bayrağıyla bu yeni mecrâ-yı istikbâle giriyor.”

Bolu gazetesinde konuya ilişkin yapılan bu değerlendirme özetle Rus siyasetinin tarih boyunca yegâne maksadının Osmanlı Devleti'nin iç işlerine karışmak suretiyle devlet kuvvetlerini meşgul etmek ve zayıf düşürmek olduğu belirtilmiştir. İstanbul'u ele geçirmek, Doğu Anadolu'da hâkimiyet tesis etmek ve Osmanlı topraklarını iki taraftan kıskaç almak suretiyle Akdenize inmek Rusların asırlık hayalleri idi. Ancak Rusya'da meydana gelen ihtilâllerin Rusları kendi sorunlarıyla meşgul olmaya ve nihayetinde savaştan çekilmeye itti ve bu durum Osmanlı Devleti'ni askerî ve siyasi açıdan rahatlattığı da gazetede yapılan değerlendirme arasında yer almıştı.

Osmanlı Devleti ve müttefikleri için büyük bir başarı olarak değerlendirilen Brest-Litovsk Muahedesi'nin imzalanması nedeniyle İttihat ve Terakki Cemiyeti Merkez-i Umûmî'sinden 7 Mart 1918 tarihi itibariyle Bolu Şube-i Merkezîyesine gönderilen ve halka ilân edilmesi istenilen telgrafnâme, Bolu Kâtib-i Mes'ûlu Mithat Âkif tarafından Bolu gazetesinde yayımlanmıştır. Bu telgrafnâme şu şekildedir: Ruslarla sulh muahedesinin kesin olarak imzalanması münasebetiyle Bolu'da kutlama etkinlikleri düzenlenmiş ve halk bu etkinliklere büyük bir heyecan içinde iştirak etmişti. Dâhiliye Vekâletî'nden alınan telgrafnâme vesilesiyle halka sulh haberinin ulaşmasıyla resmî daireler, dükkânlar ve mağazalar hemen gösterişli Osmanlı arma ve sancaklarıyla donatılmıştı. Öğleden sonra bütün ulema, meşayih-i eşraf ve mahallî ahali ile Mekteb-i Sultanî, Darûl-Eytâm, Darûl-Hilâfe ve İbtidai mekteplerin talebeleri, bunların idare heyetleri ve muallimleri İttihat ve Terakki Kulübü önünde toplanmışlardı. Kâtib-i Mes'ûl Mithat Âkif tarafından barış hakkında etkileyici bir nutuk irat edilmişti. Sonra toplu hâlde Hükûmet Dairesi'ne hareket edilmiş ve daire önünde mutasarrıf ile memurlar söz konusu yürüyüş heyetine dâhil olmuşlardı.

Allah'ın yardımı, Peygamberimizin şefkati, milletimizle ordumuzun fedakârlığı sayesinde Rusya'ya tabi 30 milyonu mütecaviz nüfusa malik olan Türk ve Müslüman kavimlerin istiklâle nail oldukları öyle bir sırada müeyyed-min-ind-illâh olan devletimizin 93'de gaib ettiği Kars, Ardahan, Batum livaları ahalisinin muvafakatiyle leterkarü'l-hak edebilmek şartıyla Ruslarla ve aynı zamanda Ukrayna ve Romanyalılarla sulh akdettiğinden dolayı cümlenizi tebrik ve yakında daha büyük muvafakiyetlere intizar eylemenizi tebşir ederiz.

Vakur ve metin bir şekilde yürüyüşe geçen heyet kısa zamanda büyük bir kalabalık hâlini almıştı. Mithat Âkifüksek sesle ahali adına Mutasarrıf Mustafa Reşat (Mimaroglu) tebrikleri iletmişti. Mutasarrıf tarafından da bu tebrike teşekkürle karşılık verilmiş ve bu meydana Osmanlı milletinin dört seneden beri gösterdiği "kemâl-i metanet ve celadet" takdirle anılmıştı. Ardından belde müftüsü Hâfız Ahmet Tayyar tarafından devletin ve milletin saadet ve selameti için dua edilmiş, takiben resmî teamüllere uygun olarak "padişahım çok yaşa" cümlesi tekrar edilmişti. Merasimin bu suretle nihayet bulmasıyla yine toplu bir şekilde İttihat ve Terakki Kulübüne gidilmiş ve burada tebrikleşme merasimi icra edilmişti. Bu sevinçli günün gecesinde ise Belediye ile İttihat ve Terakki heyetinin Belediye Dairesi'nin önünde ortak olarak düzenledikleri etkinlikler çerçevesinde milli tezahürat icra edilerek samimi sevinç gösterilerinde bulunulmuş ve bu kutlamalar gece yarısına kadar devam etmiştir. Bolu gazetesinde, Padişahın ve Hükümet'in başarılarının eseri olarak ortaya çıkan Brest-Litovsk-Muahedesi'ne benzer şekilde diğer hasım devletlerle de Osmanlı Devleti'nin hâkimiyet hakkını teslim eden anlaşmaların imzalanması da "millet-i necibe-i Osmaniyye" için beklenen gelişmeler arasında değerlendirilmişti.

Bartın Belediye Riyaseti'nden söz konusu gelişmelere ilişkin olarak gönderilen bir telgrafnâmede belirtildiği üzere sulhun Osmanlı Devleti'nin şanına layık bir şekilde akdinden "şirîn-kâm" olan Bartın ahalisi üç gün boyunca kutlama yapmıştı. Kutlama programlarının nihayetinde Bartın'ın hamiyetli ahalisinden Karakaşzâde Hacı Kapdan'ın desteği ve yardımıyla Yukarı Cami-i Şerif'inde şehitlerin ruhuna ithafen "menkabe-i celile-i risâletpenâh" kıraat ettirilmiş ve bu vesile ile de Osmanlı ordusunun zaferlerinin devamı ve vatanın selamet ve saadeti için dualar edilmişti.

Yine Devrek'ten alınan bir mektuptan anlaşıldığına göre, Rusya ve Romanya ile sulh muahedesinin devletin ve milletin menfaatine uygun bir şekilde imzalanmasının

haberi Devrek ahalisinde büyük bir sevinç ve hoşnutluk yaratmıştı. Kasabanın tarihi camisinde 15 Mart 1918 tarihinde Cuma Namazından sonra Bolu ahalisinden yüzlerce kadın ve erkek tarafından "mevlid-i şerif" tilavet edilmiş ve Hacı Âlizâde Hâfız Hüseyin Efendi tarafından vatanın, milletin ve ordunun selameti için dua okunmuştu. Aynı günün akşamında bayraklarla donatılan ve aydınlatılan Hükümet Konağı ve Belediye Dairesi önünde şenlikler yapılmıştı. Gece vakti İttihat ve Terakki Merkez-i Umûmisi'nin Ruslarla akdedilen sulh anlaşmasını dile getiren telgrafnâmesi Belediye Dairesi'nin penceresinden katılımcılara okunmuş ve bu telgrafnâme coşkun alkışlarla karşılık bulunmuştu. Binlerce ağızdan "yaşasın hükümet, yaşasın millet" sesleri yükselmiş ve ahali gece yarısına kadar sokaklarda dolaşarak bu sevindirici gelişmelerden ötürü birbirini kutlamıştı. Mektubun sonunda: "Cenâb-ı Hakk yakın zamanda husemâ-yimütebakıyyenin de birer birer ittifak-ı murabba'nın sarsılmak bilmeyen azim ve sebâtı karşısında ser-nigûn olduğunu görmekle cümlemizi bir kat daha mesrur buyursun." denilerek müttetik devletlerin Rusya'ya karşı elde ettiği başarı gibi itilaf bloğunun diğer üyelerine karşı da yakın bir zamanda zafer kazanılması için temennilerde bulunulmuştu.

Sonuç

Bütün bu başarılar Anadolu'nun dört bir yanında olduğu gibi Bolu Livası'nda da büyük sevinçlere sebep olmuştur. Osmanlı Devleti ile müttetiklerinin zafer yolundaki azim ve kararlılığına işaret eden bu başarılar münasebetiyle Bolu Livası'nda mülki ve askerî erkânın, çeşitli cemiyetlerin, talebelerin ve ahalinin katılımıyla büyük çaplı yürüyüşler, tezahürat ve sevinç gösterileri düzenlenmiştir. Bolu Livası'nda düzenlenen bu etkinlikler halkın birlik ve beraberlik duygularının pekiştirilmesi, moral değerlerinin yükseltilmesi, zafere olan inancın, orduya, devlete ve müttetiklere olan güvenin dile getirilmesi ve Osmanlı varlığının itilaf kuvvetlerine hissettirilmesi açısından önem arz etmiştir. Bu etkinlikler münasebetiyle Osmanlı ordusunun zaferlerinin devamı ile devletin saadet ve selameti için de temennilerde bulunulmuştur. Savaş sürecinde karşılaşılan hezimetlere karşın kazanılan zaferler her türlü zorluğa, güçlüğü ve maddi imkânsızlıklara rağmen azim ve kararlılıkla dönemin en güçlü devletleriyle bile mücadele edilebileceğini ve dahası bu mücadelede başarılı olunabileceğini göstermiştir.

Not: Burada özet olarak ele alınan bu çalışma özgün şekliyle, 6-9 Aralık 2017 tarihleri arasında İstanbul Üniversitesi ile Başbakanlık Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Tarih Kurumu Başkanlığı tarafından düzenlenen 100. Yılında Birinci Dünya Savaşı'nın Hukuki ve Tarihi Yönleri Uluslararası Sempozyumu (Alman-Fransız Penceresi) konulu etkinlikte tebliğ olarak sunulmuştur.

EĞİTİMDE 21. YÜZYIL

Becerileri

PROF. DR. SELAMİ ERYILMAZ

Bolu Merkez doğumludur. İlkokul ve ortaokul öğrenimini Bolu'nun Seben ilçesinde, lise öğrenimini ise Bolu Merkez de tamamlamıştır. Lisans öğrenimini 1989 yılında Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Anabilim Dalı'nda tamamlamıştır.

2001 yılında Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünde Yüksek Lisansını, aynı enstitüde Eğitim Teknolojisi Bilim Dalı'nda Doktor unvanını, Bilgisayar Öğretim Teknolojileri Eğitimi alanında Doçentlik unvanını kazanmıştır. Halen aynı üniversitede Prof. Dr. olarak görevine devam etmektedir. Özel eğitim kurumlarında ve Turizm Bakanlığı'nda çeşitli görevlerde çalışmıştır. Halen Gazi Üniversitesin de öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. Evli ve dört çocuk babasıdır. Çeşitli STK'lerde kurucu ve yönetici olarak görev almıştır.

Okuma, yazma, matematik ve fen dersleri günümüz eğitim programlarının temelini oluşturmaktadır. Ancak mevcut eğitim programları, öğrencileri yaşama hazırlamada yetersiz kalmakta ve 21. yüzyıl iş dünyasının beklentileri doğrultusunda çalışanlar yetiştirilmesinde arzulan başarıyı sağlayamamaktadır (SCANS, 1991). Bireylerin 21. yüzyıl istihdamında pay sahibi olabilmeleri için temel bilgi ve temel beceriler ile edindikleri okul diplomaları yeterli olmamakta, sahip oldukları temel becerilerinin ötesinde, 21. yüzyıl becerileri olarak adlandırabileceğimiz bir dizi beceriye sahip olmaları gerekmektedir. Geçmiş yüzyıllarda salt bilgi değerli ve geçerli iken günümüzde tek başına bilgi ve bilgi sahibi olunması yeterli olmamaktadır. 21. yüzyıl bireyinin gerek eğitim yaşamında gerekse iş yaşamında başarılı olabilmesi için; yaratıcı ve eleştirel düşünebilen, başkaları ile iş birliği yapabilen, problem çözücü ve yüksek iletişim becerilerine sahip, gerekli bilgiye nasıl ulaşabileceğini bilen, bilgiye ulaşırken teknoloji kullanabilen, yeni fikirlerle açık, esnek ve uyumlu, sorumluluklarını bilen, öz-yönetimli ve inisiyatif sahibi, sosyal ve kültürel becerileri gelişmiş, üretken ve liderlik becerilerine sahip bir birey olması gerekmektedir. Elbette ki bu becerilerin bireylere kazandırılmasına yönelik olarak eğitim programlarının tekrar ele alınarak yenilenmesi ve eğitimcilerin 21. yüzyıl becerilerinden haberdar olarak bilinçli bir şekilde ders programlarına bu becerileri entegre etmeleri beklenmektedir.

Bu çalışmanın iki temel amacı bulunmaktadır. Bunlardan ilki, 21. yüzyıl becerilerini tanıtmak ve bu becerilerin önemi vurgulamaktır. Çalışmanın diğer amacı ise, bir teknoloji entegrasyonu projesi olan FATİH projesinin 21. yüzyıl becerileri ile olan ilişkisini tartışarak ortaya koymaktır.

21. YÜZYIL BECERİLERİ

21. yüzyıl becerilerinin neler olduğu üzerinde evrensel bir görüş bulunmamaktadır. Ancak bazı büyük şirket CEO'larının, bazı kuruluşların ve bilim insanlarının söz konusu becerilerin neler olduğu ve nasıl sınıflandırıldıklarına dair bir takım çalışmaları mevcuttur (TÜSIAD, 2013). Bu çalışmada 21. yüzyıl becerileri üç ana başlık altında 13 beceri olarak ele alınmıştır (PartnershipFor 21st Century Skills, 2013):

Yaratıcı Düşünme: Yaratıcılık hayatın her alanında mevcuttur ve karşımıza bilimsel bir buluş, eşsiz bir sanat eseri, müthiş bir bina ya da oyuncak tasarımı olarak çıkabilir. Ancak yaratıcı düşünme çoğu zaman yoktan var etmek değil, birbirinden bağımsız gibi görünen mevcut durumlar arasındaki ilişkiyi görebilme ve yeni bir bağlantı kurma sürecidir (Goodman, 1995). İş dünyasında hızla değişen eğilimler, yıkıcı rekabet ve daha önce karşılaşılmayan müşteri talepleri, işletmeleri ve orada çalışan en alttan en üste her kademedeki insanı başarılı olmak ya da elde edilen başarıyı sürdürebilmek için 'yenilikçi' ve 'yaratıcı' olmaya zorlamaktadır (Biçer & Düztepe, 2003).

Eleştirel Düşünme: 1990 yılında Amerikan Psikoloji

Derneğinin (APA) öncülüğünde Amerika Birleşik Devletleri ve Kanada'dan 46 kuramcının katılımıyla yapılan çalışmalar sonunda eleştirel düşünme, "bireyin ne yapacağına ve neye inanacağına karar vermesi için çözümleyici, değerlendirmeye yönelik bilişli yargılarda bulunması ve bu yargıları ifade etmesi" biçiminde tanımlanmıştır (Seferoğlu & Akbiyık, 2006). Günümüzde eğitimin en önemli amacı, değişik koşullara uyum sağlayabilecek, sorgulayabilecek, eleştirel ve çok yönlü düşünebilen, insanlara saygılı ve düşüncelere hoşgörü ile bakabilen becerilere sahip sorumlu vatandaşlar yetiştirmektir (Kutlu & Schreglmann, 2011). Problem Çözme: Kısacası problem çözme, karşılaşılan engel ve zorlukların üstesinden gelmenin en iyi yolunu bulmaktır. Korkut (2002) bir adım ileriye giderek problem çözme, çözüm için önceki deneyimlerimizden yararlanılması ve buna ilaveten yeni çözüm yollarının bulunması olarak nitelmiştir.

İletişim: İletişimin alanyazında birçok benzer tanımlı bulunmaktadır. İletişim, duygu, düşünce ve bilgilerin mümkün olan her yolla başkalarına aktarılma işidir (Sarkin, 2012). Bozkurt (2004) iletişimi, bilgiyi aktarma ve anlamlandırma süreci olarak tanımlamıştır. Tuncel (2009) ise iletişimin, bireyler ve topluluklar arasında söz, yazı, görüntü, simge, el, kol hareketleri ve benzeri araçlarla duygu ve düşüncelerin iletimini sağlayan bir etkileşim süreci olduğunu belirtmiştir. İnsanlar farkında olmadan yaşadıkları sosyal çevre içerisinde birbirleriyle iletişim kurarlar. Karşılaştıkları sorunları çözebilmek için birbirleriyle fikir alışverişinde bulunurlar. İletişimde başarılı olan insanlar genellikle öz güveni yüksek, saygılı, iş birliği ve paylaşıma açık, sorunlara karşı duyarlı ve çözüm arayıcı kişilerdir.

İş birliği: İş birliği, aynı amaç ve çıkarlara sahip kişilerin oluşturdukları çalışma ortaklığı veya ortak bir amaç doğrultusunda bireylerin veya kümelerin birlikte davranması olarak tanımlanabilir (Tuncel, 2009). Günümüz insanı yaratıcı, girişimci, bilgiye ulaşma yollarını bilen, bilgi teknolojilerini kullanabilen, üretken, sorumluluklarının farkında ve takım ruhuyla çalışabilen bireyler olarak pek çok niteliğe sahip olmak zorundadır. Bu nitelikler çerçevesinde başarıya ulaşabilmek için bireylerin bir araya gelerek ortak bir çalışma oluşturmalarını, işbirliği becerisi kapsamında düşünülebilir.

Bilgi Okuryazarlığı: Teknolojinin hızlı gelişimi ve bilgi teknolojilerinin günlük yaşamımıza girmesiyle birlikte dünya toplumları, bilgi toplumu olma yolunda hızlı bir değişim içine girmiştir. Bireylerin yaşamlarını kolaylaştıran ve zenginleştiren bilgi ve bilgi kaynaklarına erişim yolları artmıştır. Bilgiye erişimin kolaylaşmasıyla doğru orantılı olarak elde edilebilecek bilgi miktarının artmış olması, aşırı bilgi yükü problemine neden olmaktadır. Yapılan araştırmalar aşırı bilgi yükünün karar verme becerilerimizi yarı yarıya azalttığını göstermektedir. Bilgi miktarındaki bu artış nedeniyle

bilgi kaynaklarına erişim becerilerimizin gelişmesi gerekmekte ve artan bilgi üretimi nedeniyle de eski bilgilerimizin geçerliliğini yitirmesinden dolayı yaşam boyu öğrenme bir zorunluluk haline gelmektedir (Saatçioğlu, Özmen & Özer, 2003). Gerek elektronik bilgi kaynaklarının artması gerekse yaşam boyu öğrenmenin mecbur kılınmasından dolayı bilgi okuryazarlığı kavramı yaşantımıza girmiş ve bilgi okuryazarlığı becerisine sahip bireylerin yetiştirilmesi önem kazanmıştır.

Günümüz toplumunda bireyler araştırmalarında, çalışmalarında, iş yerlerinde ve yaşamlarında farklı bilgi seçimleriyle karşı karşıyadırlar. Günümüzde bilgi, kamu kaynakları, özel kuruluşlar, üreticiler, servis sağlayıcıları, medya, kütüphaneler ve internet üzerinden kullanılabilir ve giderek bilgiye filtersiz ulaşılabilir. Bu da doğruluk, geçerlik ve güvenilirlik bakımından soru işaretleri doğurmaktadır.

Bilgi ve İletişim Teknolojileri Okuryazarlığı:

Teknoloji insanların günlük yaşamında büyük bir önem taşımaktadır ve bu önem önümüzdeki yıllarda giderek daha da artacaktır. Artık bilgi ve iletişim teknolojileri evde, okulda, işyerinde ve toplumun her alanında daha yaygın hâle gelmiştir. Bir kitap okumak için bilgisayar ile kütüphanelerin veri tabanlarını taramak, bankaların otomatik vezne makinelerinden para çekmek veya telefonumuza gelen mesajlar günlük olağan faaliyetler haline gelmiştir. Bu nedenle okuryazarlık kavramının, teknolojik tabanlı becerileri ve vatandaşların teknolojik bir dünyada çalışmalarını sağlayacak yetenekleri içerecek şekilde genişletilmesi gerekmektedir (Panel, 2002).

Bilgisayar okuryazarlığı terimi uzun yıllar boyunca bilgisayar ve bilgi teknolojileri kullanımına yatkınlığı ifade eden bir insan becerisi olarak kullanılmıştır. Son yıllarda popülerliğini yitirmesine rağmen bilgisayar okuryazarlığı hâlâ eğitim alanyazında yaygın olarak kullanılmaktadır. Ancak, son yıllarda bilgisayar yetkinliğinin ötesinde daha geniş ve daha kapsayıcı bir tanıma ihtiyaç duyulmuştur. İletişim ağları ve internet gibi teknolojik gelişmeler bilgi ve iletişim teknolojileri okuryazarlığı (BİT) teriminin yaygın kullanımına neden olmuştur.

BİT okuryazarlığı, bir bilgi toplumunda işlevsel olabilmek (hizmet etmek, görev yapmak, çalışmak) amacıyla bilgiye erişmek, bilgiyi yönetmek, bilgiyi bütünleştirmek, bilgiyi değerlendirmek ve yeni bilgi oluşturmak için dijital teknolojiyi, iletişim araçlarını ve/veya iletişim ağlarını kullanmak olarak tanımlanabilir (Panel, 2002). Geçmiş yüzyıllarda okuma ve yazma ne kadar önemli ise 21. yüzyılda da BİT okuryazarlığı büyük önem taşımaktadır. 21. yy okuryazarlığının bir biçimi olan BİT okuryazarlığı, dijital ortamlarda bilginin araştırılması ve bilginin iletimi gibi becerileri içermektedir. BİT okuryazar öğrenciler daha iyi problem çözen ve daha çok öz yönetimli bireyler olurlar. Okul yaşamının ötesinde bilgi toplumunda üretken bir vatandaş olabilmek ve işverenlerin arzuladığı söz konusu bu becerilere sahip çalışanlar olabilmek için BİT okuryazarlığı önem arz etmektedir (Katz & Macklin, 2007).

Medya Okuryazarlığı: Medya okuryazarlığı ise büyük çeşitlilik gösteren formlardaki mesajlara ulaşma, bunları çözümleme, değerlendirme ve iletmeye yeteneği olarak tanımlanmaktadır (Aufderheide, 1993). Medya okuryazarlığı, merkezi kurucusu Thoman (2003), medya okuryazarlığını, her gün televizyon, radyo, bilgisayar, gazete, dergi ve reklamlar aracılığıyla alınan yüzlerce ve hatta binlerce sözlü ve görsel sembollerini yorumlama ve bunlardan kişisel anlamlar çıkarabilme becerisi olarak tanımlar. Medya okuryazarlığının en öne çıkan yönü çeşitli medya kaynaklarında gelen mesajları doğru çözümleyebilmek sadece yüzeysel değil derin mesajları da farkına varabilmektir.

Televizyon, internet ve diğer medya kaynakları karşısında en savunmasız grup, izlediklerinin "gerçek" mi yoksa "kurgu" mu olduğunu ayırt etme becerisine sahip olmayan çocuklardır. Daha bilinçli çocuklar ve yetişkinler yetiştirmek için bireylere ilkökul çağından itibaren medya okuryazarlığı dersleri verilerek medyaya eleştirel bakabilen nesiller yetiştirme ihtiyacı ortaya çıkmıştır (Kalan, 2010).

Esneklik ve Uyum: Uyum, işler değiştiği zaman esnek olmaktır. Uyumlu bir kişi, bağımsız olarak veya bir takımın parçası olarak çalışan, yeni fikirler ve kavramlara

açık ve birden fazla görevi veya projeyi yürüten kişidir. Eğer bir kişi birden çok görevi ve öncelikleri yönetebiliyor ve değişen koşullara ve/veya çalışmalara uyabiliyorsa, uyumlu birisi olarak kabul edilir (Uma, 2013). Esneklik ve uyum, durumsal ihtiyaçlara göre yeni düzenlemeler ve yanıtlar içermektedir ve değişim için bireyin temel inançları ve tepkileri arasındaki dengeyi sağlar (IOWA, 2013). Dünya büyük bir değişim sürecinden geçmektedir. Bu büyük değişim içerisinde esneklik ve uyum, 21. yüzyılda eğitim, iş ve vatandaşlık için gerekli temel beceriler hâline gelmiştir. Teknolojik değişimin hızlı temposu hepimizi öğrenmek, çalışmak ve yaşamak için yeni iletişim yöntemlerine uyuma zorlamaktadır. Ayrıca gerek okul yaşamımızda, gerek iş yaşamımızda gerekse ev yaşamımızda her an beklenmedik durumlarla karşılaşabilmekte ve planlarımızı değiştirmek zorunda kalabilmekteyiz. Yeni koşullara göre yapacaklarımızı ayarlamak ve uyarlamak zorundayız. Söz konusu bu nedenlerden dolayı esneklik ve uyum becerisi, herkesin sahip olması ve geliştirmesi gereken, vazgeçilmez bir beceridir (Trilling&Fadel, 2009).

Kendini Yönetme: Kendini yönetme mantıklı bir değer yargısı sistemine dayanan doğru hedeflere ulaşmak için zamanımızı ve yeteneklerimizi en doğru şekilde kullanma sürecidir (Timm, 1993). Kendini yönetme birçok beceriyi kapsamaktadır ancak günümüz ihtiyaçları doğrultusunda zamanı, hedefleri iyi yönetmek ve yaşam boyu öğrenme en öne çıkan becerilerdir. 21. yüzyılda insanlar iş, eğitim, ev ve özel hayatlarında yapılması gereken işler, görevler ya da ödevler tarafından

Sosyal Beceriler: Yüksel (1998) ise sosyal becerileri "kişiler arası ilişkilerde sosyal bilgiyi alma, çözümleme, uygun tepkide bulunma, hedefe yönelik ve sosyal bağlama göre değişen; hem gözlenebilen hem de gözlenemeyen bilişsel ve duyuşsal öğeleri içeren ve öğrenilebilir davranışlar" olarak tanımlamaktadır. Artık her yaş grubundaki insandan beklenen değerleriyle uyumlu ve üretken biçimde çalışmasıdır. Bu diğerleri kimi zaman sınıf arkadaşları kimi zamanda aynı kurumda çalıştıkları meslektaşları ya da müşterileri olabilmektedir. İşte bu beraber çalışmayı en verimli biçimde gerçekleştirmek için kişinin ihtiyacı olan şey sosyal becerilerdir. Bireylerin yaşamındaki başarının sadece %20'sinin zekâ tarafından belirlendiğini, geriye kalan %80'nin duyuşsal zekâ ve sosyal beceriler tarafından belirlendiğini öne sürer (Goleman, 1995).

Üretkenlik ve Hesap Verebilirlik: Üretkenlik grup ve takım hedefleri doğrultusunda, öncelikli ihtiyaçları belirleyerek, zaman yönetimi, etik çalışma ve işbirliği becerilerini kullanarak bir ürün yaratma becerisidir. Üretkenlik ve hesap verebilirlik birbiri ile bağlantılıdır. Hesap verebilirlik; bir ürünün yaratılmasında rol alarak ürünün performansından sorumlu olmaktır (21st Century Skills, 2013). Günümüz 21. yüzyıl insanından projeler yönetmesi ve yönettiği projelerden sonuçlar çıkarması beklenmektedir. Bu nedenle üretkenlik ve hesap verebilirlik becerisi 21. yüzyılda tüm öğretmen ve öğrencilerin okulda, iş yerinde ve yaşamlarında başarılı olabilmeleri için gerekli olan bir beceri olmuştur (Trilling&Fadel, 2009).

dört bir yandan kuşatılmıştır. Bütün bu başarılması gereken görevleri zamanında ve yeterli şekilde tamamlayabilmek için şirket yöneticisinden öğrenciyeye ve hatta ev hanımlarına kadar her bireyin kendini yönetme becerisine sahip olması gerekmektedir.

Liderlik: Lider; bir grup insanı belli amaçlar çevresinde toplayarak, bu amaçları gerçekleştirmek için onları eyleme geçirme yeteneğine sahip bireydir (Eren, 2003). Eski çağlarda en iyi savaşan ya da en güçlü olan birey grubun lideri olurdu çünkü atalarımız için en önemli unsur, hayvan ya da düşman saldırıları karşısında hayatta kalabilmektir. Modern hayatta ise liderden beklenen özellikler tamamen değişmiştir. Artık artan rekabet, talep kâr iş gücü, hızlı değişim ve artan stresle başa çıkabilmek liderliğin vazgeçilemez özellikleri hâline gelmiştir. Önceden bir şirketin başarılı

olması için istikrarı ve kaliteyi koruması yeterliyken, günümüzün değişken ve karmaşık koşullarında başarılı olmak isteyen kurumlar ve bu kurumlarda çalışan yöneticiler liderlik becerilerini geliştirmek durumunda kalmışlardır (Leblebici, 2008).

İş hayatında liderliğin aranan bir beceriye dönüşmesinin asıl sebebi iyi bir liderin düşünceleri eylemlere, öngörülerini gerçeklere, engelleri yeniliklere, fikir ayrılıklarını uzlaşmaya, alınan riski olumlu sonuca dönüştürebilmesi; kısaca, elindeki tüm imkânları, en doğru biçimde kullanarak başarıya ulaşmasıdır (Kouzes&Posner, 1995). Günümüzün çağdaş toplumları, teknolojinin hızlı gelişimi ve artan bilgi ihtiyacı nedeniyle 20. yüzyılın sanayi toplumlarından 21. yüzyılın bilgi toplumlarına dönüşmüşlerdir. Bireylerin bilgi toplumuna uyum sağlamaları ve 21. yüzyıl iş dünyasının artan taleplerini yerine getirebilmeleri için 20. yüzyılın salt bilgiyi bilen ve diplomalı bireylerinden farklı olarak bir takım becerilere sahip olmaları gerekmektedir. İş dünyası sadece işini iyi yapan çalışanlar değil aynı

zamanda yaratıcı, problem çözen, üretken, sorumluluk sahibi, kendini yönetebilen, iletişimi güçlü ve sosyal beceriler ile donatılmış bireyler aramaktadır. Elbette ki teknolojiyi kullanamayan, yeni teknolojilere ve fikirlerle uyum sağlayamayan bireylerin günümüzde ve gelecekte toplum içerisinde başarılı olmayacakları da aşîkârdır. Bu nedenlerden dolayı 21. yüzyıl becerileri olarak adlandırılan becerilerin bireyler tarafından kazanılması ve bu amaç doğrultusunda da eğitim programlarına uygun bir şekilde entegre edilmesi önem arz etmektedir. Şüphesiz ki bir beceriden bahsediyorsak o beceriyi ölçebilmemiz gerekmektedir. Bu maksatla 21. yüzyıl becerileri ile bireylere kazandırılacak standartlar belirlenmeli ve bu standartlara göre de uygun ölçekler geliştirilmelidir.

Not: Bu makale GEFAD / GUJGEF 35 (2): 209-229 (2015) dergisinde yayımlanan (Selami ERYILMAZI, Çelebi ULUYOL2 Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Bölümü, selamieryilmaz@gazi.edu.tr Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Bölümü, celebi@gazi.edu.tr alıntılanmıştır.

MİRAC SİSTEM AHLŞAP CNC

- Lake Kapı
- Mutfak Dolabı
- Vestiyer
- Giyinme Odası
- Fason ahlşap işleme

- Cnc Kabin Üretimi
- Cnc Lakelik Kapak Üretimi
- Lisanslı ve Yerli Yazılım Desteği

Ramazan ÖZTÜRK
0532 335 14 62

Mustafa Cihan ÖZTÜRK
0533 779 14 69

İvedik Organize Sanayi Bölgesi 2264 Sk. No: 33 Yenimahalle/ANKARA

AFET ZAMANLARINDA

Sağlıklı Olmak

PROF. DR. ALİ ÇOŞKUN

01 Aralık 1963 Bolu-Gerede doğumludur. Evli ve 4 çocuk babası olup İngilizce bilmektedir.

A. Eğitim ve Öğrenim Durumu :

- Siyasal Bilgiler Fakültesi / Ankara 1979-79
- GATA Tıp Fakültesi / Ankara 1979-85
- Piyade Okulu / Tuzla 1985-86
- NATO/Nato School Oberammergau-Almanya
- AÖ Ünisans Hukuk /Ankara 2011-13

B. Görevleri :

1. Askeri :

- Kıt'a Tabibi Dağ ve Komando Tug. / Hakkâri 1986-88
- Asistan GATA Genel Cerrahi AD / Ankara 1988-92
- G. Cerr. Uzm. Asker Hastanesi / Samsun 1992-96

2. Akademik :

- Hr. Üniv. / Şanlıurfa-Öğretim Görevlisi 1996-97-Yrd. Doç. Dr. 1997-2002-Doç. Dr. 2002-05
- İstanbul Üniversitesi / İstanbul : -Profesör Doktor 2009-11
- Yıldırım Beyazıt Üniversitesi / Ankara-Profesör Doktor 2011-

3. Bakanlık:

- Sağlık Bakanlığı, (Acil ve Afetlerde Sağ. Hizm.) / Ankara
- Daire Başkanı 2005-06
- Genel Müdür Yrd. 2006-11
- Genel Müdür 2011-14

4. Başhekimlikleri :

- Askeri: Seyyar Cerrahi Hastane Başhekimliği / Hakkâri
- Üniversite: Harran Ü. EA Hastanesi / Şanlıurfa
- Sağlık Bakanlığı: Etik İhtisas Hastanesi / Ankara, Meslek Hastalıkları Hastanesi / Ankara

Afetleri, afet potansiyelleri açısından değerlendirdiğimizde, bazı öngörülerde bulunabilmek mümkün olsa da ne zaman ve nerede toplumu etkileyeceğini önceden söyleyebilmek, pek de mümkün değildir. Acil durum, olağan dışı durum, afet, felaket ve kıyamet sıralaması içerisinde; afetleri başlıca, insan ve doğa kaynaklı olarak tanımlayabiliriz.

İnsanları bu kadar derinden etkileyip çaresiz bırakan afetlerin önde gelen nedeni insandır. Takip eden nedenlerden, doğal afet potansiyellerinin de dolaylı sebebi insandır. Yani afetler doğası gereği yerel imkânlarla altından kalkılamayan ve içinde doğrudan veya dolaylı olarak insan faktörünü barındıran bir kavramdır. Yani insan afetlerin hem başlıca sebebi, hem de afet zararlarından en çok etkilenenler arasında özne konumundadır.

Afet potansiyellerine karşı yürütülecek risk yönetimi çalışmaları sayesinde, afetler önlenemese bile insanlar, diğer canlılar ve doğa üzerinde oluşturacağı zararlı etkiler hafifletilebilir.

Ülkeler teknolojik gelişmişlik kapasitelerine ve aldıkları ciddi risk yönetimi tedbirlerine rağmen yine de afetlerle baş edebilmeye yetersiz kalabilmektedir. Ülkelerin gelişmişlik derecesi ne olursa olsun, karşı karşıya kalınması belki de kaçınılmaz olan afet döngüsünün; risk yönetimi, kriz yönetimi ve afet sonrası iyileştirme dönemlerinde insanlığa, yani tüm dünya ülkelerinden oluşan çoğulcu ortak akla (olması gereken Birleşmiş Milletler) düşen çok önemli vazifeler vardır.

Dünya genelinde, öncelikli afet potansiyeli olarak insanın, zarar gören olarak insana ettiğini, insanlık (olması gereken Birleşmiş Milletler) temizleyebilmelidir. Özelde ise insanın insana ettiği zararları gidermede ya da azaltmada her meslek grubundan insana düşen görevler vardır. Bu bağlamda sağlık çalışanlarına düşen, afetzedelerin yaralarının sarılmasında, insani yardım amaçlı gönüllü olmaktır. Bu gönüllülük sağlıkçılar için bir çeşit bilgi birikimlerinin, mesleklerinin gerekliliğini yerine getirmek, yani vergisini vermek gibidir.

Ben sağlık hizmetlerinde vergiyi hep farklı algılamış, farklı algılamak istemişimdir. Ticari faaliyetlerde mal ve hizmet alımında alan kişice ödenmesi gereken bir vergi, yükümlülük vardır. Sağlık hizmetleri için bu yükümlülük, afetle zamanlarında hizmetin tüketiminde afetzedeye değil, üretiminde üreticiye yani sağlık çalışanına ödeme yükümlülüğü getirmektedir. Bu yükümlülük bir zorunluluk değil, bir sorumluluktur. Devlet tarafında ilgisine ekonomik veya maddi bir yaptırım getirmez. Bir çeşit gönüllülük vergisidir, afet zamanlarında afetzedenin yanında olmak...

Afetlerde arama kurtarma faaliyetleri sonrası, sağlık hizmeti, gıda temini ve barınma üç önemli ihtiyaçtır. Afetlerde sağlık hizmetleri hem erken dönemde arama kurtarma ekipleri ile birlikte medikal kurtarma hizmeti sunması, hem de orta ve uzun vadede sağlık hizmetleri sunması bakımından büyük önem taşımaktadır. Afetlerde sağlık hizmetleri sacın üç ayağından biri, doğrudan insana hayatına dokunması bakımından da en önemli ayağıdır.

Afet dönemlerinde sağlık hizmeti sunmak; gönüllü personellerin dışında, ilaç, tıbbi malzeme ve seyyar sağlık unsurlarıyla mümkündür. Dolayısı ile afete hazırlıklı olmak, gönüllü personellerin yanında, donanım olarak da hazırlıklı olmayı gerektirir. Ulusal Medikal Kurtarma Ekipleri (UMKE); başta deprem olmak üzere tüm doğal ve insan kaynaklı afetlerde, afetin olmasa olmaz unsuru olan, insanın yaşatılmasına yönelik medikal kurtarmayla alakalı tüm faaliyetleri olay yerinde, enkazın altında yapacak kapasite, bilgi birikimi ve donanıma sahiptir.

Yaşadığımız Marmara depremi o dönem içinde bulunduğumuz durumu gözler önüne sermiştir. Sağlık Bakanlığı da "Afetlerde Sağlık Organizasyonu Projesi" kapsamında 2005 yılında UMKE kurulumu ve yapılanmasını tamamlamıştır. Günümüze kadar

UMKE'ler Avrupa, Asya, Amerika ve Afrika kıtalarındaki afetlerde önemli görevler üstlenmiş ihtiyaç sahibi insanlara her coğrafyada yardıma koşmuştur.

Afetlerde sağlıkçı olmak, gönüllü olmak UMKE olmak, her zaman için göreve hazır olmak demektir. Afetzedeler için yola çıktığınızda, ailenizi, çocuğunuzu yakınlarınızı ve mevcut işinizi bırakmanız, unutkanız demektir. Neden orada olmalıyım? Sorusunun cevabını kendine verebilmiş olmak demektir. Biriktirdiği ile değil, verdiğiyle zengin olunacağını bilmek demektir.

Mehmet Akif "Tarih'i tekrerrü diye ta'rif ediyorlar; hiç ibret alınsaydı, tekrerrü mü ederdi? diyor. Bu günlerde Suriye meselesinde olduğu gibi tarih yine tekrerrü ediyor. Afetlerin özellikle de insan kaynaklı afetlerin önlenmesinde sorumluluğu olan "Birleşmiş Milletler" in mevcut yapısıyla bunu sağlaması pek mümkün gözüküyor.

Hz. Hüseyin, "En büyük cihat, zalimin karşısına çıkıp; 'sen haksızsın' demektir." diyor. Bu düşünün bir bedelinin olacağı açıktır. Tarih, bu sorumluluğu genelde devletimize verirken; özelde ise başta sağlıkçılar olmak üzere tüm milletimizi, zora dayanmayan can, mal ve meslek gönüllülük vergisini vermeye çağırıyor.

İZ BIRAKANLAR VE Bolu'ya Katkı Verenler

GENTAŞ GRUP

GENTAŞ GRUP Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet KAHRAMAN, 1951 yılında Bolu İli Gerede İlçesinde doğdu.

İlk ve Orta öğrenimini Ankara'da tamamladıktan sonra 1976 yılında A.İ.T.İ.A. Başkent İktisadi ve Ticari İlimler Yüksek Okulundan mezun oldu. 1978 yılında İşletme Yönetimi Enstitüsünde Yüksek Lisans öğrenimini tamamladı. Tahsil hayatının yanı sıra İnşaat ve Orman ürünleri sektöründe ticari hayatını da başarıyla devam ettirdi. 1978-1979 döneminde askerlik görevini Hava Kuvvetlerinde yedek subay olarak yaptı.

Birçok dernek ve vakıfta kurucu üye ve Yönetim Kurulu faal üyesi olarak görev yapan Ahmet KAHRAMAN aynı zamanda TOBB Türkiye Orman Ürünleri Meclis Başkanlığı, Orta Anadolu Mobilya Kağıt ve Orman Ürünleri İhracatçıları Birliği Başkanlığı, Orta Anadolu İhracatçı Birlikleri Koordinatör Başkanlığını ve Yonga Levha Sanayicileri Derneği Başkanlığını da yürütmüştür.

Evli ve üç çocuk babası olan Kahraman, 2018 yılında geçirdiği kalp krizi nedeniyle aramızdan ayrılmıştır.

Ahmet Kahraman

Orman ürünleri sektöründe uzun yıllardır uluslararası standartlarda üretim yapan GENTAŞ 1969 yılında temelleri atılan ve yarım asra dayanan geçmişi ile ülkemizin önde gelen sanayi kuruluşlarından birisidir. Bugün 800' ün üzerinde çalışanı olan, 24 ayrı markayla hizmet veren, halka açık aynı zamanda sosyal sorumluluk projelerinde de etkili olan bir markadır. Markamızın bir başka özelliği ise yaşamın her alanında olmasıdır. Okul sırasında, stadyumun dış cephesinde, ofis mobilyasında, kafede, hastane duvar kaplamasında, mutfağınızda ve kapınızı açtığınız her alanda Gentaş var.

Bolu İli Mengen ilçesinde 200.000 m²'lik açık alanda kurulmuş olan şirketimiz, iki ayrı fabrikada iki ayrı ürün üretimini gerçekleştirmektedir. Gentaş Werzalit ile 1979 yılında başlayan, halen 20.000 m² kapalı alanda tam kapasite ile çalışan ve TSE 4616 standartlarına uygun olarak imalat yapan fabrikamız, masa tablaları, okul sıraları, yapı profilleri ve sandalyeler üzerine faaliyet göstermektedir. Yılda 2.000.000 adet üretim yapan tesisimiz, dünyanın 5 kıtasında bayrağımızı gururla dalgalandırmaktadır.

1997 yılında ilk HPL presinin devreye girmesiyle, plaka laminat üretimine başlanmıştır. 1998 yılında CPL presinin devreye girmesinden sonra, ülkemizde hem plaka hem de rulo laminat üretimini tek çatı altında gerçekleştiren ilk fabrika olmuştur. 2008 yılında gerçekleştirdiği yatırım ile kapasitesini %100 arttıran Gentaş Laminat 25.000 m² kapalı alanda, yıllık 18.000.000 m² lik üretim kapasitesi ve 5 kıtaya gerçekleştirdiği ihracat ile dünyanın sayılı laminat üreticileri arasına girmiştir.

GENART AŞ grubumuzun ürettiği werzalit ve metal ürünlerin Türkiye pazarındaki dağıtım ağını oluşturmak amacıyla 1993 yılında Grup bünyesinde kurulmuştur. Günümüzdeki teknolojik gelişmeleri takip etmeyi ve bünyesine dâhil etmeyi ilke edinen Genart AŞ Ar-Ge çalışmalarıyla da kendisini geliştirmeye devam etmiş ve 2008 yılında Tavilo markasını yaratarak mimarlara, tasarımcılara ve proje sektöründe çalışan diğer profesyonellere çözüm ortağı olma yönünde bir adım atmıştır. Mengen'de 6800 m² kapalı alanda compactlaminat ve akrilik malzemeden özel masalar üreten fabrikamız döşeme ünitesini de devreye sokarak dekorasyon konusunda estetik çözümler sunmaktadır.

Özelleştirme sonucu 2000 yılında Gentaş Şirketler Grubuna katılmış olan GBS GENTAŞ Bolu Lamine Lif Levha Entegre Ağaç San. Tic. AŞ 200.000 m² açık alanda kurulu 35.000 m² kapalı alan içerisinde, Lif levha, HPL plaka laminat ve emprenyeli kağıt üretimleri yapmaktadır.

Gentaş Şirketler Grubuna katıldığı tarihten itibaren sürekli yatırım yapan şirketimiz, yılda 11.000.000 m² HPL Plaka laminat üretim kapasitesine sahiptir. Ürettiği farklı ölçü ve özellikteki plaka laminatlarla Gentaş Laminatın ürün yelpazesine katkı sağlamaya devam etmektedir. Sürekli gelişimi kendisine ilke edinen şirketimiz, hem yurt içi hem yurt dışına yapmış olduğu satışlarla Türkiye ekonomisine ve istihdamına katkı sağlamaktadır.

GENMAR AŞ 2000 yılında Gentaş Şirketler Grubu tarafından üretilen tüm ürünlerin, başta İstanbul olmak üzere bütün Marmara bölgesinde tanıtım, pazarlama ve satışını yapmak amacıyla kurulmuştur. Aynı zamanda sektörün ihtiyaç duyduğu çeşitli ürünlerin de Türkiye distribütörlüğünü üstlenmiştir.

Yurtdışından ithal ettiği akrilik malzemenin satış, pazarlama, proje ve taahhüt işlerini de kendi bünyesinde oluşturduğu ekip ve üretici bayileri ile sürdürmekte olup, akrilik piyasasında çok yeni olmasına rağmen Hanex markası ile de akriliğin aranılan bir ürün haline gelmesini sağlamıştır.

Gentaş Grup şirketlerinin tutkal ve reçine ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla kurulan GENTAŞ Kimya Sanayi Pazarlama AŞ 2000 yılında Tuzla Kimya Sanayicileri Organize Sanayi Bölgesinde üretime başlamış ve kısa sürede büyüyerek sektörünün öncü kuruluşlarından biri haline gelmiştir. 7200 m² açık alan üzerine kurulu 2500 m² kapalı alanda üretim yapmakta olan işletme yıllık 20.000 ton reçine üretimi ve 50.000 ton formaldehit üretimi gerçekleştirmektedir. Sürekli artan verim, iyi kalite, müşteriler memnuniyeti ve her geçen gün ülke ekonomisine ve istihdamına daha fazla katkı sağlamaya odaklanmış olan firmamız sektörde büyümeye devam etmektedir.

46 yıldır sektörde olmanın getirdiği tecrübeyle, vizyonu ve dünya markası olma yolundaki hedefleri doğrultusunda, sürekli büyümeyi, gelişmeyi ve yenilikli olmayı kendisine ilke edinmiş olan Şirketler grubumuz, 2014 yılında Avrupa'nın ve İtalya'nın ilk laminat üreticilerinden olan LİRİ INDUSTRIALE markasını da bünyesine katmıştır.

Başta Avrupa olmak üzere dünyanın 65 farklı ülkesine ihracat yapmakta olan ve ülke ekonomisine önemli katkılar sağlayan GENTAŞ ilk 1000 ihracatçı firma arasında yer almaktadır.

GENTAŞ GRUP güç aldığı bu topraklarda çalışanları ve Mengen halkıyla büyümeye devam etmektedir.

AHMET KAHRAMAN

Anısına

Yeni bir gün doğuyor...

'Dünde takılma, bugün yeni bir gün, yeni bir imkan ve fırsat' diyor bir kahraman...

Bu, bir Kahraman'ın hikayesi.

Onun için her yeni gün; azim, ileri görüşlülük, çalışkanlık, umut dolu bakışlarla başlar.

Gentaş Grup, 7 farklı şirketten oluşan, Türkiye'nin ilk 500 sanayi kuruluşundan biridir. Ticaret ve ihracattaki gücü Bolu'dan sonra ülkemizin parlayan sanayi kurumları arasındadır.

İşte, biz bu başarının kahramanını bugün saygıyla ve özlemle anıyoruz...

Gentaş Grup Kurucu Başkanı Ahmet Kahraman, 1951 yılında Bolu ilinin Gerede ilçesinde dünyaya gözlerini açtı. Gördüğü dünya, kolay değildi. Yaşamının ilk zamanlarında zorlukların içerisinde dünyaya adım atan Kahraman, aydınlık günlerin zorlu duraklardan geçtiğini öğrenmişti.

Hayata Tahsin Kahraman ve Nazmiye Hanım'ın büyük oğlu olarak gelişi; onu doğar doğmaz büyük sorumluluklarla tanıştırmıştı. Babası Tahsin Kahraman, işinde güvenilen, sosyal hayatta aranan zeki, hoş sohbet ve çalışkan bir insandır. Keresteciler ve Marangozlar Sitesi'nin kuruluşunda büyük emeği olduğu gibi bir çok hayır işinde ismi geçen saygıdeğer bir adamdı. İşte, Ahmet Kahraman'ın hayatındaki başarısının arkasında ailesinin bu özelliklerinin önemli bir payı yer almaktadır.

İlk ve orta öğretim, eğitim hayatını Ankara'da tamamladıktan sonra 1976 yılında A.İ.T.İ.A. Başkent İktisadi ve Ticari İlimler Yüksek Okulu'ndan mezun oldu. 1978 yılında İşletme Yönetimi Enstitüsü'nde yüksek lisans öğrenimini tamamladı. Tahsil hayatının yanı sıra İnşaat

ve Orman ürünleri sektöründe ticari hayatını da başarıyla devam ettiren Ahmet Kahraman, çalışmaya yalnızca 1978-1979 döneminde askerlik görevini Hava Kuvvetleri'nde yedek subay olarak yaptığı sırada ara vermiştir.

Ahmet Kahraman'ın ticaret hayatına; çalışkanlığı, kardeş dayanışması ve dostları eklenince başarıyı kaçınılmazdı. Çalışkanlık, ciddiyet ve dürüstlük; Ahmet Kahraman'ın adı, tıpkı babası gibi güvenle anılıyordu.

Başarılı ticaret adamı, girişimci bir sanayi adamına doğru ilerliyordu. Ve yolun sonu Gentaş'a ulaşıyordu. Kârını kendisine ne kazandırdığı ile değil milletine ne kazandırdığı ile ölçerdi. Bu yüzden hızlı yükselişi kimseyi şaşırtmıyordu. Aksine gün geçtikçe çalışanlarına aileydi Ahmet Kahraman; Gentaş ailesinin direği idi.

Hayatın her alanına dokunuyor, dokunduğu her yere unutulmayacak bir iz bırakıyordu.

Ülkesine sağladığı istihdam, katma değer, onun en büyük gurur kaynağıydı.

Eğer bir kez bile sizin hayatınıza dokunduysa; onun hayat yolculuğuna; insanlara duyduğu saygı ve sevgiyi, cömertliğini, iyi niyetini, merhametini düşünün.

Bu, Ahmet Kahraman'ın hikayesi...

Ahmet Kahraman, Mayıs 2018'de, bize göre beklenmedik bir zamanda Hakk'ın rahmetine kavuşmuştur. Cenaze namazı yakınlarının, dostlarının ve kendisini tanıyanların oluşturduğu çok büyük bir cemaatle, doğduğu köy olan Gerede Yenecik'te kılınmış ve oradaki aile mezarlığına defnedilmiştir.

Ve biz, onu tüm kalbimizle bugün ve sonsuza dek sevgiyle ve saygıyla anmaya devam edeceğiz...

ÖZKORKMAZ

A H Ş A P

2007 yılında kurulan Özkorkmaz Ahşap günümüzün modern çağına ayak uydurmak için, kurulduğumuz günden beri tüm makina parkurunu tamamlayarak ve üretim kapasitesini her geçen yıl artırarak büyümeye devam etmiştir.

Firmamız kurum, kuruluş ve özel şahıslara hizmet vermektedir. Mobilya sektöründe uzman, tecrübeli aynı zamanda genç ve dinamik bir ekibe sahiptir. Özkorkmaz ahşap olarak projelerimizde müşterilerimizin isteklerini eksiksiz yerine getiriyor ve bir sonraki işlerinde kendimizi adres olarak gösteriyoruz. Yapılan projelerimizde 1. sınıf malzeme ve 1. sınıf işçilikle müşterilerimizin memnuniyetine büyük önem veriyoruz. Projenin yapım aşamasında müşterilerimizle irtibat kurarak iş teslimatı yapılmadan, son isteklerini ve eksiklerini görmeleri için firmamıza davet ediyoruz.

Özkorkmaz Ahşap olarak, projelerimize verdiğimiz önem uyguladığımız projelerde ve ürettiğimiz ürünlerde kalite olarak karşımıza çıkmaktadır. Bizi tercih ettiğiniz için teşekkür eder, uygulanan projelerimizi görmek ve bir kahve içmek için firmamıza bekleriz.

ARADIĞINIZ ÇÖZÜM ÖZKORKMAZ AHŞAP

TASARIM

Ev ve İş Yeriniz İçin Özenle Hazırlanmış ve Size En Çok Yakışan Tasarımlar.

ÜRETİM

En Doğru ve İşlevsel Malzemeler ile Cnc Tezgahlarımızda Hassasiyetle Üretiyoruz.

MONTAJ

Uzman Montaj Ekibimizle Son Derece Hızlı ve Kusursuz montaj hizmeti.

TELEFON

(+90) 542 406 14 14
(+90) 312 395 14 64

ADRES

Serhat, 2261. Sokak, İvedik OSB
No:24, 06374 Yenimahalle/Ankara

E-POSTA

info@ozkormazahsap.com

GÜÇBİRLİĞİNE GİDEN YOLDA

Bolu Federasyonu

HÜSEYİN TUNCAY

Bolu, binlerce yıldır uygarlıklara ev sahipliği yapmış, kültürü, sosyal dokusu ve doğası ile hepimizin adeta göz bebeği... Türkiye'nin, hatta dünyanın sayılı doğal güzelliklerini barındıran, dört mevsimin hakkıyla yaşanabildiği, dürüst, misafirperver ve sıcakkanlı insanlara sahip bu şehrin tanıtımı için şimdiye kadar pek çok hemşehrımız elinden geldiğince katkıda bulunmuş ve çaba ortaya koymuş. Bu amaca, bazen yayınlar yoluyla bazen dernekleşme, bazen vakıflar yoluyla varılmaya çalışılmış.

Ancak ünlü Fransız düşünürü Voltaire'nin güzel bir sözü var; "Mükemmel ijinin düşmanıdır..." Buradan hareketle Bolu'nun daha iyi tanıtılması, hemşehrilerimiz arasındaki kaynaşmanın ve dayanışma duygularının daha da artırılması için yeni bir grup Bolulu 2012 yılına geldiğinde elini taşın altına koymaya karar verdi.

Bu çerçevede özellikle 2012 yılı sonundan itibaren Yakup Evirgen, İsmail Altıntaş, Selami Eryılmaz ve İsmail Kışlak başta olmak üzere bazı Bolu sevdalıları Bolu'nun tanıtımının daha iyi bir örgütlenme modeliyle başarılı olabileceğini düşünerek öncelikle Bolu Platformu'nu kurdu.

2012 yılı sonundan itibaren gerek Ankara'da gerekse Bolu'daki yerel yöneticiler ve üst düzey bürokratlar ile yapılan toplantılar sonucunda Bolu'nun tanıtımına en büyük katkının daha büyük bir yapıdan, yani federasyonlaşmaktan geçtiği fikri ağır basmaya başladı.

Bu sırada Bolu Vakfı Ankara yönetimine gelen Yakup Evirgen ve arkadaşları daha aktif bir tanıtım stratejisi ortaya koyabilmek ve Bolulular arasındaki dayanışma bağlarını güçlendirmek amacıyla, yapılacak projelerde bakanlıklar ve yerel yönetimlere işbirliği sağlamak ve bu desteklerden yola çıkarak Boluluları bir araya getirmek, yeni bir sinerji yaratabilmek için öncelikle ilçe derneklerinin kuruluşu için düğmeye bastı.

Bu çerçevede ilk olarak 27 Mayıs 2013 tarihinde Bolulular Derneği, ardından 5 Aralık 2014 tarihinde Seben Derneği'nin kuruluşu geldi. 2015 yılında, sırasıyla Mengenliler Derneği, Dörtdivan Derneği kuruldu. Bu yapının içine 1992 yılında kurulan Kıbrıscık Kültür, Yardımlaşma, Dayanışma ve Kıbrıscık Tanıtma Derneği de dahil olunca federasyonlaşmanın önünde engel kalmamıştı.

Nitekim 10 Nisan 2015 tarihinde 27 kurucu üye tarafından Merkezi Ankara'da olan Bolu Federasyonu kuruldu.

Bu büyük güç birliği platformunun amacı:

"Bolulu olma bilinci ile hareket eden ve Ankara ilinde, ülkemizde veya yurt dışında bulunan, hem şehri ve memleket temelli olarak kurulmuş ve kurulacak Eğitim, Kültür, Spor, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma amaçlı dernekler arasında birlik ve beraberliği tesis etmek, onları bir çatı altında birleştirmek, hemşerilik bilincini ve bilgilerini geliştirmek, toplumsal dayanışma duygusunu oluşturmak, kamuoyu bilincinin oluşmasını sağlamak, federasyona üye dernekler ile yöre halklarının birlik ve dayanışmasını sağlamak, kültürel, sanatsal ve ekonomik düzeylerini yükseltmek, kültürel ve coğrafi zenginlikleri Türk ve dünya kamuoyuna tanıtmak, yerel ve evrensel kültür değerlerimizin korunması ve gelecek kuşaklara aktarılması amaçlarıyla, federasyonumuzla benzer amaçlar taşıyan diğer dernek, federasyon, konfederasyon, vakıf, siyasi parti, sivil toplum kuruluşu, yerel idareler, merkezi devlet idaresinin merkez ve taşra teşkilatları gibi ulusal ve uluslararası kuruluşlar ile işbirliği yapmaktır" şeklinde tarif ediliyor.

Federasyonun hayata geçirilmesinin ardından kuruluşunu tamamlayan ve federasyona üyeliği kabul edilen Gerede Kültür, Sosyal ve Yardımlaşma Derneği ile birlikte resmi üye sayısı 6 oldu. 2016 yılında da Yeniçağa Derneği de Federasyon bünyesine katıldı.

Halen Göynük Derneği ile görüşmeler devam ederken, Mudurnu Derneği'nin ise kuruluş çalışmaları sürüyor.

Bolu Federasyonu'nun yönetim kurulu üyeleri şu isimlerden oluşuyor:

Yakup EVİRGİN, İsmail ALTINTAŞ, Selami ERYILMAZ, Mesut YAMAN, Gürol MOTUR, Cafer ALAĞÖZ, Ahmet ERSOY, İsmail KİŞLAK, Recep ARSLAN, Yunus AYTEN, Yusuf TUNA, Zeki AÇIKGÖZ, Zeki ŞİMŞEK, Nazif KONUK, Harun Reşit BİRBİLEN, Hüseyin TUNÇAY, Asım ERTUĞ, Özlem AKÇA ULUSOY, İsmail CANALP, İsmail YILMAZ, İSMAİL AKSOY ve İbrahim ULUTÜRK.

Ayrıca Federasyonun 32 kişilik istişare kurulu bulunuyor.

NELER YAPILDI?

Bolu Federasyonu 15 Nisan 2015 Çarşamba günü Ankara'da ALÂ Restaurant'ta gerçekleştirilen Kuruluş yemeği ile hemşehrilerimize ve basına tanıtıldı. Yemeğe birçok siyasetçi, işadamları, bürokrat, sivil toplum kuruluşunun başkanı ve yönetim kurulu üyeleri ile Bolu ve İstanbul başta olmak üzere birçok ilden hemşehrımız de katıldı.

Ardından 10 Ocak 2016 tarihinde Altınpark'ta yapılan 1. Olağan Genel Kurul yaklaşık 3 bin kişilik katılımı ile oldukça görkemli geçti. Genel Kurula Bolu Valisi Aydın Baruş ve Belediye Başkanı Alaaddin Yılmaz'ın yanı sıra Bolulu vatandaşlar, siyaset, bürokrasi, iş dünyası ve STKların temsilcileri ile hemşehrilerimizden oluşan geniş bir kitle katıldı.

Federasyonun faaliyetleri bunlarla sınırlı değil elbette. Bolu'daki Uluslararası Köroğlu Festivallerine, Mengen'deki Açılış Festivaline ve Seben Gölü etrafında geleneksel olarak düzenlenen Sebenliler Buluşmalarına katılım sağlandı. Federasyon yetkilileri Seben'deki Nevruz kutlamalarında da vardı, Gerede Panayır'ında da, Ankara'daki yöresel yemek etkinliğinde de. Yani Bolu ile ilgili Ankara'da, İstanbul'da veya ilçelerde ne varsa Federasyon orada olmak için büyük çaba harcıyor.

Bunun yanında Bolu Federasyonu kentin sorunlarının çözümü ve daha iyi bir tanıtım için köprü görevi de görüyor. Gerek yerel yöneticiler gerek siyasetçiler gerekse akademisyenlerle düzenli toplantılar veya ziyaretlerle Bolu'ya katkı sunmaya devam ediyor.

Türkiye'nin doğal güzellikleri ile yaşanabilir kentlerinin başında gelen Bolu'nun daha iyi tanıtımı, hemşehriler arasındaki dayanışma ve güç birliğinin daha da sağlanması ve Bolu'nun sorunlarının çözümünde bir katalizör görevi gören Bolu Federasyonu sizlerden alacağı güçle daha büyük başarıları imza atmak için hazır bekliyor.

Saygılarımızla.

DEVLET TEŞVİKLERİ VE Uygulama Alanları

HAKAN ALAMUR

5 Aralık 1989 yılında Bolu'nun Mengen ilçesinde doğmuştur. İlköğretim eğitimini Mengen'de tamamladıktan sonra lise eğitimine Bolu İzzet Baysal Anadolu Lisesi'nde devam etmiştir.

2013 yılında Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi İşletme bölümünden mezun olmuştur. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü İşletme bölümünde yüksek lisans eğitimine devam etmektedir. 2015 yılında Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB)'de Uzman yardımcısı olarak göreve başlamıştır. Halen KOSGEB Bolu Müdürlüğü'nde KOBİ Uzmanı olarak görevine devam etmektedir.

Günümüz ekonomi uygulamalarında devletler; ekonomik istikrarın ve tam istihdamın sağlanması, ekonomik kalkınmasının gerçekleşmesi ve gelir dağılımında adil bir durumun oluşması gibi amaçlara ulaşabilmek için maliye politikası araçlarının kullanır. Bu kapsamda politika uygulayıcıları; vergi uygulamalarıyla, kamu harcamalarıyla, çeşitli sübvansiyon programlarıyla gelir ve bütçe politikalarıyla düzenlemeler yaparak mali politikaları etkin bir şekilde kullanmayı hedefler.

Devletimizin, 2023 vizyonu kapsamında ekonomi alanında; kalkınmışlık seviyesini arttırmak, bölgeler arasında oluşan ekonomik farklılıkları ortadan kaldırmak, özel sektörünü güçlendirmek ve uluslararası arenada daha sağlam rekabetçiliğini geliştirmek, stratejik öneme haiz yatırımların yapılmasını sağlamak gibi hedefleri vardır. Bu amaçlara ulaşabilmek için çeşitli mali politikalar uygulamaktadır. İşte bu mali politikalar kapsamında hedeflere ulaşabilmek için devlet teşvikleri etkin bir araç hâline gelmiştir. 2012 yılında yürürlüğe giren 2012/3305 sayılı "Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar" ile uygulamaya başlayan teşvik politikaları, Türkiye'nin üretim ve dışa satım odaklı büyümesi konusunda büyük önem taşımaktadır. Tasarrufları yatırımlara yönlendirecek alternatifler sunan teşvikler, aynı zamanda üretimi ve paralelinde istihdamı arttıracak bir yöntem olarak karşımıza çıkmaktadır.

Ülkemizde tarım ve hayvancılık sektörlerinde, imalata dayalı sanayi sektöründe, hizmet ve ticaret sektörlerinde, Araştırma ve Geliştirme (AR-GE) ye yönelik üretim alanlarında çok çeşitli teşvik ve destekler mevcuttur. Bu destekler, çeşitli programlar kapsamında; bazı istisnalar ve muafiyetler sağlama, maddi olarak hibe veya kredi imkanı sağlama ve aynı olarak yardım sağlama şeklinde gerçekleştirilmektedir. Devletimiz, yürürlüğü giren bu teşvik programlarını bakanlıklar ve bakanlıklara bağlı kurum/kuruluşlar ve diğer tüzel kişilikler aracılığıyla gerçekleştirmektedir. Destek veren kurum ve kuruluşlar: Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Gıda,

1. Bölge	2. Bölge	3. Bölge	4. Bölge	5. Bölge	6. Bölge
Ankara Antalya Bursa Eskişehir İstanbul İzmir Kocaeli Muğla	Adana Aydın Bolu Çanakkale Denizli Eğirne İsparta Kayseri Kırklareli Konya Sakarya Tekirdağ Yalova	Balıkesir Bilecik Burdur Gaziantep Karabük Karaman Manisa Mersin Samsun Trabzon Uşak Zonguldak	Afyonkarahisar Amasya Artvin Bartın Çorum Düzce Elazığ Erzincan Hatay Kastamonu Kırıkkale Kırşehir Kütahya Malatya Nevşehir Rize Sivas	Adıyaman Aksaray Bayburt Çankırı Erzurum Giresun Gümüşhane Kahramanmaraş Kilis Niğde Ordu Osmaniye Sinop Tokat Tunceli Yozgat	Ağrı Ardahan Batman Bingöl Bitlis Diyarbakır Hakkari İğdır Kars Mardin Muş Siirt Şanlıurfa Şırnak Van
8 İL	13 İL	12 İL	17 İL	16 İL	15 İL

Tablo 1: Türkiye'deki teşvik/destek bölgelerine göre il dağılımları

Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Avrupa Birliği Bakanlığı, KOSGEB, TÜBİTAK, Türk Patent Enstitüsü (TPE), Kalkınma Ajansları, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK), Sosyal Güvenlik Kurumu, Türkiye İş Kurumu, Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı, Kredi Garanti Fonu ve çeşitli kredi kooperatifler kendi alanları kapsamında çeşitli teşvik, hibe, kredi, muafiyet veya istisna şeklinde destek vermektedir. Bundan sonraki bölümlerde bazı kurum ve kuruluşların vermiş olduğu destekler hakkında bilgi vermeye çalışacağız.

1- Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Destekleri

Bakanlığın teknoloji geliştirme ve AR-GE faaliyetleri konusunda çeşitli programlar kapsamında destekleri bulunmaktadır.

6/7/2001 tarihli 4691 Sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri (TGB) Kanunu kapsamında, AR-GE projesi olan firmalar, bu bölgelerde yer kiralayabiliyor ve doğrudan TGB bölgelerinde firma kurabiliyorlar. Bölgedeki faaliyet gösteren işletmelere KDV ve gelir vergisi muafiyetleri, çalıştırılan personelle ilgili %50 işveren prim desteği verilmektedir. Ayrıca çalıştırılacak personellerin ücretleri 2023'e kadar tüm vergilerden muaf. Öğretim elemanları bu bölgelerde işletme kurabilmekte, kurulu şirketlere ortak olabilmekte ve yönetimlerinde görev alabilmektedirler.

En az 15 AR-GE personeli istihdamı sağlanmak ve bu personellere fiziki bir çalışma ortamı sağlamak koşullarıyla, yapılan AR-GE yatırımları gelir vergisinden indirim kalemi olarak değerlendiriliyor. Çalışanların ücretleri %95'e kadar gelir vergisinden muaf tutulmuştur. Ayrıca damga vergisi istisnası ve AR-GE projesi kapsamında ithal edilen eşyalara gümrük vergisi istisnası sağlanmaktadır.

1.1- KOSGEB Destekleri

Ülkenin ekonomik ve sosyal ihtiyaçlarının karşılanmasında küçük ve orta ölçekli işletmelerin payını ve etkinliğini artırmak, rekabet güçlerini ve düzeylerini yükseltmek amacıyla Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı kurulmuştur. KOSGEB bünyesinde yer alan 14 farklı destek programıyla %99'u KOBİ olan ülkemizdeki işletmelere hibe veya geri ödemeli destek sağlamaktadır. KOBİ'lerin en fazla başvurduğu destek programları; AR-GE, İnovasyon Destek Programı, Endüstriyel Uygulama Destek Programı, Girişimcilik Destek Programı, Genel Destek Programı, Kredi Faiz Desteği, İş Birliği-Güç Birliği Destek Programı, KOBİ-GEL Destek Programı, KOBİ Teknoyatırım Destek Programı, Stratejik Ürün Destek Programıdır.

KOSGEB desteklerinin büyük payını Girişimcilik Desteği oluşturmaktadır. Yeni bir işletme açmayı planlayan girişimciler bu programdan yararlanabilmektedir. Girişimcilik Desteği kapsamında girişimciler; işletmeleri için almış oldukları makine-teçhizat, yazılım ve ofis donanım giderleriyle ilgili ve işletme giderleriyle ilgili toplamda 50.000 TL'ye kadar hibe, yine makine, teçhizat ve yazılım giderleri için 100.000 TL'ye kadar geri ödemeli desteklerden yararlanabilmektedir. Girişimcilerin bu destekten faydalanabilmeleri için öncelikle girişimcilik eğitimlerini almaları daha sonra işletmelerini açarak başvuru yapmaları gerekmektedir.

İşletmelerin yeni ürün, yeni süreç, bilgi ve/veya hizmet üretilmesi ve ticarileştirilmesi için gerçekleştirmiş oldukları AR-GE faaliyetleri konusunda; AR-GE, İnovasyon ve Endüstriyel Uygulama Destek Programından faydalanabilme imkanları vardır. Bu destek kapsamında AR-GE çalışmaları için gerekli olan personel, makine-teçhizat, yazılım, hammadde

ve eğitim,danışmanlık,test-analiz v.b. giderlerle ilgili toplamda 450.000 TL'ye kadar hibe ve 300.000 TL'ye kadar geri ödemeli destek vardır. Başarılı olan AR-GE projelerine de seri üretime geçiş aşamasında Endüstriyel Uygulama Destek Programından yararlanmaktadır.

İşletmelerini çeşitli konularda mevcut kapasitesi geliştirmek, teknolojik üretim sistemine entegre olabilmek ve katma değerli ürün üretmelerine yardımcı olmak amacıyla çağrı esaslı açıklanan KOBİGEL- KOBİ Gelişim Destek Programı mevcuttur. İşletmelerin projeleri kapsamında ihtiyaç duydukları personel, makine-teçhizat,yazılım ve diğer hizmet alımları konusunda toplamda 300.000 TL'ye kadar hibe, 700.000 TL'ye kadar geri ödemeli destek sağlanmaktadır.

Başarıyla tamamlanan AR-GE projeleri kapsamında ortaya çıkan yeni ürünleri ticarileştirmek, ülke ekonomisinde katma değer oluşturmak, uluslararası alanda yer alabilecek teknolojik ürünler ihraç edebilmek amacıyla Teknoyatırım Destek Programı kapsamında KOBİ'lere destek verilmektedir. İşletmelerin program kapsamında gerçekleştirecekleri proje gideriyle ilgili toplamda 5 milyon TL'ye kadar hibe ve geri ödemeli destek verilmektedir.

Ekonomide ithal bağımlılığı azaltmak amacıyla, belirlenen ithal ürünlerin üretimini yerli olarak üretmeyi hedefleyen işletmelere yönelik Stratejik Ürün Destek Programı mevcuttur. İşletmelerin program kapsamında gerçekleştirmiş oldukları giderlerle ilgili 5 milyon TL'ye kadar destek alabilmeleri mümkündür.

1.2- TÜBİTAK Destekleri

Akademik ve endüstriyel araştırma-geliştirme çalışmalarını ve yenilikleri desteklemek, ulusal öncelikler doğrultusunda Araştırma - Teknoloji - Geliştirme çalışmalarını geliştirmek maksadıyla Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu(TÜBİTAK) kurulmuştur. TÜBİTAK; akademik alanda, kamu kurum/kuruluşların projelerine, AR-GE projelerine yönelik olarak işletmelere, yenilikçi girişimcilere ve bilimsel etkinlik programlarına destek vermektedir.

1003-Öncelikli Alanlar AR-GE Projeleri Destekleme Programı kapsamında ülkemiz öncelikli alanlarına odaklı AR-GE projelerine 500 bin TL'den 2,5 milyon TL'ye kadar destek verilmektedir. Orta ve büyük ölçekli projelerde üniversite-sanayi işbirliği beklenmektedir. 1501-Sanayi AR-GE Projeleri Destek Programı kapsamında yeni ürün üretilmesi ya da mevcut bir ürünün geliştirilmesi amacıyla gerçekleştirilen projeler destek kapsamındadır. Bu program kapsamında belli bir bütçe sınırı olmayıp proje giderlerinin %60'ına kadarlık bölümü destek kapsamındadır. 1505- Üniversite-Sanayi İşbirliği Destek Programı kapsamında özel sektör ile üniversitelerin ortaklaşa yürüttükleri araştırma projelerine 1 milyon TL'ye kadar destek verilmektedir. Destek kapsamında KOBİ'lere %75'e kadar, Büyük ölçekli işletmelere ise %60'a kadar destek verilmektedir.

1512-Teknogirişim Sermaye Destek Programıyla yenilikçi ürün, süreç veya bilgi geliştirecek olan yeni girişimci adaylarına başlangıç firmalarını oluşturmaya yönelik destek verilmektedir. 110 bin TL'si proje desteği, 40 bin TL'si sermaye desteği olmak üzere toplam 150 bin TL'ye kadar destek verilmektedir. 1509-Uluslararası Sanayi AR-GE Projeleri Destekleme Programı kapsamında ise EUREKA, EUROSTARS, Avrupa Birliği Çerçeve Programları altında uluslararası ortaklı AR-GE projelerine destek verilmektedir. KOBİ'lerin proje giderlerine %75 oranında, büyük ölçekli firmaların giderlerine ise %60 oranında destek verilmektedir.

2- Ekonomi Bakanlığı Destekleri

Ekonomi Bakanlığı, 2011 yılında Bakanlıklar bünyesinde gerçekleşen yeniden yapılanma süreci sonunda Dış Ticaret Müsteşarlığının lağvedilmesi sonucunda kurulmuştur. İhracatta Devlet Destekleri, Yatırım Teşvik Sistemi, olmak üzere birçok farklı alanda KOBİ'lere, girişimcilere ve ihracatçılara çeşitli teşvik ve destekler sunmaktadır.

İhracat Destekleri kapsamında; Tasarım Desteği, Uluslararası Rekabetçiliğin Geliştirilmesi Desteği, Pazar Araştırması ve Pazar Giriş Desteği, E-Ticaret, Yurtdışı Birim, Marka ve Tanıtım Desteği, Fuar Katılım Desteği,İstihdam Desteği, Pazara Giriş Belgeleri, Eğitim Desteği gibi destekler sağlanmaktadır.

Yurtdışına katılım sağlanan fuarlarda bireysel katılımcının katılım bedelinin %50'si, Üretici/ imalatçı organizasyonlarının katılım bedelinin %75'i, Organizatör kuruluşun tanıtım harcamalarının %75'i desteklenmektedir.

Yurtdışı birim, marka ve tanıtım faaliyetleri kapsamında Türkiye'de üretilen ürünlerin yurtdışında gerçekleştirilen reklam, tanıtım ve pazarlama giderleri için toplamda 150.000 \$'a kadar, yurtdışında kiralanmış mağaza, ofis, showroom v.b. yerlerle ilgili yıllık 120.000\$'a kadar, yurtdışı marka tescil belgesi olan şirketlerin markalarının yurtdışında tescilli ve korunmasına ilişkin olarak ülke başına yıllık 50.000 \$' a kadar destek verilmektedir. Yine yurtdışı pazarına giriş yapmayı planlayan işletmelere yönelik olarak Pazar Araştırması ve Pazara Giriş Desteği verilmektedir. Bu destek kapsamında ihracat amacıyla yapılan yurtdışı iş görüşmeleri için yıllık 7.500 \$ ulaşım ve konaklama desteği, 200.000 \$ raporlama desteği, 200.000 \$ danışmanlık desteği, 10.000 \$ e-ticaret sitelerine üyelik desteği verilmektedir.

3- Kalkınma Bakanlığı Destekleri

Ülkemizin ekonomik ve sosyal kalkınmasının hızlandırılması, dengeli ve sürdürülebilir kılınması için kalkınma sürecini katılımcı bir yaklaşımla planlayarak hükümete müşavirlik yapmak misyonuyla 2011 yılında Kalkınma Bakanlığı kurulmuştur. Kalkınma Bakanlığı Türkiye genelinde kalkınma ajansları aracılığıyla

destek programlarını yürütmektedir. Kalkınma ajansları; yürürlükte olan bölge planı amaç ve hedefleri doğrultusunda Proje Teklif Çağrısı yöntemi ile bir takım mali ve teknik destekler verilmektedir. Tüm illerimizi kapsayacak şekilde ülkemizde toplam 26 adet kalkınma ajansı bulunmaktadır.

Kalkınma Ajansları mali destekler kapsamında; KOBİ'lerin uygun projelerinde %50'e kadar, Küçük Altyapı ve STK'ların uygun projelerine %75 kadar varabilen hibe şeklinde doğrudan finansman desteği; acil tedbirler, acil nitelikli stratejik eylemler, bunlarla ilgili fizibilite, plan, araştırma çalışmaları, acil nitelikli yatırım promosyon çalışmaları faaliyetlerine doğrudan faaliyet desteği; Girişimcilik ve yenilikçilik kapasitesini geliştirecek büyük bütçeli tesis, altyapı projelerine %90 dolayında güdümlü proje desteği; KOBİ'lere ve Kar amacı güden kuruluş projelerine Faiz Desteği ve Faizsiz Kredi desteği vermektedir. Kalkınma Ajansları programları çağrı esaslı olup, çağrı konularına göre firmaların başvuruları değerlendirilmektedir.

Teknik destekler anlamında Kalkınma Ajansları; eğitim verme, lobi faaliyetleri ve uluslararası ilişkiler kurma, geçici uzman ve rehber personel görevlendirme, program ve proje hazırlanmasına katkı sağlama, danışmanlık gibi alanlarda destek vermektedir.

4- Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Günümüz teknolojisine uyumlu ve daha verimli tarım ve hayvancılık uygulamaları gerçekleştirmek ve kırsal kalkınma programını uygulamak amacıyla Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ve bakanlık bünyesindeki kurum ve kuruluşlar bu alanda devlet desteği sağlamaktadırlar.

Bakanlık nezdinde hayvancılık alanında küçükbaş ve büyükbaş hayvanlara, hayvan başına 22 ila 250 TL arası, süt ve süt kalitesini arttırmak için teşvikler; ipek böcekçiliği ve arıcılığa da 10 ila 50 TL/adet destek verilmektedir. Üreticilerin hastalıklar veya kazalar nedeniyle zarar etmemesi için hayvan hastalık tazminatı, ihtiyaç duyulan aşılar için 0,75 kuruş/adet ila 1,00 TL/adet destek, Hayvan Gen Kaynakları desteği kapsamında, korumaya uygun küçükbaş/büyükbaş hayvan başına 200 TL ila 800 TL destek mevcuttur. Ayrıca bakanlık Genç Çiftçi Projesiyle, genç çiftçileri yetiştirmek amacıyla 30.000 TL'ye kadar hibe desteği sağlamaktadır. 18-41 yaş arası herhangi bir iş yerinde çalışmayan çiftçi adayları tüm hayvancılık ve tarımsal faaliyetler kapsamında başvuru yapabilirler.

Tarım alanında alan bazlı destekler kapsamında fındık desteği olarak 170 TL/da, iyi Tarım Uygulaması Sertifikasına sahip çiftçilerde meyve-sebze veya bitki üretimlerinde 50 TL/dekar ila 150 TL/dekar destekleme mevcuttur. Mazot, gübre ve toprak analiziyle ilgili çeşitli destekler de mevcuttur. Son yıllarda önemi daha da çok artan organik tarım uygulamalarıyla ilgili destek programları vardır. Organik ürünler 4 kategoriye ayrılarak, kategorilere 10 TL/baş ile 100 TL/dekar arasında destekler verilmektedir. Yeri

tohum ıslahını sağlamak için yurtiçi sertifikalı tohum kullanan üreticilere 4 TL/da ila 80 TL/da arası destek verilmektedir.

4.1- Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK)

Ulusal kalkınma planı çerçevesinde Avrupa Birliği ve diğer kurumlardan sağlanan kaynakları da kapsayacak şekilde, kırsal kalkınma programlarının uygulanmasına yönelik faaliyetleri gerçekleştirmek amacıyla TKDK kurulmuştur. Kurum çağrı esaslı açıklanan destek programları kapsamında tarım ve hayvancılık sektörlerine destek verilmektedir. TKDK'nin su anda çağrıda olan IPARD programı kapsamında Tarımsal işletmelerin fiziki varlıklarına yönelik yatırımlara ve çiftlik faaliyetlerinin çeşitlendirilmesi ve iş geliştirme konularındaki yatırımlara destek vermektedir.

Tarımsal İşletmelerin Fiziki Varlıklarına Yönelik Yatırımlar Destek Programı kapsamında; süt üreten tarımsal işletmelere, kırmızı et üreten tarımsal işletmelere, kanatlı eti üreten tarımsal işletmelere, yumurta üreten tarımsal işletmelere %40 ile %70 oranında destek verilmektedir. Destek programının toplam bütçesi 164.706.348 Avro'dur.

Çiftlik Faaliyetlerinin Çeşitlendirilmesi ve İş Geliştirme Destek Programı kapsamında; bitkisel ürünlerin çeşitlendirilmesi ve bitkisel ürünlerin işletilmesi-paketlenmesine, arıcılık ve arı üretimi, işletilmesi ve paketlenmesine, zanaatkarlık ve katma değerli ürün işletmelerine, kırsal turizm ve rekreasyon faaliyetlerine, su ürünleri yetiştiriciliğine, yenilenebilir enerji yatırımlarına destek verilmektedir. Destek oranları %55 ile %65 arasındadır. Destek programının toplam bütçesi 87.239.811 Avro'dur.

KAYNAKÇA

- 1- 15.06.2012 tarih ve 2012/3305 sayılı "Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar"
- 2- 2021/1 nolu "Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Kararın Uygulanması İlişkin Tebliğ"
- 3- Ekonomi Bakanlığı-Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü "2017 yılı yatırım teşvik raporu" (2018)
- 4- Engin I., Şahin S.(2014) Maliye. İstanbul: On iki Levha Yayıncılık
- 5- Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Genç Çiftçi Projesi Uygulama Rehberi.(2016)
- 6- 18/05/2007 tarih ve 26526 sayılı Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu kuruluş ve görevleri hakkında kanun
- 7- 21.12.2017 tarihli Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu 2014-2020 IPARD-II Programı 3. Başvuru çağrı metni
- 8- 24/7/1963 tarih ve 11462 sayılı Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Kurulması hakkında kanun
- 9- <https://www.tubitak.gov.tr/tr/inceleme tarihi: 10.02.2018>
- 10- [https://www.ekonomi.gov.tr/portal/faces/home/destekler/anasayfa.jsessionid \(inceleme tarihi: 09.02.2018\)](https://www.ekonomi.gov.tr/portal/faces/home/destekler/anasayfa.jsessionid (inceleme tarihi: 09.02.2018))
- 11- [http://www.kalkinma.gov.tr/Pages/Tum-Kalkinma-Ajansi-Duyuruları.aspx \(inceleme tarihi : 09.02.2018\)](http://www.kalkinma.gov.tr/Pages/Tum-Kalkinma-Ajansi-Duyuruları.aspx (inceleme tarihi : 09.02.2018))

BOLUSPOR

Boluspor'un Başarıları

FUAT BAYRAMOĞLU

20/10/1958 Seben'de doğdu. İlk ve ortokulu Seben'de okudu. Bolu Endüstri Melek Lisesi Torna Tesviye Bölümünü (1976) ve daha sonra Yükseköğretimini Bolu'da tamamladı (1977-1978). Bolu Eğitim Enstitüsünü 1978 yılında bitirip, o sene Zonguldak İli Devrek İlçesi, Çorak Köyüne sınıf öğretmeni olarak atandı (31/10/1978). Daha sonra 1980 yılında, Bolu İli, Seben İlçesi, Gerenözü Köyüne sınıf öğretmeni olarak atandı. 2015 yılında Bolu Merkez Atatürk İlkokuluna müdür olarak atanıp halen bu bu görevim devam etmektedir.

Bu gün itibari ile meslekte 43. yılını çalışmaktadır.

Orta okul ve lise de atletizm sporu ile meşgul oldu. Bolulu Milli atlet, Sayın Raşit Veciz tarafından 2 yıl çalıştırıldı. Bolu'da yıldızlarda ve gençlerde Bolu adına ilimizi çok kez temsil etti ve çeşitli dereceleri aldı. 1973 yılında amatör olarak önce Sebenspor, daha sonra Kızıkspor'da uzun yıllar futbol oynadı. Öğretmen olarak görev yaptığı yıllarda, okul futbol takımlarını uzun yıllar çalıştırdı. Gerede Esentepe futbol turnuvalarında 20 yılı aşkın hakem olarak görev yaptı.

Edebiyata, eğitime, tarihi araştırmaya düşkünlüğü nedeniyle, basında ve çeşitli dergilerde yayınlanan, eğitim ve diğer konularla ilgili yüzlerce fikir, makale ve araştırma yazıları yayımlandı. "Spor14.com" spor gazetesinde ve sitesinde, "bolutakip.com" haber sitesinde, boluekspres.com haber sitesinde, "Sultanmagazine.com" haber sitesinde edebi, ilmi araştırma makale ve fikir yazıları yayınlanmaktadır.

Gerede'de görev yaptığı sürede, Türkiye'de özel radyoların yaygınlaştırılması zamanlarında, 92.3 Gerede FM Radyosunda dört yıl "Spor Programları" ve "Mehmetçikten Haber Var" isimli radyo programları yaptı.

Koyu bir Boluspor taraftandır. Boluspor ve spor konularında da yıllardır "Spor14.com" sitesinde ve yayın yapan boluekspres.com gazetesinde köşe yazıları yayınlanmaktadır.

Karakalem ve yağlıboya resim çalışmalarında bulundu. Son zamanlarda en büyük hobilerinden biri de fotoğrafçılıktır. Son 20 yıldır, hakiki İslam âlimlerinin hayatlarını ve eşsiz eserlerini okuyup, araştırıyor.

Ömer ve Hatice isimli iki öğretmen evladı var. Kızı sınıf öğretmeni, oğlu da beden eğitimi öğretmenidir.

TARİHÇE

Boluspor, 28 Aralık 1965 yılında Abantspor Kulübü lokalinde Abantspor ile Bolu Gençlik'in birleşmesi sonrasında kurulmuştur. Başkanlığını İsmail Özer'in yaptığı yönetim kurulunda, Asbaşkan Doğan İleri, Genel Sekreter Ayhan Tüzün, Muhasis Salih Ekşi, Veznedar Hulusi Kayaalp, Genel Kaptan Halki Avlacioğlu, üyeler Turgut Hitit, Mustafa Çizmecioğlu, Çetin Salur, Sabri Eratalar, Yaşar Eyüpoğlu, Kemal İnan ve Erol Mengenli idi.

1966-67 sezonunda 2. Lig'deki mücadele 11.likte sonuçlanmıştır. 1967-68 sezonunda 5.liği, 1968-69'da 3.lüğü almış ve 1969-70'te beyaz grup lig şampiyonluğu ile 1. Lig'e yükselmiştir.

Boluspor'un Başarıları

1969-70 1. Lig: Şampiyon
1969-70 Başbakanlık Kupası: Şampiyon
1969-70 Gençlik ve Spor Bakanlığı Kupası: Şampiyon
1973-74 Süper Lig: Üçüncü
1980-81 Başbakanlık Kupası: Şampiyon
1980-81 Türkiye Kupası: Finalist
2004-05 3. Lig: Şampiyon
2006-07 2. Lig: Şampiyon
2007-08 1. Lig: Play-Off Final
2008-09 1. Lig: Play-Off Yarı Final
2011-12 Türkiye Kupası: Çeyrek Final
2016-17 1. Lig: Play-Off Yarı Final

LİG MÜCADELELERİ

SüperLig: 20Sezon
1970-1979, 1980-1985, 1986-1992
TFF1.Lig: 30 Sezon
1966-1970, 1979-1980, 1985-1986, 1992-1996,
1997-2001, 2007-2021
TFF2.Lig: 4Sezon
1996-1997, 2001-2002, 2005-2007
TFF3.Lig: 3Sezon
2002-2005

Türkiye Kupası ve Boluspor

Kulübümüz, Türkiye Kupası'nda 6 kez çeyrek final, 1 kez yarı final, 1 kez de final zevcini yaşadı.

Boluspor'un 1.Lig'e çıktığı ilk sezon olan 1970-71 sezonunda 1.turda Samsunspor'u içeride 2-0 dışarıda 1-0 yenerek statü gereği çeyrek finale çıkmış ve Fenerbahçe'nin rakibi olmuştur. Rakibine her 2 maçta da 1-0 yenilerek kupaya veda etmiştir.

1974-75 sezonunda; 1.turda Eskişehir Havagücü'nü 2-0 ve 0-0, 2.turda MKE Kırıkkalespor ile her iki maçta da 0-0 berabere kalmasına karşın penaltılarla turu geçen ekip olmuştur. Çeyrek finalde Galatasaray karşısında evinde ilk maçı 2-0 kaybetmesine rağmen deplasmanda rakibini 3-1 yenerek yarı finale adını yazdırmıştır. Yarı finalde ise Trabzonspor ile karşılaşan Boluspor ilk maçta deplasmanda 3-0 yenilmiş, 2. maçta kendi evinde 1-0 kazanmasına rağmen kupaya veda etmiştir.

1975-76 sezonunda kupaya 3.turdan katılan Boluspor, ilk olarak Bursaspor'u deplasmanda 2-0 yenilmesine karşın kendi evinde 2-0 yenerek elemiş, bir sonraki tur olan 4. turda Antalyaspor'u 2-1 ve 0-0'lık sonuçlarla geçerek çeyrek finale yükselmiştir. Çeyrek finalde Ankaragücü ile oynayan Boluspor her iki maçta da 1-1 tamamlamış ve penaltılarla elenmiştir.

1980-81 sezonunda Türkiye Kupası'nda ki en büyük başarısına imza atan Boluspor, kupaya 5. turdan dahil olmuş ve ilk turda Erzurumspor'u 5-0 ve 0-0 ile, 6. turda Kocaelispor ile her iki maçta da 0-0 berabere kalmasına rağmen penaltılarla 3-0'lık skorla yenmiştir. Çeyrek finalde Galatasaray'ı 1-0 ve 2-0 ile geçen Boluspor yarı finalde ise Bursaspor'u 1-0 ve 0-0'lık sonuçlarla eleyerek finale adını yazdırmıştır. Finalde Ankaragücü'ne ilk maçta deplasman 2-1 yenilen Boluspor ikinci maçta sahasında rakibiyle 0-0 berabere olarak finalde kaybetmiştir.

1983-84 sezonunda kupaya 5. turda merhaba diyen Boluspor rakibi Adanaspor'u 1-0 ve 0-0'lık sonuçlarla elemiş ve 6.turda da Vefa Simtel'i 0-0 ve 1-0'lık skorla eleyerek çeyrek finalde Trabzonspor ile eşleşmiştir. Rakibine her iki maçta da 2-0 yenilen Boluspor kupaya çeyrek finalde veda etmiştir.

1987-88 sezonunda yine çeyrek final başarısı gösteren Boluspor; 3. turda Menemenspor'u 3-0 ve 8-0'la, 4. turda ilk maçta Bursaspor'u 3-1 mağlup edip, ikinci maçta 1-0'lık yeniliği rağmen tur atmıştır. Ardından çeyrek finalde Zonguldakspor'a ilk maçta 1-0 yenilmiş, ikinci maçta da kendi evinde 2-1 kazanmasına rağmen kupaya veda etmiştir.

1989-90 sezonunda tek maç üzerinden oynanan kupada Boluspor kupaya 5. turdan dahil olmuş ve bu turda Konyaspor'u 5-2 yenerek çeyrek finale çıkmıştır. Çeyrek finalde Beşiktaş'a 5-0 yenilerek kupaya veda etmiştir.

2011-12 sezonunda PTT 1.Lig ekibi olmasına rağmen Türkiye Kupası'nda çeyrek finale çıkma başarısı gösteren Boluspor; 2. turda Fethiyespor'u 5-1, 3.turda Gençlerbirliği'ni 3-2, 4. turda Beşiktaş'ı 1-0 yenerek çeyrek finale adını yazdırmıştır. Tarafsız sahada oynanan maçta Karabükspor'a 1-0 yenilerek kupaya veda etmiştir.

Boluspor'un Avrupa macerası

Kulübümüz, 1972-73 sezonunu 33 puanla 5. sırada tamamlayınca, 1973-74 de Balkan Kupası'na katılmıştır. Bu kupada, Bulgaristan'ın Sofya Akademik, Romanya'nın Sport Clup Bacau takımlarıyla eşleşmiştir.

Maç sonuçları

11.04.1971- Boluspor 3-2 SportClupBacau
20.03.1974- SofyaAkademik 6-0 Boluspor
16.05.1974 -Bolospor 2-0 Sofya Akademik

Başkanlar

1965-1967 : İsmail Özer
1967-1969 : Kamil Bilgihan
1970 : Muzaffer Işın
1970-1973 : Kamil Bilgihan
1973-1974 : Mustafa Çizmecioğlu
1974-1975 : Halki Avlacioğlu
1978-1981 : Yener Bandakcioğlu
1981-1985 : Halki Avlacioğlu
1985-1988 : Yener Bandakcioğlu
1988-1992 : Yılmaz Becikoğlu
1992-1993 : Necdet Gören
1993-1994 : Mehmet Süha Alparslan
1994-1995 : Mehmet İnceayan
1995-1998 : Yılmaz Becikoğlu
1998-1999 : Necdet Gören
1999-2000 : Yüksel Ceylan
2000-2001 : Mehmet İnceayan
2001-2003 : Yüksel Ceylan
/2003-2004 : Yener Bandakcioğlu
2004-2010 : Necip Çarıkçı
2010-2011 : Emin Semercioğlu
2011-2012 : Necip Çarıkçı
2012-2013 : Abdullah Abat
2013 : Mehmet İnceayan
2014-2016 : Savaş Abak
2016-2020 : Necip Çarıkçı
2020-2022 : Abdullah Abat
2022- : Savaş Abak

İkinci Lige dönüş

Boluspor, 1979-80 döneminde 2. Lig A Grubu'nda 1 yıllık mücadele etmiştir. Grup 1.si Mersin İdman Yurdu 1. Lige çıkarken Boluspor B Grubu 2. si Düzcşespor'u İzmir Atatürk Stadi'nda 3-0 mağlup ederek 1. Lige çıkmıştır.

Boluspor maça Çetin - B.İbrahim - Nuri - Allaattin - Erdem - K. İbrahim - B Mustafa - Selahattin - Çetin - Demir - H. İbrahim düzeninde oynamıştır. Golleri 68 ve 82. dakikalarda K. İbrahim ve 75. dakikada Selahattin atmıştır. Boluspor bir yıllık 2. Lig yaşamında 4 deplasman galibiyeti Samsun - Sivas - Konya ve İdman yurdunu 1-0 Ankara Demirspor 2-1 yenerek) elde etmiştir. Sahasında tek yenilgiyi samsunspor dan aldı 1-0.

Boluspor'a 1966 yılında gelen, 13 yıl aralıksız oynayan ve bu arada uzun süre takım kaptanlığı yapan Tatar Rıdvan Ertan ilginçtir ki, Boluspor'un 1. Lig deki 4. yılında ancak gol atabilmiştir. Boluspor'a transfer olmadan bir yıl önce 2. Lig de Kırşehirspor'da 17 golle gol kralı olan Sinan Alaybeyoğlu Boluspor'a transferinin 182. gününde ilk golünü atmıştır. 3 Ekim 1976'da Mersin'de yapılan maçta Boluspor Mersin İdman Yurdu ile 2-2 berabere kalırken, kalecinin sağ bileği kırılmıştır. Kaleye geçen Çetin'in kramponla yüzü yırtılınca santrafor Sadullah son 20 dakika kalede başarılı kurtarışlarla rakibine gol vizesi vermemiştir. Boluspor Antrenörü Gürsel Aksel zamanında 1978'in 1. ayında Boluspor kendi kendiyile toplu sözleşme yapmıştır. Futbolcuların maaşları 1750 TL'den 4000 TL'ye çıkartılmıştır.

Geçmiş yıllarda 3. Lige kadar düşüp eski günlerine nazaran hayal kırıklığı yaratan Boluspor, 2006-07 sezonunda 2. Lig A kategorisine çıkmayı başarmış, bir sezon sonra da Süper Lige katılma şansını, play-off finalinde Eskişehirspor'a yenilerek kaçırmıştır. 2008-09 sezonuna daha da iddialı giren Boluspor, amaçları doğrultusunda Azeri futbolcu İlgar Gurbanov'u kadrosuna katmıştır. 2008-09 sezonunda da Play-Off oynama başarısı göstermiş ise de, yarı finalde Karşıyaka'ya penaltı atışları sonucu elenip, 2009-10 sezonunda da 1. Lig'de mücadele etmek zorunda kalmıştır. 2009-10 1. Lig devre arasında 8. olarak girmiş ve sezon sonunda 9. olmuştur.

2010-11 sezonu öncesinde 6 yıldır başkanı ile başkanlık görevini sürdüren Necip Çarıkçı görevi bırakmış ve başkanlığa Emin Semercioğlu seçilmiştir. Bu sene de iddialı bir takım kurulmuştur ve teknik direktörlüğe Levent Eriş getirilmiştir. Takım başarıda istikrarı yakalayamamış sezonu 7. sırada tamamlamıştır. 2011-12 sezonunda da bir önceki sezonda olduğu gibi yine play-off'un kıyısından dönerek ligi 7. bitirmiştir. 2012-13 sezonunda kötü sayılabilecek bir sezonun ardından ligi 10. olarak noktalamışlardır. Son yıllarda pek başarılı olamayan Boluspor, 2013 yılında öz kaynaklara dönerek takımın başına Erzurum Hınıslı ve Boluspor'un eski futbolcularından Ali Beykoz'u getirmiştir.

Başarı çizgisi

1959'da 8'li 2 grup halinde futbola dönemine giren 25 yaşındaki Türkiye, 1. Ligin'de, Boluspor 5. Senesinde iken Ligin 13. senesinde 1. Lige giriş yapmıştır. Bu yıl 1. Lig de 11.yılını oynayan Boluspor 2. Lige düşüş yaşamasına rağmen, hemen çıkışı şoktu. Geride kalan 10 yıl da tam 300 lig müsabakası oynamıştır. 95 galibiyet, 103 beraberlik, 102 mağlubiyet alırken 295 gol atmıştır. 36 gol yemiştir. 10 yılda toplam 293 puan alırken - 21 averaj sağlamıştır. 10 yılda 90 futbolcuya forma giydirmiştir. Bunların 10'unu kaleci, 16'sı geri dörtlüde, 24'ü orta sahada 40'ı ileri uçta yer almışlardır. Kadrosunda futbolculuk yapan Kaleci Mehmet Başaygün daha sonra antrenör yardımcılığı, 1977-78 sezonunda tam yetkili antrenörlük, 1979-80'de Galip Türkkan'a yardımcı antrenörlük yapmıştır. Uzun yıllar Boluspor formasını giyen ve takım kaptanlığı yapan Japon Rıdvan lakaplı Rıdvan Ertan ise Boluspor'da 1980-81 sezonunda Cahit Sinan'a yardımcı antrenörlük yapmıştır.

Başlıca antrenörleri

- 1970-71: Schileru Dincă (Romanya)
- 1971-72: Kadri Aytaç
- 1972-75: Valeriu Neagu (Romanya)
- 1975-76: Galip Türkkan
- 1976-77: Valeriu Neagu (Romanya)
- 1977-78: Gürsel Aksel
- 1978-79: Fethi Demircan
- 1979-80: Galip Türkkan -
- 1979-80: Mehmet Başaygün
- 1979-81: Cahit Sinan
- 1981-83: Nevzat Güzelirmak
- 1983-84: Cahit Sinan
- 1983-84: Erdem Tuğal
- 1984-85: Cahit Sinan
- 1984-85: Mehmet Başaygün
- 1985-87: Valeriu Neagu (Romanya)
- 1986-87: Çetiner Erdoğan
- 1986-89: Mehmet Başaygün
- 1988-89: Çetiner Erdoğan
- 1989-90: Mehmet Başaygün
- 1989-90: Şenol Güneş
- 1990-91: Tınaz Tırpan
- 1990-92: Şenol Güneş
- 2006-07: Kemal Kılıç
- 2006-07: Ali Güneş
- 2007-09: Serhat Güller
- 2009-10: Coşkun Demirkan, Mustafa Uğur, Cüneyt Karakuş
- 2010-11: Levent Eriş, Hüsnü Özkara
- 2011-12: Cihat Arslan, Özcan Kızıltan, Bahri Kaya
- 2012-: Serhat Güller
- 2012-13: Ögüz Çetin
- 2013-: Ali Beykoz, Besim Durmuş, Engin Korukır, Yılmaz Özen
- 2014-2015: Reha Kemal Erginer,
- 2015-2016: Cüneyt Karakuş, Fatih Tekke
- 2016-2017: Fuat Çapa
- 2017-2018: Fuat Çapa, Sait Karafirtinalar
- 2018-2019: Sait Karafirtinalar, Orhan Kaynak
- 2019-2020: Giray Bulak, Osman Özköylü, Fırat Gül
- 2020-2021: Ahmet Taşyürek, Reha Kemal Erginer
- 2021-2022: Reha Kemal Erginer- Osman Nuri Işılar

Bolusporla ilgili diğer ilginç bilgiler

Boluspor'un ilk başkanı İsmail Özer'dir. En uzun başkanlığı Muzaffer Işın yapmıştır. 2. Lig hesabı katıldığında ise, Kamil Bilgihan ismi öne geçmektedir.

1973'te İbrahim Mısıroğlu, 1974'te Hulki Avlacioğlu, 1975-78'de Muzaffer Işın, 1979-80'de Yener Bandakcioğlu, 1981'de ise Hulki Avlacioğlu başkanlık görevlerini üstlenmişlerdir.

Millî Oyuncuları

Alhattin Yolaçan 4 ümit millî 30 A millî
Aydın Çelik 2 ümit millî
Cengiz Tomaç 4 amatör millî
Çetiner Erdoğan 2 A Millî, 5 ümit millî
Halil İbrahim Eren 5 A ve 7 ümit millî
İbrahim Sarıkaya 7 ümit millî
Nurettin Koç 37 genç millî
Sinan Alayoğlu 2 A millî ve 1 B millî
Vadi Kesimal 2 ümit millî
Ahmet Yılmaz 8 amatör millî
Türkiye Kupası ve Boluspor

Boluspor Türkiye Kupası'nda 6 kez çeyrek final, 1 kez yarı final, 1 kez de final sevinci yaşamıştır.

Boluspor'un 1. Lig'e çıktığı ilk sezon olan 1970-71 sezonunda 1.turda Samsunspor'u içeride 2-0 dışarda 1-0 yenerek statü gereği çeyrek finale çıkmış ve Fenerbahçe'nin rakibi olmuştur. Rakibine her 2 maçta da 1-0 yenilerek kupaya veda etmiştir.

1974-75 sezonunda; 1.turda Eskişehir Havagücü'nü

2-0 ve 0-0, 2.turda MKE Kırıkkalespor ile her iki maçta da 0-0 berabere kalmasına karşın penaltılarla turu geçen ekip olmuştur. Çeyrek finalde Galatasaray karşısında evinde ilk maç 2-0 kaybetmesine rağmen deplasmanda rakibini 3-1 yenerek yarı finale adını yazdırmıştır. Yarı finalde ise Trabzonspor ile karşılaşan Boluspor ilk maçta deplasmanda 3-0 yenilmiş, 2.maçta kendi evinde 1-0 kazanmasına rağmen kupaya veda etmiştir.

1975-76 sezonunda kupaya 3.turdan katılan Boluspor, ilk olarak Bursaspor'u deplasmanda 2-0 yenilmesine karşın kendi evinde 2-0 yenerek elemiş, bir sonraki tur olan 4.turda Antalyaspor'u 2-1 ve 0-0'lık sonuçlarla geçerek çeyrek finale yükselmiştir. Çeyrek finalde MKE Ankaragücü ile oynayan Boluspor her iki maçı da 1-1 tamamlamış ve penaltılarla elenmiştir.

1980-81 sezonunda Türkiye Kupası'nda ki en büyük başarısına imza atan Boluspor, kupaya 5.turdan dahil olmuş ve ilk turda Erzurumspor'u 5-0 ve 0-0 ile, 6.turda Kocaelispor ile her iki maçta da 0-0 berabere kalmasına rağmen penaltılarla 3-0'lık skorla yenmiştir. Çeyrek finalde Galatasaray'ı 1-0 ve 2-0 ile geçen Boluspor yarı finalde ise Bursaspor'u 1-0 ve 0-0'lık sonuçlarla eleyerek finale adını yazdırmıştır. Finalde MKE Ankaragücü'ne ilk maçta deplasman 2-1 yenilen Boluspor ikinci maçta sahasında rakibiyle 0-0 berabere kalarak finalde kaybetmiştir.

1983-84 sezonunda kupaya 5.turda merhaba diyen Boluspor rakibi Adanaspor'u 1-0 ve 0-0'lık sonuçlarla elemiş ve 6.turda da Vefa Simtel'i 0-0 ve 1-0'lık skorla eleyerek çeyrek finalde Trabzonspor ile eşleşmiştir. Rakibine her iki maçta da 2-0 yenilen Boluspor kupaya çeyrek finalde veda etmiştir.

1987-88 sezonunda yine çeyrek final başarısı gösteren Boluspor;3.turda Menemenspor'u 3-0 ve 8-0'la,4.turda Bursaspor'u 3-1[G] 1-0(M) skorlarla geçmiş, çeyrek finalde Zonguldakspor'a ilk maçta 1-0 yenilmiş 2 maçta da kendi evinde 2-1 yenmesine rağmen kupaya veda etmiştir.

1989-90 sezonunda tek maç üzerinden oynanan kupada Boluspor kupaya 5.turdan dahil olmuş ve bu turda Konyaspor'u 5-2 yenerek çeyrek finale çıkmıştır.

Çeyrek finalde Beşiktaş'a 5-0 yenilerek kupaya veda etmiştir.

2011-12 sezonunda 1. Lig ekibi olmasına rağmen Türkiye Kupası'nda çeyrek finale çıkma başarısı gösteren Boluspor; 2.turda Fethiyespor'u 5-1,3.turda Gençlerbirliği'ni 3-2,4.turda Beşiktaş'ı 1-0 yenerek çeyrek finale adını yazdırmıştır. Tarafsız sahada oynanan maçta Kardemir Karabükspor'a 1-0 yenilerek kupaya veda etmiştir.

Tarih	Ev Sahibi	Skor	Deplasman Tak.	Lig	Stadyum
11.04.1971	Boluspor	3 - 2	Sport Clup Bacau	Balkan Kupası	Bolu Atatürk Stadyumu
20.03.1974	Sofya Akademik	6 - 0	Boluspor	Balkan Kupası	-
16.05.1974	Boluspor	2 - 0	Sofya Akademik	Balkan Kupası	-

Avrupa maçları

Boluspor 2022-2023 Yılında da TFF 1. Liginde mücadele edecek. Bu yazı hazırlandığında Sayın Savaş Abak, Boluspor başkanı idi.

Bundan sonraki gelişmeleri, diğer sayılarda sizlere duyurabilmek umuduyla...

PLYWOOD

İNŞAATLIK KERESTE

LAMBRI

ÇAM KALAS

OSB

HÜSEYİN ÇİÇEK
0501 114 14 14

RECEP ÇİÇEK
0541 946 19 19

İSMAİL ÇİÇEK
0541 946 96 96

TEL:(0312) 350 29 92

GÜNEŞEVLER MAH. EĞRİBUCAK CADDESİ NO:41SİTELER/ANKARA

SİZLER DE BOLU
DERGİSİ'NDE
YAYINLANMAK ÜZERE
BOLU İLE İLGİLİ
YAZILARINIZI VE
FOTOĞRAFLARINIZI
GÖNDEREBİLİRSİNİZ.

dergibolu@gmail.com

www.bolufederasyonu.org.tr

GEREDE KARMA ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ

Genel Bilgi

ERSİN KAŞKA

1. GEREDE OSB' nin KURULUŞU, YERİ VE BÜYÜKLÜĞÜ

Kuruluş Tarihi: 1993	Büyükülüğü: 100 Ha
----------------------	--------------------

Yeri: Bölge Batı Karadeniz Bölgesinde, Gerede şehir merkezine 4 km, Bolu il merkezine 60km, E75 Devlet Karayolu üstünde İstanbul' a 300 km, Ankara ya 130 km, Zonguldak liman' a 146 km, İsmetpaşa Tren yolu' na 35 km. mesafede ve Karabük, Bolu ve Ankara ya komşu konumda bulunmaktadır.

T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının kredi desteğiyle 2015 yılında noksan kalan Alt Yapı İnşaatları ihale edilmiş olup Alt Yapı Çalışmaları 2016 yılı ekim ayında tamamlanmıştır.

İmar ve Altyapı Durumu:

İmar ve Altyapı Projelerinin hazırlanması TUMAŞ

AŞ Tarafından 1993 yılında yapılmıştır. 886.589 m² brüt alanın yol ve yeşil alanlara ayrılan 285.162m² si düşüldükten sonra kalan 601.427m² alanın;

Sanayi Parsel alanları (39Parsel): 555.205 m ²
Aritma Tesis alanı: 15.301 m ²
Sosyal Tesis alanlar: 30.921 m ²

Toplam 35 adet Sanayi Parseli Mevcuttur.

OSB deki firmaların sektörel dağılımı ve istihdam durumu aşağıdaki gibidir;

OSB de Toplam çalışan sayısı: 1135 (OSB Bölge Müdürlüğünde çalışan 10 personel dahildir) kişi olup, Tam kapasite ile üretime geçildiğinde 2.000 kişi istihdam beklenmektedir.

AKTİF ÜRETİMDE OLAN FİRMALAR

Sıra No	Sanayi İşletmesinin Adı veya Unvanı	Üretim Konusu	Durum	İstihdam (Kişi)	Üretime Geçtiği Yıl
1	LINTER TEKSTİL LTD. ŞTİ.	TEKSTİL	Üretimde	139	1998
2	GENTUĞ TEKSİTL LTD. ŞTİ.	TEKSTİL	Üretimde	210	1998
3	NOVA ORMAN ÜRL. AŞ.	Ağaç İşleme Sanayi	Üretimde	80	2011

4	İLAMET METAL LTD. ŞTİ.	HADDEHANE	Üretimde	350	2013-2018
5	ANKERSAN ORMAN ÜRÜNLERİ AŞ.	KERESTE	Üretimde	35	2015
6	SELAMİ ENGİN GERİ DÖNÜŞÜM	GERİ DÖNÜŞÜM	Üretimde	16	2016
7	NSR INVESTMENT GAY. YAT. AŞ.	YANGIN ÖNLEYİCİ MALZEME	Üretimde	5	2017
8	ŞAN TARIM ÜRÜNLERİ LTD. ŞTİ.	KEMİK UNU	Üretimde	30	2011
9	M SALEM ALHAYEK AVİZELER ÜRETİM. LTD. ŞTİ.	AVİZE VE MOBİLYA ÜRETİMİ	Üretimde	5	2020
10	HALAVET GIDA SANAYİ VE TİC. AŞ	Jelatin ve Kolojen Üretim tesisi	Üretimde	90	2021
11	AŞUROĞULLARI LTD. ŞTİ.(NANO ORM. ÜRL. Kıracı)	Orman Ürl. Üretimi	Üretimde	25	2021
12	HAS-EK ET VE ET ÜRL. LTD. ŞTİ.	Et ve et ürl. Üretim tesisi	Üretimde	15	2021
13	AYCAN DEMİR	KEMER ÜRETİMİ	Üretimde	30	2022

İNŞAAT AŞAMASINDA OLAN FİRMALAR

Sıra No	Sanayi İşletmesinin Adı veya Unvanı	Üretim Konusu	Durum	İstihdam (Kişi)	Üzetime Geçeceği Tarih
1	PRESTİJ METAL ERDOĞAN İLBAY	KEMER TOKASI	İNŞAAT	5	2022
2	NANO WOOD ORM. ÜRL. SAN. TİC. LTD. ŞTİ.	Ahşap ürünleri üretim tesisi	İNŞAAT	10	2021
3	KOCAMAN PET İNŞ. LTD. ŞTİ.	PET Evcil Hayvan Ürünleri Tesisi	İNŞAAT	10	2021
4	GEREDE JELATİN SAN. TİC. AŞ	Jelatin Üretim Tesisi	İNŞAAT	70	2021

ÜRETİME ARA VEREN FİRMALAR

Sıra No	Sanayi İşletmesinin Adı veya Unvanı	Üretim Konusu	Durum	İstihdam (Kişi)	Üzetime Geçtiği Yıl
1	SUKAY KİMYA AMB. TUR. SAN. TİC. AŞ.	Strafor üretimi	Üzetime Ara veren	1	2013

ÜRETİME GEÇMEK ÜZERE OLAN FİRMALAR

Sıra No	Sanayi İşletmesinin Adı veya Unvanı	Üretim Konusu	Durum
1	USTAÖĞLU İNŞ. SAN. TİC. LTD. ŞTİ.	KÖPÜK BETON	Üretim için hazır durumda
2	ERUSLU TEKSTİL SAN. TİC. AŞ.	OPP-CPP ÜRETİMİ	Üretim için hazır durumda

GEREDE DERİ İHTİSAS ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ GENEL BİLGİ

Kuruluş Tarihi: 1994	Büyükülüğü: 157,8 Ha
----------------------	----------------------

Yeri: Ankara yoluna 2 km, Gerede'ye ise 4 km mesafede bulunan ilçe merkezinin güneydoğusunda kalan Karaçam Mevkiinde kurulmuştur.

Gerede Karaçam mevkii Gerede Deri İhtisas Organize Sanayi Bölgesi için belirlenmiş 1997 yılında yatırım programına alınmış ve bu alanda kamulaştırma

çalışmaları tamamlanmıştır. 2007 yılında 4000 m³ kapasiteli arıtma tesisi faaliyete geçirilmiş, 2012 yılında ihalesi yapılan alt yapı çalışmaları ile birlikte Elektrik, Doğalgaz çalışmaları da 2018 yılında tamamlandıktan sonra taşınma sürecine başlanmıştır.

İmar uygulaması sonunda oluşturulan toplam alanı 157,8 ha olan arsa niteliğindeki 134 adet parselin, 126 adedi sanayi parseli, bir adet parseli arıtma tesisi, iki adet parsel ise resmi kurum ve ticaret alanı, üç adet parsel Teknik Hizmet Alanı, iki adet parsel de sağlık alanı, eğitim alanı ve yönetim alanı olarak ayrılmıştır.

Gerede'de şu an ham deriden bitmiş deriye kadar günlük 350 ton kapasite var. Önümüzdeki 1-1,5 yıl içerisinde bu yaklaşık 500 ton ve üzeri olacak. Türkiye'de Gerede, deri sektörünün en gözde, en fazla deri üretilen yeri olacak. Deri OSB'de Avrupa standartlarında fabrikalar yapılmaya devam ediyor. Şu anda 35 fabrikamız aktif şekilde devam ediyor. 54 firmamız yapı ruhsatlarını verdiler. İnşaatı devam eden firmalarımız var. Geriye kalan firmalarımız da önümüzdeki 1-1,5 yıl içerisinde Avrupa Birliği standartlarında, daha hijyenik şartlarda üretimlerine devam edecekler.

Gerede Deri İhtisas Organize Sanayi Bölgemiz Deri Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından kredi kapsamında tüm OSB'lerde içinde yapımı ilk kez Gerede Deri İhtisas OSB'de gerçekleştirilen 268,000 m² alanda kurulu 450.000 m³ kapasiteli Aritma Çamuru II. Sınıf Düzenli Depolama Alanı mevcuttur.

6.000 m³ lük Aritma Tesisi İnşaat Çalışmaları devam

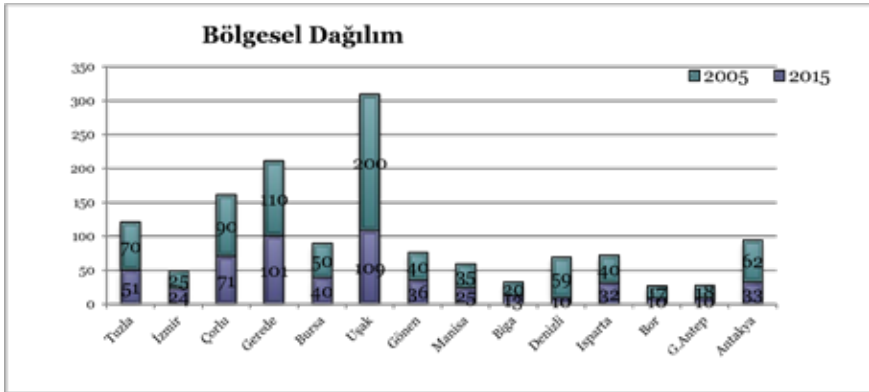
etmekte olup, 28.10.2022 tarihinde tamamlanması planlanmaktadır. 450,000 m³ kapasiteli Aritma Çamuru Düzenli Depolama Alanı tesisinin yapım çalışmaları ise tamamlanmıştır. Tesisin faaliyet izni için başvuru çalışmaları başlamıştır.

Üretim:Gerede'de bulunan deri fabrikalarında genellikle ayakkabı yüzük (vidala) ve kemerlik deriler üretilmektedir.

Türkiye'nin ayakkabılık deri üretiminin yaklaşık yüzde 50'sinin karşılandığı Bolu'nun Gerede ilçesinde, yurt içindeki mezbahalardan toplanan ve yurt dışından ithal edilen büyükbaş hayvan derileri, Deri Organize Sanayi Bölgesi'ndeki irili ufaklı 127 fabrikaya getiriliyor.

Bu tabaklama işlemiyle hazırlanan deriler, daha sonra ayakkabı, kemer, çanta, kıyafet ve cüzdana dönüştürülmesi için Almanya, İtalya, Rusya, Güney Kore, İsrail, Filistin, Ürdün, Irak ve Türk Cumhuriyetlerinin de aralarında olduğu birçok ülkeye ihraç ediliyor.

Türkiye Deri Sanayicileri Derneği (TDSD) verilerine göre Türkiye'de deri işletmelerinin sayısı

GEREDE KEMERCİLER YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA (GER-KEM-DER) DERNEĞİ

Gerede, kemer üretimi sektöründe Türkiye'de başı çekmektedir. Kayıtlı 130 kemer üretim atölyesinin bulunduğu Gerede'de ortalama aylık üretim miktarı 15.000 (onbeşbin) adet'dir.

Aylık Üretim: 130 x 15.000 = 1.950.00 Adet	Yıllık Üretim: 1.950.00 x 12 = 23.400.00 Adet
---	--

Türkiyede 2021 nüfus sayımına göre erkek sayısı 42 milyon 428 bin dir.Bir kişinin ortalama 2 yılda bir kemer kullandığını düşünülürse yıllık kemer ihtiyacı 21 milyon adettir.

Yani Gerede'de yıllık kemer üretim miktarı Türkiye'de ki erkeklerin yıllık ihtiyacını tek başına karşılayabilecek kapasitedir.

Gerede'de üretilen kemerlerin ortalama %45'i yurtdışına ihraç edilmektedir.

Bolu MUTFAK KÜLTÜRÜ

ÖĞR. GÖR.

NEVZAT EMRAH ÖZÇELİK

1984 yılında Bursa'da doğmuştur. Memleketi Bolu Mengendir. İlkokul eğitimini Bursa'nın İznik İlçesinde tamamladıktan sonra ortaokul eğitimine Mengen Anadolu Aşçılık Meslek Lisesinde devam etmiştir.

Lise eğitimini Bolu İzzet Baysal Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesinde tamamlamıştır. Ön lisansını Abant İzzet Baysal Üniversitesi Bolu Meslek Yüksekokulu Turizm İşletmeciliği bölümünde lisansını da Abant İzzet Baysal Üniversitesi Akçakoca Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulundan almıştır. Yüksek lisansını Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gastronomi ve Mutfak Sanatları alanında tamamlamıştır. Doktora eğitimine devam etmektedir. Turizm sektöründe farklı işletmelerde ve pozisyonlarda çalıştıktan sonra Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Yeniçağa Aşçılar Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinin de yiyecek içecek hizmetleri öğretmeni olarak çalıştıktan sonra Harran Üniversitesi, Halfeti MYO'da aşçılık programında öğretim görevlisi olarak akademik hayatına devam etmektedir. Evli ve iki çocuk babasıdır.

Türkiye'nin Karadeniz Bölgesi'nin batı bölümünde yer alan Bolu ilinin de kendi yöresel mutfak kültürü oldukça zengin bir yapıya sahiptir. Bolu aşçıları ile oldukça fazla bilinmektedir, özellikle Mengen ilçesinden yetişen aşçıların Osmanlı döneminde padişahların aşçılığını yaptığı ve yine Atatürk'ün aşçısının da Mengenli olduğu bilinmektedir. Yemek yapmayı sanata dönüştüren bu sanatkarlar sadece ulusal değil aynı zamanda da uluslararası bir üne sahiptir. Bolu ilinin kültür ve turizm faaliyetleri açısından büyük önem taşıyan Mengen Uluslararası Aşçılık Festivali her yıl yaz aylarında Mengen'de düzenlenmektedir (Tütüncü Aydın 2014:174).

Bolu halk kültüründe eve gelen bir konuğa Türk misafirperverliğinin gereği olarak mutlaka yemek ikram edilir. "Misafir umduğunu değil bulduğunu yer" sözü Bolu'da da sık sık kullanılmaktadır. Çay ikram edildiğinde yanın-da cevizli gömeç ve kek gibi yiyecekler ikram edilir, kış aylarında ise geceleri kestane ve mısır tüketilir (Tütüncü Aydın 2014: 174).

Bolu halkı için oturdukları evlerinin mutfakları önem taşımaktadır ve çoğu evin mutfağı alan olarak büyüktür. Çünkü mutfaklar hem oturmak hem de yemek yapma amaçlı kullanılmaktadır. Hala köylerdeki çoğu evin bahçesinde topraktan yapılmış fırınlar yer almaktadır (Gastromanya 2017).

Eskiden mutfak düzeninde sedir, yer sofrası, ocak bulunurken günümüzde yerini yemek masalarına, fırınlı ocaklara, oturma gruplarına bırakmıştır. Ocaklar yıkılmış, önceden odun ateşinde pişen yemekler artık gazlı ocaklarda pişmeye başlamıştır. Bolu'nun bulunduğu coğrafyada iklimin soğuk ve yağışlı olması yetiştirilen ve mutfaklarda kullanılan ürünler üzerinde belirleyici etkiye sahiptir. Bundan dolayı yörede genellikle tüketilen yemekler et ve hamur işleri çeşitleri şeklindedir (Tütüncü Aydın 2014:175).

Bölgede ormanların fazla olması yetişen mantar çeşitliliğinin de fazla olmasına neden olmuştur. Yörede yetişen mantarlar yemek kültürü bakımından önem taşımaktadırlar. Böreklerde, pilav çeşitlerinde, çorbalarda ve etli yemeklerde mantarların kullanıldığını görmek mümkündür (Öztürk 2008: 129). Son yıllarda

artan tavuk yetiştiriciliği ve beyaz et sektörünün önemli bir bölümünün Bolu bölgesinde olmasından dolayı mutfaqlarda tavuk ve hindi etleri de yer almaktadır.

Bolu bölgesinin sahip olduğu yöresel yiyecek ve içecekler Tablo-1'de sınıflandırılmıştır.

Tablo-1: Bolu'nun Yöresel Yiyecek ve İçecekleri

ÇORBALAR	SALATALAR	HAMUR İŞLERİ	YEMEKLER	TATLILAR
Aklus Corbası Aşık Corbası Bolu Tarhana Corbası Deli Bakla Corbası Bal Kabağı Corbası Erişte Corbası Ev Şehriyesi Corbası Göce Corbası Dügün Corbası Kara Tarhana Corbası Kızılçık Tarhana Corbası Köroğlu Corbası Mısır Corbası Patates Corbası Ovmaç Corbası Uğut Corbası Yayla Corbası Cincile Corbası	Mengen Salatası Paşa Pilavı Çoban Salata Kanşık Salata	Acı Su Bazlaması Bazlama Cevizli Gömeç Cizleme Cincile Böreği Gattaç (Kalin Yufka) Mısır Gömeçi Kıymalı Börek Gırma Böreği Tava Gömeçi Erişte Kabaklı Gözleme Keşli Cevizli Erişte Kaygana Kül Kömeçi Kaşık Sapı Patatesli Köy Ekmeği Patatesli Çarşaf Böreği Kedi Batmaz	Kaldırık Dolması Mengen Pilavı Abant Kebabı Kaz Tiriti Höşmerim Bakla Çullaması Acem Pilavı Yedigöller Kebabı Kanıca Mantar Sote Coş Ekmeç Aşı Abant Kebabı Bolu Köftesi Keşli Köy Eriştisi Mudurnu Baklası Kibrisçık Fasulyesi Mancar Soğanlama Mengen Peynir Kızartması Kuzu Güveç Keş Kızartması Kıymalı Soğanlama Tavuk Haşlama Sebzeli Dana Güveç Kibrisçık pilavı	Un Helvası Saray Helvası Palize Bolu Beji Tatlısı Fındık Şekerli Bolu Çikolatası Kara Kabak Tatlısı Üzümlü Kabak Hoşafı Kızılçık Şerbeti Coş Hoşafı Karavut Şerbeti Uğut Tatlısı Höşmerim (Şekerli) Kabak Hoşafı Çükündür Hoşafı Mancar Hoşafı Kabak Tatlısı İrmik Helvası

Festivaller genellikle yöre halkı tarafından ne zaman yapılacağı önceden belirlenmiş, bölgenin simgesi halini alarak gelenekselleşmiş ve devamlılık arz ederek toplumun ortak hafızasında yerini almış organizasyonlardır (Küçük 2013: 347). Festivaller bölge halkı ve ziyaretçiler arasında sanatsal, ekonomik, sosyal ve kültürel bakımdan bir yakınlaşma ve yörenin tanıtımını sağlamak için organize edilen etkinliklerdir (Bilgili,

Yağmur ve Yazarkan 2012). Festivaller düzenlendikleri yöreye yoğun turist akını ve hareketliliğinden dolayı bölgenin turizm gelirlerine olumlu katkı sağlamaktadır (Giritlioğlu vd. 2015).

Bolu'da gastronomi faaliyetlerini içeren yılın farklı zamanlarında ve farklı yörelerinde düzenlenen festivaller Tablo- 2'de verilmiştir.

Tablo 2: Bolu'da Düzenlenen Gastronomi Festivalleri

Etkinliğin Adı	Yapıldığı Yer	Etkinlik Tarihi	Etkinlik Süresi
Mengen Uluslararası Aşçılık ve Turizm Festivali	Mengen	Eylül Ayı 2. Hafta Sonu	2 Gün
Uluslararası Köroğlu Festivali	Bolu	Ekim Ayı Son Haftası	2 Gün
Seben Elma Festivali	Seben	Ekim Ayı İlk Hafta Sonu	2 Gün

Düzenlenen etkinliklerden en önemlisi Mengen Uluslararası Aşçılık ve Turizm Festivali'dir. Bolu ili uzun yıllardır aşçıları ve aşçılık mesleği ile ülke çapında oldukça fazla üne sahip bir şehirdir. Özellikle Mengen İlçesi aşçılık mesleği ile övünen ve bu mesleği nesilden nesile aktaran aşçıları ile bilinmektedir. Ulusal ve uluslararası bağlamda Mengen isminin duyulmasını sağlayan ünlü aşçılar olmuştur (Hoşcan vd. 2016).

24 Ağustos 1981 yılında Mengen Kaymakamı Ali Cafer Akyüz'ün başkanlığında oluşturulan komite tarafından Mengen Aşçılık ve Turizm Festivali ilk defa düzenlenmiştir. Komite, festivali tamamen bireysel çabaları ve kendi buldukları kaynaklarla organize etmişlerdir. Festival düzenlenmeden önce; İstanbul, Ankara, Bursa ve İzmir gibi büyük şehirlerdeki ünlü ve zincir otellerde çalışan aşçılarla bir araya gelerek görüş alışverişinde bulunulmuştur. Devam eden yıllarda festivalin büyük ilgi görmesi üzerine reklam faaliyetlerini daha etkin bir duruma getirmek ve aşçıların kendi arasındaki iletişimini ve dayanışmasını güçlendirmek için Mengen Aşçıları ve Turizm Derneği kurulmuştur. Mengen kaymakamlığı 1985 yılında festivalin organizasyonunu Mengen Belediyesi'ne devretmiştir (Mengen Kaymakamlığı 2018).

1981 yılından günümüze kadar gerçekleştirilen festival, 1987 yılında ekonomik sebepler, 1989 yılında Körfez Savaşı, 1991 yılında bütçe yetersizliği, 1998 yılında yörede yaşanan sel felaketi, 2020 yılında pandemi sebebiyle yapılamamıştır (Kurnaz ve İşlek 2018).

Gerçekleştirilen festivallerde aşçıların yapmış oldukları eserlerinden oluşan sergiler, ziyaretçiler tarafından büyük ilgi ve merakla izlenmiş; ulusal yazılı ve görsel basında kendine yer bulmuştur. Örneğin, yeni bir rekora 101 metre uzunluğunda şiş kebab yaparak imza atmışlardır. Bu 101 metre uzunluğundaki kebabın yapımı için yaklaşık 300 kg et ve 2,5 ton mangal kömürü kullanılmıştır. 60 aşçıdan oluşan bir ekip 4,5 saat emek harcamıştır (İvgin 2012).

KAYNAKÇA

Bilgili Bilsen, Yağmur Önder, ve Yazarkan Hakan (2012), "Turistik Ürün Olarak Festivallerin Etkinlik ve Verimliliği Üzerine Bir Araştırma: Erzurum-Ordu Kırdag Festivali Örneği", *International Journal of Social and Economic Sciences*, 2(2), 117-124.

Gastronomya (-), "Bolu Mutfağı Hakkında Genel Bilgiler", (<https://gastronomya.com/bolu-mutfagi-hakkinda-genel-bilgiler/> 9 Eylül 2018'de erişildi).

Giritlioğlu, İbrahim, Olcay, Atınc, ve Özekici, Y. Kemal (2015), "Bir Turizm Çeşitliliği Olarak Festival Etkinliklerinin Sınıflandırılması: Türkiye Üzerine Bir Değerlendirme." *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, (13).

Hoşcan, Nail, Genç, Koray ve Şengül, Serkan (2016), "Bolu Kent Markası Oluşturma Sürecinde Aşçılık Kültürü ve Gastronomi Turizminin Önemi: BOLGAMER Önerisi: *Journal of Tourism and Gastronomy Studies* 4(1): 52-76.

İvgin, Erkan (2012), "28. Uluslararası Mengen Aşçılık ve Turizm Festivali" (<http://www.gezilemi.com/FestivalEtkinlikAyrinti.asp?ID=929&SAYFA=10>, (02 Eylül 2018'de erişildi).

Kurnaz Alper, İşlek Erhan (2018), "Aşçılık Kültürünün Festival Turizmi Kapsamında Kullanılması: Mengen Uluslararası Aşçılık ve Turizm Festivali", *Journal of Tourism and Gastronomy Studies* 6 (Special issue 3): 3-13

Küçük, Müşerref (2013), "Kültür Turizmi Kapsamında Yer Alan Festival Etkinliklerinin Yerel Kalkınmaya Katkısı: Uluslararası Beyşehir Göl Festivali Üzerine Bir Araştırma". *Ulusal Kop Bölgesel Kalkınma Sempozyumu Bildiriler Kitabı*. Konya, 345-357

Mengen Kaymakamlığı (-), "Yemeklerimiz", (<http://www.mengen.gov.tr/yemeklerimiz> 02 Eylül 2018'de erişildi).

Öztürk, Erol (2008), "Bolu Ağzında Yemek Kültürüyle İlgili Kelimeler", *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(17): 128-132.

Tütüncü Aydın, Zekiye (2014), *Geçmişten Günümüze Bolu Halk Kültürü*. Ankara: Eğitimciler Basım Yayın Reklam Organizasyon Yemek Temizlik Sanayi Ticaret Ltd. Şti. ISBN 978-605-4938-05-6, 1. Baskı

Seben et

Sucuk

BOLU

Seben et

Sucuk

BOLU

Seben et

Sucuk

BOLU

Seben et

Sucuk

BOLU

Seben et

Sucuk

BOLU

Seben et

Sucuk

BOLU

Aladağ et

Sucuk

BOLU

Aladağ et

Sucuk

BOLU

Aladağ et

Sucuk

BOLU

Aladağ et

Sucuk

BOLU

Aladağ et

Sucuk

BOLU

Aladağ et

Sucuk

BOLU

Şehir ve Adam

SADETTİN DOĞANYIĞIT

Kaliteli belediyeçilik hizmeti ve belediye başkanı deyince aklıma “Şehir ve Adam” adlı efsane dizideki belediyeçilik felsefesi ve belediye başkanı tipi gelir. Dizinin jeneriğini hatırlar mısınız bilmem? Belediye başkanı güneşle birlikte uyanır. Sabahın erken saatlerinde evden çıkar. Makam otosu yoktur, işe yürüyerek gider. Fırından aldığı ekmeğin somununun bir kısmını kendisi yer, bir kısmını yolda gördüğü vatandaşlara ikram eder. Başkan karnısını doyurmuştur artık. Makamına gelir gelmez o günün işlerine koyulur. Zavallım gün batımına kadar yöre halkına hizmet için didinir durur. 1977 yılında TRT’de gösterilen orijinal ismi “The Man and the City” olan bu dizinin başrolündeki Anthony Quinn bir kasabanın belediye başkanı idi. Bilenler bilir, alışılmış belediye başkanları gibi değildi, kasabasının her derdi ile yakından ilgilenirdi. Küçükle küçük, büyükle büyük olurdu. Herkesin dostu, arkadaşıydı. Dizide belediye başkanının ismi Tom Alcala idi. O dizinin gösteriminden sonra, biraz başarılı olan belediye başkanları bu dizideki Anthony Quinn ile kıyaslanır olmuştu. Tom Alcala belediyeyi borç batağından da kurtarmıştı. Belediyenin öz gelirlerini artırmayı başarmıştı. Bunu nasıl mı başardı? Bunun cevabını yazımızın sonuna bırakalım.

Her şehir ile birlikte anılan belediyelerimiz kent yaşamının gereklerini çağdaş ölçekte yerine getirmek, yöre halkına kaliteli hizmet sunmak, mevzuatın yüklediği görevleri ifa etmek ve kendilerine tevdi edilen yetkileri kullanmak durumundadır. Mevzuatın belediyelere yüklediği görevlerin en iyi şekilde yerine getirilmesi büyük ölçüde belediyenin öz gelirlerinin yeterli olmasına bağlıdır.

Vergi Ödevi-Vergi Bilinci Olgusu

Bilindiği gibi 1215 yılında imzalanan Magna Carta ile Kralın sonsuz olan yetkilerine halk adına bir takım sınırlamalar getirilmiştir. Bu belge ile İngiliz vatandaşları, çok önemli bir ‘hak’ elde etmiştir. Büyük Britanya vatandaşına ‘vergi ödeme’, yani ‘mükellef olma’ hakkı ve görevi verilmiştir. Halk vergi verecek, buna karşılık verdiği vergilerin nereye ve nasıl harcadığının hesabını kraldan sorabilecektir. İşte, Birleşik Krallık’ta Magna Carta ile kurulan bu vergi bilinci, ilerleyen zamanlarda kamu giderlerinin harcanmasında iki önemli tehlikenin önüne geçebilmiştir. Bunlardan biri savurganlık, diğeri yolsuzluktur. İkisi de kamu zararındır. Buna karşın elektrik ve suyunu kaçak kullanan, hazine arazisine gecekondular diken ülkemiz vatandaşındaki vergi bilincinden anlaşılan ‘bana karışma, istediğini yap’ algısıdır. Bundan ötürü zaman içerisinde adaletsizliğini sık sık vurguladığımız dolaylı vergilerin toplamı, dolaysız vergileri fazlasıyla geçmiştir.

Herkesin, kamu giderlerini karşılamak üzere, malî gücüne göre, vergi ödemekle yükümlü olması Anayasal bir ödevdir.

Elbette vergi ödevi, vergi bilincinin oluştuğu toplumlarda daha anlamlıdır. Vergi bilinci, esasen vergi ödevinin vatandaş nezdinde karşılık bulmasıdır. Yoksa vergi bilinci ile vatandaş nezdinde kıymet bulmayan vergi ödevini, olsa olsa, Anayasanın “Vergi ödevi” başlıklı 73’üncü maddesine hapsedilmiş oluruz.

Sosyal Devlet ve Muafiyet Olgusu

Anayasanın 2'nci maddesinde belirtildiği bulduğu üzere, Türkiye Cumhuriyeti sosyal bir hukuk devletidir. Aynı zamanda kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunun sağlanması, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engellerin kaldırılması, insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartların hazırlanması Devletin temel amaç ve görevleri arasındadır.

Anayasanın 2'nci ve 5'inci maddelerindeki bu hükümlerin tabi sonucu Anayasanın 73'üncü maddesidir. Anayasanın 73'üncü maddesinde der ki:

Vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı, maliye politikasının sosyal amacıdır. Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır. Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin muafık, istisna ve indirimleriyle oranlarına ilişkin hükümlerinde kanunun belirttiği yukarı ve aşağı sınırlar içinde değişiklik yapmak yetkisi Cumhurbaşkanına verilmiştir. Maliye politikasının sosyal amacı doğrultusunda vergi yükünün adaletli ve dengeli dağıtılması için bir takım muafiyet ve istisna hükümleri de öngörülmüştür.

Vatandaşın Vergi Ödeme İstekliliğini Etkileyen Unsurlar

Servet vergilerine duyulan direnç, diğer vergilere duyulan dirençten fazladır. Kimse kolay kolay servetinden vergi vermek istemez. İşte bu noktadan halkın ikna edilmesi ve gönüllülük esasının devreye sokulması mükellefin ödeme isteğini artırabilir.

Şimdi isterseniz vatandaşın ödeme istekliliğini artırmak için yapılması gerekenler üzerinde kısaca duralım.

Vergi bilincinin geliştirilmesi: Eğitim, etkin kamu spotları, kamuoyu denetiminin geliştirilmesi, vergi idaresine olan güvenin artırılması bu sorunun aşılmasına katkı sağlayacaktır. Bu kapsamda vergi daireleri vergisini zamanında ödeyen mükelleflere "müze kartı" veya "tiyatro bileti" hediye edebilir, bazı kamu hizmetlerinde indirimler öngörülebilir. Bununla beraber bir şehirde örneğin emlak vergisini zamanında ödeyenler arasında noter huzurunda yapılacak tespitle 1 kişiye Şehrin Anahtarı, 10 kişiye Mükellef Onur Plaketi, 100 kişiye sponsor firmalar aracılığıyla temin edilen bir takım hediyeler verilebilir. Bu tür teşvikler, vergi bilincini ve mükellef farkındalığını geliştirerek gönüllü katılımı destekleyecektir.

Vergi mevzuatının sadeleştirilmesi: Vergi mevzuatın basitleştirilmesi, vergi ödeme sisteminin kolaylaştırılması, mükellefle iletişimin artırılması, muafiyet ve istisna hükümlerinin 'sosyal gereklilik' boyutunu aşmaması, vergi affı popülizminin tamamen ülke gündeminden düşürülmesi mükellefin ödeme

istekliliğine pozitif katkı sağlayabilecektir.

Vergi oranının düşürülmesi: Mükellefin vergide gönüllü katılımını ve ödeme istekliliğini artırmak için vergi oranlarının düşürülmesi gerekli gözükmemektedir. Örneğin kira geliri vergisinin % 5 oranına düşürülmesi kira gelirlerinden alınan geliri vergisini artıracaktır.

Vergiye karşı oluşmuş psikolojik direncin kırılması: Kimse kazancını veya servetini bir başkası ile paylaşmak istemez. En azından buna doğal olarak direnç gösterir. İnsanın yaradılış gerçeği budur. Mükellef nezdinde vergi vermeye karşı oluşmuş bir diğer direnç vardır. Bu direnç bazen vergi kaçırma, bazen de vergiden kaçınma şeklinde tezahür edebilir. Ancak bu direncin esas nedeni 'verdiğimiz vergiler verimsiz kamu harcamaları ile israf ediliyor' düşüncesidir.

Örnek olarak bir belediye öz gelirlerini ne kadar fazla artırırsa artırsın, bu gelirler etkin ve verimli bir şekilde kullanılmadıkça, içilen tuzlu deniz suyu gibi, hep daha fazla kaynağa ihtiyaç duyacaklardır. Dolayısıyla bu noktada en önemli kaynağın, harcamalarda verimlilik ve etkinlik olduğu söylenebilir. Bu nedenle eğitimle harcama kültürünün geliştirilmesi, kamu harcamalarında verimlilik ve etkinliğin artırılması, mali saydamlık ve hesap verilebilirlik ilkeleri çerçevesinde toplanan vergilerin etkin kullanıldığı konusunda vatandaşın ikna edilmesi vergiye karşı oluşmuş direnci kırarak, mükellefin ödeme istekliliğini destekleyecektir.

Kissadan Hisse

Vergilerin adaletli ve dengeli dağıtılması sosyal amacıyla örtüşmeyen ve birer imtiyaza dönüşen muafiyet ve istisna hükümlerinin yeniden gözden geçirilmesi yerinde olacaktır. Bununla beraber vatandaşın ödeme istekliliğini olumlu yönde etkileyecek, vergiye gönüllü katılımı teşvik edecek bir takım çareler düşünüldüğü uygulamaya geçirilmesinin yararı gözardı edilemez. Elbette vergi oranlarının düşürülmesi de gerekli gözükmemektedir.

Gelelim, belediye başkanı Tom Alkala'nın belediyenin öz gelirlerini nasıl artırmayı başardığına... Evet bir zamanlar TRT'nin 'Şehir ve Adam' dizisindeki efsanevi belediye başkanı Tom Alkala, dizide belediyenin öz gelirlerini artırmayı başarmıştı. Bunu nasıl mı yaptı? Önce harcadığı her bir kuruluşun hesabını halka tüm açıklığıyla verdi. Gereksiz kamu harcamalarından kaçındı. Denetim raporlarını şehir halkının bilgisine açtı. Topladığı vergileri israf etmeyip etkili ve verimli şekilde kullandığı konusunda insanları ikna etti. Şehir halkındaki 'verdiğimiz vergiler harcama kültürü zayıf yöneticiler elinde israf ediliyor' düşüncesini kökünden yıkip attı, vergiye karşı oluşmuş direnci kırdı, mükellefin ödeme istekliliğini artırdı. Böylece belediyenin topladığı vergileri (öz gelirleri) artırmayı başardı.

Türkiye'deki tüm kamu yöneticilerinin, özellikle belediyelerinde ve belediye başkanlarının sizce de bu felsefeyle donanmasına derinden ihtiyaç yok mu?

Bolu TURİZMİ

DR ÖĞR.ÜYESİ İSA BAYHAN

1987 yılında Bolu'da doğmuştur. İlköğretimi ve lise öğrenimini Bolu'da tamamlamış; İzzet Baysal Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesini 2005 yılında birincilikle bitirmiştir. Lisans öğrenimini Ankara'da Gazi Üniversitesinde Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesinin Konaklama İşletmeciliği Öğretmenliği bölümünde, yüksek lisans öğrenimini ise aynı üniversitenin Turizm İşletmeciliği Eğitimi anabilim dalında tamamlamıştır. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde Turizm İşletmeciliği anabilim dalında sürdürdüğü eğitimi sonunda doktor unvanı almıştır. 2015 yılında Bolu'da araştırma görevlisi olarak göreve başlamış; 2019 yılında Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Turizm Fakültesinde Turizm Rehberliği bölümüne öğretim üyesi olarak atanmıştır. Kariyerinde turizm sektöründe yöneticilik ve danışmanlık, akademiye idari görevler, editörlükler, dergi hakemlikleri, akademik jüri üyelikleri sorumluluklarını üstlenmiştir. Halen Bolu'da Turizm Fakültesinde dekan yardımcılığı ve Turizm Rehberliği bölüm başkanlığı görevlerini sürdürmektedir.

Bolu ili, doğusunda Yeniçağa, Dörtdivan ve Gerede ilçeleri, kuzeydoğusunda Mengen, güneybatısında Mudurnu ve Göynük, güneyinde Kırıbrıcık ile Seben ilçeleri bulunan bir Batı Karadeniz şehridir. Sakarya, Ankara, Eskişehir, Zonguldak gibi nispeten daha kalabalık nüfusa sahip şehirlere komşu olan il, özgün kültürü, sakin ve yaşanılabilir koşulları, güzel ve korunmuş doğal güzellikleri ile dikkat çekmektedir. Bolu ili eşsiz doğal kaynakları ile turizm kenti olarak karşımıza çıkmaktadır. 2021 yılı nüfus verilerine göre 320.014 kişinin yaşadığı şehir, doğa turizminden kongre turizmine, kış turizminden kültür turizmine kadar birçok turizm türüne ve turistlik çekiciliğine ev sahipliği yapmaktadır.

Ülkemizde turistlerin ve destinasyonlarda yaşayan insanların seyahat motivasyonlarından biri tarihe duyulan meraktır. Bolu ilinin tarihine bakıldığında farklı kültürlere ve uygarlıklara ev sahipliği yaptığı görülmektedir. Hititler, Frigler, Persler, Roma, Selçuklu ve Osmanlı İmparatorluğu Bolu ilinde varlığını sürdürmüştür.

Bolu'da yaşayan medeniyetlerden kalan eserler tarihi ve kültürel miras niteliğinde olup korunmaktadır. Bununla birlikte Bolu ili sadece tarihi ve kültürüyle değil aynı zamanda doğal alanlarıyla da ilgi çekici bir destinasyondur. Şehirde bulunan göller, korunan bölgeler, kaplıcalar ve yaylalar gibi pek çok alan hem ulusal hem de uluslararası turistlerin ziyaret ettiği yerlerdir. Özellikle Bolu'nun dört mevsim turizm faaliyetlerine uygun olması turistler tarafından sıkça ziyaret edilmesini sağlamaktadır. Şehirde farklı doğa turizmi faaliyetleri ve rekreasyonel etkinlikler yapılabilmektedir. Bolu ilinde sıkça ziyaret edilen ve öne çıkan yerler arasında Abant Gölü, Gölcük Tabiat Parkı, Yedigöller Milli Parkı, Sünnet Gölü, Seben Gölü gibi göller ve korunan alanlar bulunmaktadır.

Turizm faaliyetlerini her geçen yıl geliştiği Bolu'da turistleri cezbeden bölgelerin en önemlilerinden olan Abant Gldr. Gl çevresinde ve gle ilerlenen gzergh üzerinde otel işletmeleri, butik oteller, et ve balık restoranları turistik ziyaretler için uygun durumdadır. Bolu'daki diğer bir önemli destinasyon Glcktr ve şehrin güneyinde bulunmaktadır. Ağaçlarının, glnn, nilüfer çiçeklerinin, kuşlarının, orman havasının güzelliğine tanık olunan ve gelen turistlerin hayran kaldığı korunan alanda Devlet Konukevi yer alır ve şehrin önemli yapılarından biridir. Gölcük, çevresindeki yaya ve bisiklet yoluyla yürüyüş yapmak isteyen ve doğa ile baş başa kalmak isteyenler için eşsiz bir destinasyondur.

Göynük Zafer Kulesi

Bolu ilinde turistik hareketliliklerinin gelişimi incelendiğinde Bolu'nun il merkezine yakın mesafede bulunan Gölcük Tabiat Parkı ve Karacasu bölgesinde turizm faaliyetlerinin artışı gözlenmektedir. Seben ve Kırıscık ilçeleri yönüne doğru genişleyen bölge boyunca tabiat parkları, gençlik kampları, yaylalar, kayak merkezleri gibi doğal alanlar birbirine yakın çevrelerde yer almaktadır. Bunlardan bazılarını ifade etmek gerekirse Aladağ Gençlik Kampı, Kızık Yaylası, Sarıalan Yaylası, Kartalkaya Kayak Merkezi, Seben Gölü örnek olarak sayılabilir. Aynı zamanda bölgede çevre bilincini geliştirmeye uygun turizm etkinlikleri de yapılabilmektedir. Bölge doğa temalı festivaller, kamplar, öğrenci gezileri, flora ve fauna konulu özel ilgi seyahatleri için oldukça uygundur. Bölge ekoturizm, rekreasyonel ve kırsal turizm faaliyetleri için değerlendirilmektedir. Bölgedeki dağlarda, göl kenarlarında ve yeşil alanlarda dağcılık, kayak, yürüyüş, sportif olta balıkçılığı gibi doğa temelli turizm etkinlikleri gerçekleştirilmektedir. Doğal yaşamda ve orman alanlarında bireysel ve çevreye duyarlı şekilde gerçekleştirilen turistik faaliyetler şehrin sosyo-ekonomik yaşamına, bölgenin gelişimine, çevredeki kırsal kalkınmaya katkı sağlayabilmektedir.

Seben Kaya Evleri

Kültür turizmi Bolu'nun turistik kaynaklarına ve değerlerine sahip olduğu bir diğer turizm türüdür. Bolu ilinin Hititler'den Cumhuriyet Dönemi'ne ve bugüne kadar olan kültürel miras birikimi farklı kültürel değerlerin halen bölgede ziyaret edilebilmesine imkân tanımaktadır. Seben Kaya Evleri, Mudurnu ve Göynük Evleri, bir kısmı şehir müzesinde bulunan, kalanı şehir merkezinde gezilebilen Bithynium ve Claudopolis kalıntılarını, Gülezler Konağı, Yıldırım Bayezit Cami, Tokad-i Hayrettin Türbesi, Gerede Keçi Kalesi ve Asar Kalesi, Göynük Akşemsettin Türbesi, il merkezindeki diğer camiler, tarihi hanlar ve hamamlar bu eserlerden bazılarıdır. Şehirde özellikle Selçuklu ve Osmanlı Dönemlerine ait el sanatları, yöresel mutfak ürünleri, türküler ve halk oyunları gibi somut ve soyut kültürel miras ögesi mevcuttur. Başlıca el sanatlarından olan ağaç oymacılığı, dericilik, iğne oyacılığı halen

günümüzde yaşatılmaktadır. Şehirde yer alan Tokad-i Hayrettin Türbesi ve Göynük ilçesindeki Akşemsettin Türbesi inanç turizminin bölgede gelişmesine katkı sağlamaktadır. Aynı zamanda Bolu'nun İpek Yolu üzerinde bulunması, Göynük ve Mudurnu ilçelerinin Sakin Şehir (Citta-Slow) statüsünde tescil edilmiş olması şehre tarihi ve kültürel zenginlik katmıştır. Sakin şehir olarak tescillenen iki ilçede de butik otel olarak hizmet veren tarihi konaklar bulunabilmektedir. Göynük Zafer Kulesi, Mudurnu Ahilik ve Esnaf Duası bölgeye yapılan günübirlik ve kısa süreli turların programında yer alan önemli turistik öğelerdir.

Keşli Cevizli Erişte

Bolu ili aynı zamanda gastronomi tarihi ve mutfak kültürüyle öne çıkan, aşçıları ile bilinen bir şehirdir. Dünya genelinde her geçen yıl gelişen gastronomi turizmi ülkemizdeki turizm faaliyetleri içinde de dikkat çekmekte ve ilerleme göstermektedir. Türk mutfak kültürü içerisinde Bolu'nun aşçılarının önemli rolü vardır. Bölgenin aşçıları Osmanlı'nın saray mutfağına uzun yıllar yer almıştır. Bu faaliyetlerin devam etmesi için her yıl Mengen Aşçıları Festivali düzenlenmektedir. Etkinlikler, eğitsel ve sosyal çalışmalar, yarışmalar ve projeler ile ilin gastronomi birikimi tanıtılmaktadır. Bu sayede Bolu'nun mutfak kültürü ulusal ve yerel düzeyde korunarak geliştirilmektedir. Şehrin il merkezinde ve ilçelerinde Kızılılık Tarhanası, Mengen Pilavı, Patates Çorbası, Abant Kebabı gibi yemekler ile Mudurnu Köy Peyniri, Bolu Çikolata ve Çam Balı gibi yöresel lezzetler gastronomi turizmi kapsamında Bolu'ya katkı sunan ürünlerdir. Süzme yoğurttan yapılan sert bir çökelek olarak açıklanabilecek Bolu Keşi bir diğer yöresel üründür ve bölgede erişte gibi yemeklerde kullanılmaktadır. Aynı zamanda Paşa pilavı, Kedi batmaz, Saray helvası, Şakşak helvası diğer önemli yöresel mutfak ürünleri arasındadır. Bolu ili doğasının ve ikliminin mutfak kültürüne katkılarının biri de mantar yemekleridir. Bolu'nun Kanlıca, Kuzu Göbeği, İstiride, Cincile gibi mantarları hem Bolu'da mutfak kültürünü zenginleştirmektedir hem de mantarların toplanması bir doğa turizmi etkinliği olarak farklı şehirlerden insanların ilgisini çekmektedir.

Şehrin diğer ziyaret edilmesi gereken turistik çekicilikleri arasında Yedigöller, Akkaya Travertenleri, Aladağlar, Sünnet ve Seben Gölleri, Sülüklü Göl gibi korunan alanlar yer almaktadır. Yedigöller Milli Parkı şehrin turistik çekiciliği yüksek olan bölgelerinden biridir. Bu milli park içerisinde yedi küçük göl bulunmaktadır. Milli parkta bulunan göller, şelaleler, kafeler ve yürüyüş alanları ziyaretçilerine keyifli eğlenme ve dinlenme deneyimleri sunmaktadır. İlin özgün turistik çekiciliklerinden bir diğer olan Akkaya Travertenleri, yerin altından çıkan sıcak suyun buharlaşıp kalsiyum karbonat biriktirmesiyle meydana gelmiştir. Tüm bu turistik çekiciliklerin yanında Bolu ili, yeşil alanla daha iç içe olmak ve ormanlık bölgelerde bulunmak isteyenler için yayla turizmüne de olanak sağlamaktadır. Aladağ, Kızık, Sarıalan ve At Yaylaları başlıca yayla turizmüne uygun bölgelerdendir. Bununla birlikte Bolu ilinde bulunan Karacasu Kaplıcaları, Mudurnu Babas ve Sarot Kaplıcaları gibi kaplıca bölgeleri de sağlık turizm açısından önemli ziyaret noktalarıdır. Bolu ili aynı zamanda ornito turizm olarak bilinen kuş gözlemciliğine de imkân sunmaktadır. Bu kapsamda göl çevreleri ve korunan alanları bölgeleri tercih edilebilmektedir. Özellikle Yeniçağa Gölü, kuşların göçlerinde izledikleri geçiş güzergâhında yer almaktadır. 300'den fazla kuş türünün bulunabildiği alanda ziyaretçiler kuş gözlem kulelerinden kuşları ve manzarayı izleyebilmektedir. Bolu ili korunan alanlarındaki flora zenginliği ile de dikkat çekmektedir. Bölgeye özgü bitki türleri botanige özel ilgi duyan ziyaretçiler için cazibedici niteliktedir. Şehir genel olarak doğa sporları için elverişli alanlara sahiptir. Köroğlu ve Seben Dağları, Abant Dağları, Gerede Arkut Dağı, il merkezindeki ve ilçelerdeki yaylalar özellikle dağ ve doğa yürüyüşleri için uygun alanlar arasındadır.

Bolu'nun coğrafi konumu, doğal güzellikleri, sosyal yapısı, tarihi ve kültürel değerleri, flora ve fauna çeşitliliği turizm gelişimine en uygun şehirlerden biri olmasını sağlamaktadır. Bolu'da konaklama yapan turistlerin son 5 yıla ilişkin geceleme verilerine

bakıldığında 2017 yılında 749.00, 2018 yılında 824.000, 2019 yılında 916.431, 2020 yılında 685.739, 2021 yılında 911.406 turist sayılarına ulaşıldığı anlaşılmaktadır. İlin ağırlama endüstrisi verilerine bakıldığında 2019 yılı rakamları ile 4 binden fazla yatak kapasitesine sahip turizm işletme belgeli tesislere ve yaklaşık aynı sayıda yatak kapasitesine sahip mahalli idare belgesi tesise sahip olduğu görülmektedir. Ulusal ve uluslararası kuruluşların raporlarında ifade edilen turist tercihleri, eğilimleri ve memnuniyet düzeyleri dikkat alındığında, Bolu ili mevcut turistlerini oldukça keyifli ve kapasitesine uygun şekilde ağırlayabilme olanaklarına sahip destinasyonlar arasındadır.

Bolu ili ifade edilen turistik çekicilikleri ve kaynakları ile birlikte birçok farklı turizm türü için elverişlidir. Bolu ilindeki turizm sektörü, turistik çekicilikler ve turizm türleri konu olduğunda farklı kitaplar yazılabilecek ve saatlerce belgeseller ile anlatılabilecek kadar fazla öğeden ve turistik değerden bahsetmek mümkündür. Benzer şekilde Bolu ilinin her bir ilçesindeki doğal, sosyal ve kültürel değerlerin zenginliği farklı yayınlarda detaylı şekilde ele alınmalarını gerektirmektedir. Bu durum bölgede halen turizm araştırmalarına, tanıtımına ve turizm pazarlamasına ihtiyaç duyulduğunu göstermektedir. Bolu'da yıllara göre geceleme sayılarının yaklaşık 7'de 1'ini yabancı turistlerin, geri kalanını yerli turistlerin oluşturduğu görülmektedir ve 2020 yılındaki pandeminin geçici etkileri dışında turist sayılarının genel olarak her yıl arttığı gözlenmektedir. Bolu ilinin doğal ve kültürel mirasının şehre sağladığı turistik kazanımları planlama, sürdürülebilir kalkınma ve pazarlama çalışmaları ile artırmak mümkündür. Üstelik dünyada ve yakın coğrafyamızda gelişen turizm trendleri dikkate alındığında Bolu ilinin özgün turistik çekicilikleri ile alternatif destinasyonlardan ayrışması sağlanabilir. Böylece Bolu ilinin yerli ve yabancı turist sayısını çok daha yüksek sayılara taşıyabilmesi beklentiler dâhilindedir.

KAYNAKÇA

Bayhan, İ. (2022). Bolu, Türkiye Turizm Ansiklopedisi (Kozak, N. ve Kozak, M.). Ankara: Detay Yayıncılık.

Bolu İli Tabiat Turizmi Uygulama Eylem Planı 2016-2019 T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü.

Bolu Turizm İstatistikleri, (2022). <https://bolu.ktb.gov.tr/TR-70010/istatistikler.html> (Erişim Tarihi 26.05.2022)

Saldamlı, A., Kurnaz, A., Akın, A. ve Bayhan, İ. (2021). Turizm Penceresinden Bolu. Ankara: Detay Yayıncılık.

Türkiye İstatistik Kurumu, (2022). <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Adrese-Dayali-Nufus-Kayit-Sistemi-Sonuculari-2021-45500>

SAVUNMA SANAYİ

Tarihimiz

YAKUP EVİRGEN

10.10.1962 tarihinde Bolu-Gerede'de doğdu. İlkokulu Bolu'da, orta öğrenimini Ankara'da tamamladı. 1981 Yılında radar teknisyeni astsubay olarak orduda göreve başladı. Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi (Gazi Üniversitesi'nde başladığı yüksek öğrenimini, Eskişehir Anadolu Üniversitesi'nde tamamladı. Mezun olduğu tüm okul ve kursları ilk üç dereceler ile bitiren Yakup Evirgen birincilikle kazandığı subaylık sınavından sonra 1990'da subay oldu. Yüksek lisans eğitimini Dicle Üniversitesi Maliye-Ekonomi Ana Bilim Dalında yaptı.

Askeri fabrikalarda; kısım ve bölüm amirlikleri ile sayman ve ikmal amirliği görevlerinde bulundu. 1011. Ana Tamir Fabrikası ve Elektro-Optik Sistemler Bakım Merkezi Md.lüğündeki görevleri sürecinde, ayrıca modernizasyon projelerinde görev aldı. 7. Kor. Laj. Şubesinde Güneydoğu'daki bakım ve ikmal birliklerinin yönetiminde görev aldı. K.K. Lojistik K.lığı'nda askeri fabrikalarla ilgili Bakım-İşletme Şubesinde çalıştı. Kara Kuvvetleri'nin çeşitli karargah ve kurumlarındaki görevleri süresince 23 kez takdir ve ödül aldı. 2003 Yılında kendi isteği ile binbaşı rütbesinden Türk Silahlı Kuvvetleri'nden emekli oldu.

Çalışmalarını savunma ekonomisi üzerine yoğunlaştıran Yakup Evirgen'in bu alanda yayımlanmış birçok tv söyleşi ve makalesi mevcuttur. Savunma endüstrimizin reorganizasyonuna yönelik araştırmalarını halen sürdürmektedir. 2010 yılına kadar ki Savunma Sanayii'mizin Dünü, Bugünü, Gizlenenleri ve Bilinmeyenlerinin anlatıldığı KUR KAPAN(MA)SIN isimli kitabı mevcuttur.

2005 Yılında kurduğu şirketi ile iş hayatına atıldı. Nitelikli yapı uygulamaları (çelik yapılar, asma-germe yapılar ile radar/sensör kuleleri ve otomasyonu) alanında faaliyet gösteren Yakup Evirgen, evli ve iki çocuk babası olup, İngilizce bilmektedir.

İnsanlık Tarihi bir bakıma mücadele tarihidir. Savaşlar ise; mücadele süreçlerinin çoğunlukla sonucunu belirleyen en sıcak ve en yoğun aşamalarıdır. Savaşta başarı için pek çok gereklilik yanında, yeterli donanımına sahip olmak olmazsa olmaz bir koşuldur. Sıcak mücadeleyi yürüten askeri güçler, insan ve malzeme unsurundan oluşmaktadır. Bu makalenin konusu "Savunma Sanayii'miz" olduğundan biz malzeme unsurunu ele alıp, endüstri olarak yakın tarihimizdeki seyrini çok özet halinde ele alacağız. Savunma sanayii'mizin bilinmeyenleri, gizlenenleri, engelleme çabaları, kısacası bugünlere gelinceye kadar geçirdiği süreçlere kısa kısa değineceğiz. Bugünü anlamak, geleceği planlamak için geçmiş'i iyi bilmek ve geçmişten ders almak durumundayız.

OSMANLI'DA SAVUNMA SANAYİ

Orta Çağ'dan beri mürettebatla kullanılan en önemli silahın toplar olduğu bilinmektedir. İmparatorluğun kara ve deniz savaşlarında kullandığı toplar, başlangıçta Bursa ve Edirne'de dökülüyordu. İstanbul'un fethinden itibaren çağın en ileri savaş gücünü oluşturacak olan toplar, genellikle İstanbul'da Tophane-i Amire'de imal ediliyordu. İmparatorluk silah sanayii'nin temelini oluşturan Tophane-i Hümayun'da, bir defada 1060 adet top döküm ve ayda 360 kg barut üretim kapasitesine ulaşmıştır.

İmparatorluğun İnebahtı Deniz Savaşı'nda tamamen kaybettiği donanmasını nasıl yeniden vücuda getirdiği herkesin hayranlığını kazanmaya yetmiştir. 5 ayda 200 savaş gemisinin yeniden inşa edilmesi, o dönem tersanelerimizin sahip olduğu kabiliyet ve kapasite hakkında fikir vermeye yetecektir. Dünyanın 2. denizaltısı Fatih Sultan Mehmet'in İstanbul'da kurduğu Taşkızak Tersanesi'nde 1886 yılında imal edilmiştir. Dünyanın 3. denizaltısı da Abdülmecid adıyla yine bu tersanede imal edilerek Ocak 1888'de hizmete girmiştir. Bu denizaltının İzmit açıklarında yapılan torpido atma denemelerinin de olumlu sonuçlandığı, tarihi vesikalardan anlaşılmaktadır. Böylece Dünyada ilk torpido atan denizaltı unvanı Abdülmecid isimli denizaltımızın olmuştur. Kısacası, Osmanlı'nın savaş gemisi üretim kapasitesi ve teknolojisi açısından 130 yıl öncesine kadar Avrupa ülkelerinin gerisinde olmadığını anlıyoruz.

Güçlü bir konuma sahip olan silah sanayimiz, 18. yüzyıldan itibaren Avrupa'daki teknolojik gelişmelerin gerisinde kalmıştır. Osmanlı'nın zayıfladığının ilk belirtileri ile birlikte askeri birliklerde ve teçhizatla yenilik çabalarının başladığı bilinmektedir. Ne var ki bütün çabalara karşın sanayii etkinliğini sağlayamayan Osmanlı'nın, 1. Dünya Savaşı'na gelindiğinde askeri teknolojik düzeyi ve üretim kapasitesi oldukça yetersizdi.

Dünyada ilk kez, uçağın kendisine karşı bir savaş aracı olarak kullanılan ülke Osmanlı'dır. 1911'de İtalya ile Trablusgarp'ta girilen ve kaybedilen savaşın hemen ardından, Balkan Savaşlarında art arda gelen yenilgilerin önemli bir nedeni de, diğer kuvvetlerin hava saldırılarındaki gücüydü. 1909-1912 yılları arası askeri havacılık teşkilatlarını kuran ABD, Fransa, İngiltere, Almanya, İtalya, Avusturya ve Rusya ile hemen hemen aynı yıllarda, Türk askeri havacılık teşkilatı da dünya havacılık teşkilatlarının ilk sıralarında yerini almıştır.

1912 yılında, Ayastefanos (Yeşilköy) ile Safraköy (Sefaköy) arasında kalan bölgeye ilk havaalanı yaptırılmıştır. Aynı yıl Fransa'dan alınan 2 uçakla birlikte Yeşilköy'de Hava Okulu açılıyor ve Türk ordusu, ilk havacı subaylarını yetiştiriyordu. Balkan Savaşı başladığında, Türk ordusunda tayyare bölükleri aktif göreve hazır durumdaydı. Savaşta Osmanlı Devleti'nin elinde 17 adet uçak vardı.

Hava Kuvvetlerimiz bu yapıyla Galiçya'dan Yemen'e ve Kafkasya'ya kadar pek çok cephede görev aldı.

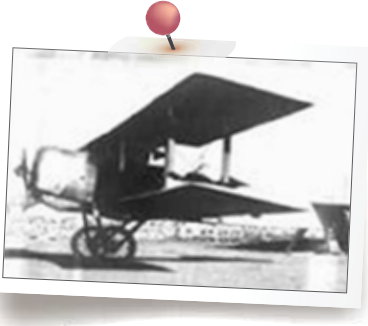

Dönemin ilk uzun uçuşu sayılan İstanbul-Kahire uçuşunda 1914'te şehit olan Yzb. Fethi, Yzb. Sadık ve Tğm. Nuri Beyler, Türk Hava Kuvvetleri'nin ilk şehitleridir. İlk hava şehitlerimiz, trenle Şam'a getirilerek, Emeviye Camii yakınında bulunan Selahaddin Eyyubi'nin yanına defnedilmişlerdir.

Yaklaşan Birinci Dünya Savaşı öncesinde tüm Dünya ile boy ölçüşmeye hazırlanan Osmanlı, Donanma ve Hava Kuvvetlerindeki yetersizlikleri kapatmak için kara ordularını teçhize ağırlık veriyordu. Bu maksatla 2. Abdülhamit Amerika Birleşik Devletlerinden sayısız milyonla ifade edilen piyade silahları ve mühimmatı ithal ettirmişti. Alman Krupp firmasına sipariş edilen toplar, özellikle Boğaz Harbinde etkili şekilde kullanılmıştır.

Birinci Dünya Savaşı sonunda Osmanlı'nın envanterinde sadece 100 tayyare vardı ve bunun 60'ı Yeşilköy'de idi. İngilizler 45 tanesini Maltepe'ye taşıma bahanesi ile harap ettiler. Kalan15'i ise zaten kırık döküktü.

CUMHURİYET DÖNEMİ SAVUNMA SANAYİİ

Yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin, genel anlamda sanayiye ilişkin ciddi bir altyapı devralmadığı bilinmektedir. 1921 yılında kurulan Askeri Fabrikalar Umum Müdürlüğü Osmanlı başkentinden Anadolu'ya aktarılan tezgah ve ustalardan oluşan atölyeleri bünyesinde toplamıştır.

Uçak Fabrikaları ve Okulları Kuruluyor

1.Türkiye Büyük Millet Meclisi, düzenli orduların kurulması paralelinde Kuvayı Havaiye Şubesi'nin kurulmasını kabul etti. Osmanlı'dan kalan uçaklar ve havacılık malzemesi elden geçirilerek Kurtuluş Savaşı'nda kullanıldı. Balkan ve Çanakkale harplerinde henüz birkaç yıllık geçmişi olan uçakların çok yararlı bir şekilde kullanılmış olması, havacılığın vazgeçilmezliğinin anlaşılmasını sağlamıştı. Uçakların ve motorlarının yurt içinde yapılması ve bu alanda ihtiyaç duyulacak nitelikli insan unsurunun da yurt içinde yetiştirilmesi 1925'te Türk Tayyare Cemiyeti, kurulmuş ve "Tayyare Makinin Mektebi" de 1926'da hizmete açılmıştır.

Aynı yıl, Türkiye'de uçak ve motorlarını imal etmek amacıyla TOMTAŞ (Tayyare ve Motor Türk AŞ) kurulur. Eskişehir'de tesis kuran Tomtaş, bir yıl sonra da Kayseri Uçak Fabrikası'nı işletmeye açar. Kayseri ve Eskişehir'deki tesislerde, 1939 yılına kadar farklı markalarda toplam 112 adet uçak üretilmiştir. Ankara'da 1932 yılında Tayyare Fabrikası için yeni bir adım daha atılır. 1937 yılından itibaren bu fabrikada (Alman) Gotha 145, (Polonya) PZL- 24, (İngiliz) Magister uçaklarından 10 yıl içerisinde 5 farklı tipte toplam 134 uçak üretilir.

İkinci Dünya Savaşı'nın başlamasıyla Türkiye'ye sığınan Alman ve Polonyalı uçak mühendisi ve teknisyenlerin de katkısıyla, Etimesgut'ta daha önce kurulmuş olan atölyeler genişletilerek fabrika haline

getirilir. 1944 yılında üretime başlayan Etimesgut Uçak Fabrikası'nda:

- Miles Magister eğitim uçağı (80 adet),
- İki motorlu ambulans uçakları,
- THK hafif nakliye uçağı,
- İki kişilik Uğur eğitim uçağı (60 adet),
- Çok sayıda ve çeşitlilikte planörlerin üretimi gerçekleştirilmiştir.

Ankara'da kurulan ilk uçak motoru fabrikası 1948 yılında üretime geçmiştir. Türkiye'nin uçak üretmekten vazgeçtiği 1950'li yıllarda, THK tarafından Etimesgut'ta bulunan uçak fabrikasında THK-16 kodlu ve Mehmetçik isminde eğitime yönelik bir jet tasarımı üzerinde çalışılıyordu. 1945 yılında fabrikanın dizayn ofisinde 6 yüksek mühendis, 4 mühendis ve iki ressamın çalıştığı bilinmektedir. Jet motoru ile ilgili çalışmaların, deneme aşamasına geldiği bir sırada durdurulduğu ve fabrikanın işlevini yitirdiği ilgili kaynaklarda belirtilmektedir. Danimarka, Mısır, Suriye, Ürdün gibi Avrupa ve Ortadoğu ülkelerine uçak satarak ciddi bir ihracatçı olan Türkiye, Etimesgut (Güvercinlik/Ankara) fabrikasında montaj-modifikasyon ve imalat-tasarım tecrübesi edinmiş idi.

Havacılıkta Özel Sektör

Nuri Demirağ

Yıl 1932, Devletin bütçesi 200 milyon lira. Milletin himmetine başvuru toplanacak para ile uçak alınması düşünülmektedir. O zamanlar Ankara'nın en zengini Vehbi Koç'a gidilir ve bu durum izah edilir. Bir bakıma yeni devletin yarattığı girişimci zengin Koç, çıkarıp 5 bin TL verir. Daha sonra Abdurrahman Naci Bey'e gidilir. Abdurrahman Naci Bey de 120 bin TL verir. Nihayetinde Nuri Demirağ'a gidilir ve durum izah edilir. Nuri Bey de "Mademki bir millet tayyaresiz yaşayamaz, öyleyse bu yaşama vasıtasını başkalarının lütfundan beklemeliyiz. Ben bu uçakların fabrikasını yapmaya talibim" der. Sonra da çalışmalarına yanına aldığı mühendislerle Almanya, Çekoslovakya ve İngiltere'deki uçak fabrikalarını inceleyerek başlar.

"Avrupa'dan, Amerika'dan lisanslar alıp tayyare yapmak kopyacılıktan ibarettir. Demode tipler için lisans verilmektedir. Yeni icat edilenler ise bir sır gibi,

büyük bir kıskançlıkla saklanmaktadır. Binaenaleyh kopyacılıkla devam edilirse, demode şeylerle beyhude yere vakit geçirecektir. Şu halde Avrupa ve Amerika'nın son sistem tayyarelerine mukabil, yepyeni bir Türk tipi vücuda getirilmelidir" diyen Nuri Demirağ'ın bu sözleri bugün için de anlamlıdır. 1936'da Beşiktaş'ta yaptırdığı ve bugün Deniz Müzesi olarak kullanılan, o zamana göre modern olan binayı yaptırır ve tayyare tasarım ve imalatına başlar.

Nuri Demirağ ve ekibi, Türk Hava Kurumu'nun siparişlerini yetiştirirken, bir yandan da yeni bir uçak modeli (ND-36) geliştirmişlerdir. Arkasından Nu.D.38 isimli yeni modeli ise; altı kişilik, çift motorlu, gövdesi alüminyum kaplama bir uçaktı. Barışta yolcu uçağı, savaşta istenildiği zaman eksiksiz bir bombardıman uçağı görevini görecektir şekilde tasarlanmıştı. Saatte 270 kilometre hıza ulaşan, 5 bin 500 metre yükseğe çıkabilen ve 1000 km uçuş menziline sahip özelliklerde idi.

Nu.D-38'in yapılması, dünya uçak sanayicilerinin dikkatini birden Türkiye'ye ve Nuri Demirağ'ın uçak fabrikasının üzerine çekmişti. Türklerin kendi uçaklarını kendilerinin yapması belli başlı uçak fabrikalarını endişelendiriyordu. Gerçi Türklerin bu işin altından kalkabileceklerine inanıyorlardı.

İlk yerli uçağımız 1941 yılında İstanbul'dan Divriği'ye

uçarak gidip geldi. Bu fabrikada yapılan ve 12 uçaktan oluşan ilk yerli savaş uçağı filosu, Bursa, Kütahya, Eskişehir, Ankara, Konya, Adana, Elazığ ve Malatya rotasında uçuş gerçekleştirir.

Bu uçaklar, tasarım ve üretim kabiliyetinin Türkiye'de kazanılabileceğini göstermesinin yanında, uçak sanayiindeki en parlak dönemin zannedildiği gibi F-16 ile değil, Nu.D-38 uçağı ile yakalandığını göstermektedir. Nuri Demirağ'ın havacılıkta ilk özel sektör girişimi olması bakımından ayrı bir önemi vardır. Yerli otomobil yapmayı tartıştığımız bugünlerle, sanayiın hiçbir dalının gelişmediği, çok ağır koşullarda özgün tasarımıyla uçak yaptığı özel sektörümüzün o günlerini yan yana getirip karşılaştırmak gerekir.

Yapılan uçakları uçurmak için ihtiyaç duyulan pilotları da yetiştirmek gerekiyordu. Bu maksatla Cumhuriyetin ilk Pilot Okulu olan Nuri Demirağ Gök Okulu Yeşilköy'de açıldı.

Gök Okulu'na, üniversitede okuyan veya yeni mezun öğrenciler alınıyor ve ilgili eğitimler verilerek pilot yetiştiriliyordu. Divriği'de de bir Gök Ortaokulu açan Nuri Demirağ, aynı zamanda Türk gençlerine havacılığın zevkini aşıyordu. (Nuri Demirağ Divriği'ne okul yaptırdığı zaman, Sivas'ın hiçbir ilçesinde ortaokul olmadığını hatırlayalım.)

Vecihi Hürkuş

Yeşilköy'deki Tayyare Mektebi'ni bitirerek 1916'da pilot olan Vecihi Hürkuş 1917 sonbaharında Kafkas Cephesi'nde bir Rus uçağı düşürerek uçak düşüren

ilk tayyarecimiz oldu. Bir hava savaşında yaralanarak düşünce, Ruslara uçağını teslim etmemek için yaktı. Esareten kaçtı. İstanbul'a geldiğinde Başkent İstanbul Hava Müdafaa Bölüğü'ne tayin oldu ve İstanbul'un hava savunmasına katıldı.

Vecihi Hürkuş, Kurtuluş Savaşı'nda İzmir Seydiköy Hava Meydanı'nı işgal eden tayyareci olmuştur. İzmir Seydiköy'de açılan tayyare okulunda yeni tayyarecilerin eğitimine başlayan Vecihi Hürkuş, havacılığın nasıl millileştirileceği üzerinde düşüncelerini açıklıyordu. 1919'dan beri uçak projeleri yapan Hürkuş Yunanlılardan ele geçen motorlardan yararlanarak, projesini kendisinin hazırladığı Vecihi KVI uçağını imal etti. Uçağı için uçuş müsaadesi istedi, tayyareyi uçuracak ve kontrol edecek personel bulunmadığından sertifika verilemedi. Hürkuş, 1925'te uçağı ile ilk uçuşunu yaptı. Hürkuş izin almadan uçuğu için cezalandırılınca, istifa ederek hava kuvvetlerinden ayrılıp Türk Tayyare Cemiyeti'ne (T.T.C.) katıldı Hürkuş'un TTC için bağış gezileri de kendisinin yaptığı bu uçakla başlamıştır.

Hürkuş, Almanya'da, Fransa'da birçok fabrikada ve uçaklarda incelemeler yapar. Dönüşünde ilk havacılık şirketimiz TOMTAŞ emrinde biri 14 kişilik, diğeri altı kişilik yolcu tayyareleriyle Ankara - Kayseri arasında ulaşım uçuşları yapar. Hürkuş'un bu uçuşlarının, yurdunda ilk hava yolları uçuşları olduğunu söyleyebiliriz.

1930 yılında, Hürkuş üç ay içinde ilk Türk sivil uçağını, (aslında ikinci uçağı) Vecihi XIV uçağını inşa etmiştir. Hürkuş, uçabilirlik sertifikası alamadığı bu uçağını demiryolu ile Praha götürmüştür. Hürkuş'un uçağının o zamana göre her türlü uçuş şekilleri ile kontrolü tamamlanmış ve 1931'de Çekoslovakyalı yetkililer tarafından düzenlenen bir törenle, uçuş müsaadesi verilmiştir. 25 Nisan 1931'de Çekoslovakya'dan uçarak Türkiye'ye gelmiştir. Türk Hava Kurumu adına yaptığı başarılı uçuşlarından sonra, 1931'de Hürkuş'a ödenen uçuş tazminatı kesilerek Vecihi XIV uçağı uçuştan men edilmiştir. Bundan sonra 1932'de ilk Türk Sivil Havacılık Okulu'nu kurar.

Hürkuş, Nuri Demirağın maddi desteği ile tek satırlı "Vecihi XV" uçağını tasarlayıp inşa eder. Almanya'ya giden Vecihi Hürkuş, Weimar Mühendislik Mektebi'nden 1939'da Tayyare Makine Mühendisliği diplomasını almıştır. Türkiye'ye döndüğünde yetkililer, "iki yılda mühendis olunmaz" diye anlamsız bir gerekçe ile diplomasını kabul etmezler. 1954'te ilk sivil havayolu olan Hürkuş Hava Yolları'nı kurar.

Görüldüğü üzere devlet eliyle kurulan fabrikalar havacılıkta ileri ülkelerden alınan lisanslar ile uçak imal ederken, özel sektörümüz tamamen özgün tasarım ve yerli üretim ile uçak yapmayı başarmışlardır.

Uçak Fabrikaları ve Hava Okulları kapanıyor

1939 yılında Kayseri Uçak Fabrikası'nın hakları Türk Hava Kuvvetleri'ne devredilir. Bugün Kayseri 2. Hava İkmal Bakım Merkezi olarak bilinen bu tesislerde, adından da anlaşılacağı üzere sadece ikmal ve bakım hizmetleri yürütülmektedir.

II. Dünya Savaşı sonrası 12.07.1947 tarihinde Amerika ile imzalanan anlaşma sonucu yerli savunma sanayii faaliyetleri durdurulur. 1952 yılında uçak fabrikası, 1954'te de uçak motoru fabrikası Makine Kimya Endüstrisi Kurumu'na devredilir ve kısa bir süre sonra kapatılır.

1959'da üretimi durdurulan Etimesgut'taki uçak fabrikası ise, 1963'ten itibaren traktör üretimine başlamış ve 1968'de Tekstil Makineleri Fabrikası yapılarak daha sonra da kapatılmıştır.

Eskişehir'de bulunan tesislerde 1939 yılından sonra Hava Kuvvetleri Komutanlığı'na ait uçakların bakımını yapmak üzere, uçak parça üretimi durdurulmuştur. Bu tesisler halen 1. Hava İkmal Bakım Merkezi olarak kullanılmaktadır.

THK tarafından Nuri Demirağın fabrikalarına sipariş edilen uçakların, satın alınmasından vazgeçilmesi üzerine burada da üretimler durmuş ve böylece Nuri

Demirağın İstanbul'daki fabrikası da 1943 yılında kapanmak zorunda kalmıştır.

Gök Okulu kapatılmış ve uçuş sahası istimlak edilmiş, elde kalan uçaklar da hurdacıya satılmıştır. Vecihi Sivil Tayyare Okulu da yetiştirdiği öğrencilerin diplomalarına denklik verilememiş olmasından dolayı kapanmak zorunda kalmıştır.

Denizcilik Alanında Yapılanlar

1926 Yılında Haliç Tersanesi Gölcük'e nakledilmiş Yavuz Zırhlısı'nın onarımına başlanarak, 1930'da tamamlanmıştır. Gölcük Tersanesi'nde 1935 Yılında denize indirilen "Gölcük" isimli tanker Cumhuriyet tarihimize inşa ettiğimiz ilk gemi olmuştur.

Hollanda , İtalya ve İspanya'dan alınan denizaltıların bakımları 1949 yılına kadar kendi tersanelerimizde gerçekleştirilmiştir. İlk yerli denizaltılarımız olan Yıldray ve Atılav'ın inşasına, Fatih Sultan Mehmet'in kurduğu Taşkızak Tersane'sinde 1936'da başlanmış ve 1939 yılında denize indirilmişlerdir. Bundan sonra tersanelerimiz ABD'den temin edilen eski nesil gemilerin bakım ve idamesini sağlama gayreti içinde olmuşlardır. Günümüzde tersanelerimizin sahip olduğu imkanlar ve yetenekler ayrı bir inceleme ve değerlendirme konusudur.

Silah-Mühimmat ve Teçhizat Fabrikaları

1921 Yılında Askeri Fabrikalar Genel Müdürlüğü,

1924 yılında Ankara'da hafif silah ve top tamir

atölyeleriyle fişek fabrikaları,

1927 yılında Yeni mühimmat fabrikası,

1928 yılında Piriñç fabrikası,

1930 yılında Kayaş Kapsül Fabrikası,

1931 yılında Kırıkkale Elektrik Santrali ve Çelik Fabrikası,

1936 yılında Barut, tüfek ve top fabrikaları,

1943 yılında Mamak gaz maskesi fabrikası,

1957 yılında Mühimmat Fabrikası kurulmuştur.

Askeri Malzeme Üreten Özel Sektör Firmaları

1925 yılında kurulan Şakir Zümre Fabrikası: Türk Hava Kuvvetleri'ne ait bombardıman uçaklarımızın kullandığı ilk bombalar Türk malıdır ve bu Şakir Zümre Fabrikası'nda imal edilmiştir. 1930 yılında kurulan Nuri Killigil Tesisleri: İstanbul'da, dönemin silah üreten ilk özel sektör firması olarak dikkat çeker. Bu firma, tabanca, 81 mm havan ve mühimmatı, çeşitli tahrip kalıpları, patlayıcı ve yanıcı maddeler üretmiş ve İkinci Dünya Savaşı yıllarında ordunun önemli ihtiyaçlarını karşılamışlardır.

Askeri malzeme üreten ilk özel sektörümüz olan bu iki fabrika, kurulduğu yıllardan kapandıkları tarihe kadar, Türk Silahlı Kuvvetleri'ni kendi alanlarında dışa bağımlılıktan kurtarmışlardır. Daha sonraki yıllarda sivil amaçlar için kurulmuş bulunan bazı firmalar, faaliyet sahaları ile ilgili olarak teknoloji gerektirmeyen bir kısım askeri malzeme üretimine yönelmişlerdir.

YABANCI ASKERİ YARDIMLAR

Marshall Planı çerçevesinde Amerika Birleşik Devletleri tarafından sağlanan dış yardımlar ve ardından ülkemizin 1952 yılında NATO'ya üye olmasıyla başlayan süreçte, ihtiyaç fazlası savunma teçhizatının müttefik ülkelere hibe edilmesi, savunma ürünlerinin yurt içinde üretimini engelleyen sürecin en önemli dönüm noktası olmuştur.

Ancak başlangıçta ABD'nin verdiği malzemelere bir bedel ödenmemesine rağmen, bunların bakımı için neredeyse fiyatlarından daha çok bütçede ciddi bir kaynak ayırmak gerekmiştir. Silahlı Kuvvetlerin yurt içi siparişleri azalmış ve bu nedenlerle askeri fabrikalar, verimliliklerini yitirerek milli bütçeye önemli bir yük olmuşlardır. Türkiye'nin Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü'ne (NATO) girişiyle artış gösteren askeri yardımlar, henüz kuruluş ve emekleme aşamasında bulunan savunma sanayiiimizin önce gelişimini durdurmuş, sonra da yok olmasına neden olmuştur. Askeri malzeme üreten fabrikalar, 1950 yılında kurulan Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumu (MKEK) Genel Müdürlüğü bünyesine alınmıştır. Örneğin, THK-5A hafif nakliye uçağı üretimi gerçekleştirerek, söz konusu uçağın ambülans versiyonunu Danimarka'ya ihraç eden Türk Hava Kurumunun uçak fabrikası MKE'ye devredilmiş, bilahare de kapatılmıştır.

ABD alınan askeri yardımların, savunma sanayii'nin gelişimini engellemesinin yanı sıra, bütçeye getirdiği yükler de ekonomiyi olumsuz etkiliyordu. ABD ile 1947 yılında imzalanan anlaşmanın 14. maddesinin, "askeri yardım kapsamında sağlanan malzemelerin amaçları dışında kullanılamaz" hükmü, 17 yıl sonra Kıbrıs bunalımında karşımıza çıkarılan ilk ve en büyük engeli teşkil etmiştir. Bununla birlikte, 1974 Kıbrıs

bunalımı sırasında ve takip eden yıllarda yaşadığımız, müttefik ülkelerden alınan savunma teçhizatının Türkiye'nin ulusal çıkarları doğrultusunda kullanılması ihtiyacı şiddetle hissedilmiştir. Müttefik ülkelere çıkarılan engeller sebebiyle savunma ihtiyaçlarının karşılanmasında diğer ülkelere mutlak bağımlı hale gelinmesinin sakıncaları kuşkuyla yer bırakmayacak şekilde gözler önüne serilmiştir. Bu sözde hibe ve yardımlar; büyük fedakârlıklarla elde edilen askeri teçhizat imalat yeteneklerimizin zaman içerisinde tamamıyla kaybedilmesine, askeri gücümüzün ulusal çıkarlar doğrultusunda kullanılmasının engellenmesine, bakım ve idamesi için sürekli artan miktarlarda kaynak ayrılmasına ve en önemlisi de bağımsız bir dış politika izleyememe noktasına getirmiştir.

AMBARGO VE SONRASINDA VAKIF MODELİ

1964 ve 1974 yıllarındaki Kıbrıs bunalımları sırasında, müttefik ülkelerden alınan savunma teçhizatının, Türkiye'nin ulusal çıkarları doğrultusunda kullanma zorunluluğu, başta ABD olmak üzere bazı müttefik ülkelere ortaya çıkarılan engeller, savunma gereksiniminin karşılanmasında, başka ülkelere mutlak bağımlı hale gelinmesinin sakıncalarını kuşkuyla yer bırakmayacak bir şekilde gözler önüne sermiştir.

“Türk Donanma Cemiyeti” çıkarma gemilerinin yapımına yönelik çalışmalarıyla (1965) belleklindedir. Benzer biçimde Türk Hava Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı'nın da 1970'de ulusal havacılık sanayimizi geliştirmek amacıyla kurulduğunu görüyoruz. 1974 Kıbrıs Barış Harekâtı, gelişmeleri tam anlamıyla tırmandırmış, Türkiye ABD ambargosuyla karşı karşıya kalmış ve aynı yıl Türk Kara Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı kurulmuştur. O günlerde kamuoyunda oluşan büyük coşku, kurulan Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Güçlendirme Vakıflarına halkımızın önemli ölçüde bağış yapmasına ve onaylanan yasalarla bu vakıfların özel gelirler sağlamalarına yol açmıştır. 1974 sonrasında kurulan Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Güçlendirme Vakıfları tarafından yürütülen çalışmalar ile bazı temel sahalar; ASELSAN, HAVELSAN, ASPILSAN gibi devlet sermayesine dayalı yatırımlar gerçekleştirilmişse de kaynakların yetersizliği ve uygulanmakta olan tedarik politikaları nedeniyle TSK'nın 1950'lerden itibaren biriken ve giderek büyüyen savunma teçhizatı açığının kapatılmasının mümkün olamayacağı anlaşılmıştır.

ASKERİ FABRİKALAR

Ambargo sonrasında yaşanan askeri teçhizatın idamesini sağlamak ve bakım sıkıntılarını asgariye indirmek için başvurulun yöntemlerden biri de mevcut bakım-onarım tesislerini geliştirmek olmuştur. Kara, Hava ve Deniz Kuvvetleri bünyesinde bulunan ve Bakım Merkezi adı altında nedense ayrı ayrı faaliyet gösteren çok sayıdaki tesis, bakım-onarım-yenileştirme-modifikasyon-imalat-istihsal gibi aynı veya benzer görevleri icra etmektedirler. Bunlardan bir kısmı anılan görevleri yanında sınırlı miktarda yedek parça üretimi ve iyileştirmeler de yapmaktadır. TSK, envanterinde mevcut araç-gereç-silah ve teçhizatın idamesini büyük oranda kendi bünyesinde yapabilmek için askeri fabrikaların geliştirilmesi yoluna gidilmiştir. Bugün 3 tersane, 3 hava bakım fabrikası, 8 ana bakım fabrikası, 11 bakım fabrikası ve 3 dikimevi TSK envanterinde bulunan her türlü deniz araçları, hava araçları, kara araçları ile silah sistemleri ve diğer teçhizatın bakım-onarımını üstlenmiştir.

Bugün ülkemizin sahip olduğu endüstriyel altyapı, askeri fabrikalarda üretilen mal ve hizmetlerin çok büyük bir kısmını, daha kısa sürede ve daha ekonomik şekilde karşılama imkân ve kabiliyetine haizdir. Ulaştırma, bakım, onarım alanındaki tüm hizmetlerin özel sektör firmalarından alınması kaynak, zaman, gayret, kalite, tesis, personel, ekonomisi sağlayacağı aşikardır. Bu amaçla yerli sanayiden faydalanılması, yurt dışından temin edilen mal ve hizmetlerin ikameleri için de bir teşvik olacaktır. En önemlisi de dışarıya bağımlılığı asgariye indirmek amacıyla özgün tasarım ve milli üretime geçmek için önemli bir itici bir güç olacaktır. Bu bakımdan emir komuta sistemi içerisinde modern işletmecilik ve ekonomi kurallarına uygun işletilmesi mümkün olmayan faaliyetlerin yerine, mevcut sanayii kapasitemizin değerlendirilmesi gerekmektedir.

Bu yazımızda savunma sanayimizin tarihi seyrini kısaca ele almaya çalıştık. Derginin kapasitesi sınırlı olduğundan, vizyonsuzlukların, yaşanmış engelleme çabalarının ve hatta ihanetlerin detaylarına yer veremedik. Bundan sonraki sayımızda Türkiye'nin bu alandaki yeni yaklaşımını, çırpınışlarını, mücadelesini ve en önemlisi başarı hikayesini anlatacağız.

ŞEHİR PAZARLAMASI VE

Bolu

DOÇ. DR. NİYAZİ GÜMÜŞ

1984 yılında Bolu'nun Dörtdivan ilçesi Çetkören köyünde dünyaya gelen Niyazi GÜMÜŞ, İlkokulu köy ilkokulunda, Ortaokulu Bolu İmam Hatip Lisesinde, Liseyi Bolu İzzet Baysal Anadolu Lisesinde, Üniversite eğitimi ise Afyon Kocatepe Üniversitesinde tamamlamıştır. Yüksek Lisans eğitimi Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesinde tamamlayan Gümüş, Doktora eğitimi ise Sakarya Üniversitesinde tamamlamıştır. 2010-2019 yılları arasında Kastamonu Üniversitesinde görev yapan yazar hâlen Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Bolu MYO Yönetim ve Organizasyon Bölümünde Öğretim Üyesi olarak görev yapmaktadır. Tüketim Çağı, Kültür ve Tüketim, Pazarlamanın Yükselen Gözdesi Yaşlı Tüketiciler adlı kitap çalışmalarının yanı sıra KOBİ'ler için Sosyal Medya başlıklı kitapta editör olarak görev almıştır. Yazarın, sosyal medya pazarlama, tüketici davranışları, marka yönetimi, şehir pazarlaması, helal gıda, mobil uygulamalar, online alışveriş, market markalı ürünler, ürün yerleştirme ve etkileyici pazarlama alanlarında makaleleri ve bildirileri bulunmaktadır.

Şehir Pazarlaması Kavramı

Günümüzde ülkeler arasında daha fazla turist, yatırımcı ve iş gücü çekme konusunda yoğun bir rekabet yaşanmaktadır. Son dönem de yaşanan pandemi ile sekteye uğrayan bu hareketlilik pandeminin etkisinin azalması ile birlikte pandemi öncesine dönmeye başlamıştır. Geline noktada ülkeler arasında yaşanan bu yoğun rekabet aynı ülke içinde birbirine komşu şehirler arasında bile yaşanır hâle gelmiştir. Bu nedenle ürünler için söz konusu olan pazarlama çalışmaları, daha fazla turist, yatırımcı, iş gücü ya da sosyal, kültürel, sportif etkinlikleri çekme konusunda rekabet içinde olan şehirlerin de ilgi alanına girmiş bulunmaktadır. 1970'li yıllarda ortaya çıkan şehir pazarlaması kavramını, şehrin sahip olduğu sosyal, tarihi, kültürel ve doğal değerlerin pazarlama anlayışı içinde yönetildiği, şehir sakinlerinin yaşam kalitesini ve şehrin çekiciliğini arttırmayı amaçlayan, planlı, sürdürülebilir çalışmalar olarak tanımlamak mümkündür.

Ülkeler hatta şehirler arasında yaşanan rekabetin ve gelişmelerin farkında olan şehir yönetimleri sahip oldukları doğal, tarihi, kültürel değerlerini belirlemiş oldukları hedef kitlelere ulaştırabilmek ve onları şehre çekebilmek için şehir pazarlaması çalışmalarına ağırlık vermektedirler. Doğru biçimde hayata geçirilecek bir şehir pazarlaması stratejisi ile şehri daha değerli hâle getirmek, şehrin yaşam kalitesini, sosyal ve ekonomik yapısını geliştirmek mümkün olabilecektir. Ancak bunun için çalışmaların planlı, sürdürülebilir ve en önemlisi paydaşlarla birlikte yürütülmesi büyük önem taşımaktadır.

Bolu Şehir Pazarlaması Stratejisi

Bolu, şehir pazarlamasına konu olacak çok sayıda manevi, tarihi, kültürel ve doğal güzelliklere sahiptir. Bolu'nun turistik ürün açısından herhangi bir sorunu bulunmamaktadır. Bolu'nun sahip olduğu turistik ürünleri hedef kitleye ulaştırabilmesi için doğru hazırlanmış pazarlama stratejilerine ve bu stratejileri hayata geçirecek yerel yöneticilere ihtiyacı bulunmaktadır.

Bolu ile ilgili şehir pazarlaması çalışmalarının yürütülmesi çerçevesinde öncelikle şehir için bir vizyon oluşturulması, bu vizyon çerçevesinde stratejik hedeflerin ve bu hedeflere ulaşmayı sağlayacak adımların belirlenmesi çalışmaların başarısı için son derece önemlidir. Şehir pazarlaması çalışmalarının genel olarak; strateji geliştirilme, kimlik oluşturma, logo, sembol ve slogan oluşturma aşamalarından oluştuğu kabul edilmektedir.

Strateji Geliştirme

Strateji geliştirme şehir pazarlaması çalışmalarında son derece önemlidir. Bu sebeple şehirlerin uzun süreli ve sürdürülebilir pazarlama stratejileri oluşturmaları ve potansiyel hedef kitlelere bu strateji doğrultusunda ulaşmayı hedeflemesi gerekmektedir. Bu doğrultuda Bolu öncelikle hangi manevi, doğal, kültürel tarihi değerlerini ön plana çıkartacağı ile ilgili diğer rakip şehirlerin özelliklerini ve ziyaretçi potansiyelini de düşünerek bir strateji oluşturmali ve bu strateji üzerinden çalışmalarını planlamalıdır. Aynı yıl içinde çok sayıda etkinliğe ve turistik unsura odaklanılması

yerine her yıl belirlenecek tema doğrultusunda şehir pazarlaması çalışmalarının yapılması daha faydalı olacaktır. Zira plansız hangi hedef kitleye yönelik olduğu belli olmayan sıradan etkinliklerin şehir pazarlamasına katkı sağlamayacağı bilinmelidir.

Kimlik Oluşturma

Şehir pazarlaması çalışmalarında bir diğer önemli aşama şehir kimliği oluşturma sürecidir. Şehrin sahip olduğu, doğal ve yapay elemanları ve sosyo-kültürel özellikleri olarak ifade edilebilecek olan şehir kimliğine şehrin coğrafi yapısı, kültürel düzeyi, mimarisi, yerel gelenekleri, yaşam biçimi gibi unsurlar örnek olarak verilebilir. Şehir kimliğini bir şehri diğer şehirlerden ayıran değerler olarak tanımlamak yanlış olmayacaktır. Genel olarak ülkemizdeki şehirlere baktığımızda yaşam biçimi açısından birbirlerine benzer görülmelerine ve temel ortak özelliklere sahip olmalarına rağmen, kendi tarihsel gelişim süreci içinde oluşturdukları bazı farklılıklara sahip oldukları da bilinmektedir. Şehir kimliğini bu farklılıklar üzerinden inşa etmek şehirlere rekabette avantaj sağlayacaktır.

Bu şemada Bolu'yu diğer şehirlerden ayıracak tarihi, kültürel ve manevi kimlik özelliklerinin belirlenmesi gerekmektedir. Ayrıca kimlik oluşturma sürecinde gerçekleştirilecek sportif, sanatsal, kültürel festival ve etkinliklerin şehre kimlik kazandırma noktasında önemli olacağı unutulmamalıdır. Şehre kimlik kazandırma sürecinde yeni bir kimlik kazandırmaya çalışmak yerine bazen o şehrin tarihine bakılarak, şehrin kültürünün özgün karakterini oluşturan değerlerin keşfedilmesi ve bu özgünlüğün günün koşulları ile bütünleştirilerek şehir kimliğinin sürekliliğinin sağlanması mümkün olabilmektedir.

Logo, Sembol ve Slogan

Logo, sembol ve slogan şehir pazarlamasında önemli unsurlardır. Şehir logoları şehrin ve şehir yönetimlerinin kartvizitleridir. Sembol ise şehri hatırlatan görsel bir ipucu olması nedeniyle, olumlu çağrışım geliştirme ve bilinirliği artırma üzerinde daha etkili olduğu görülmekte ve bu etkinin zamanla kalite algısı yaratması ve şehri tekrar ziyaret etme nedeni oluşturması beklenmektedir. Slogan ise konumlandırma stratejisini biçimlendirmesi şehir ismine ve şehrin sembolüne anlam ve değer katması açısından önem taşımaktadır. Bolu'nun hâlihazırda sahip olduğu logo ve sloganların şehrin bilinirliğine katkı yapması için daha fazla görünür kılması gerekmektedir.

Sonuç ve Değerlendirme

Bolu sahip olduğu doğal, tarihi, kültürel ve manevi değerleri ile çok daha fazla turizm geliri elde etme potansiyeline sahiptir. Bolu'nun turizm bağlamında hak ettiği değere ulaşabilmesi için sahip olduğu bu değerleri belli bir tema üzerinden kurgulayarak planlı pazarlama çalışmaları ile hayata geçirmek yeterli olacaktır. Sahip olunan değerlerin hepsini birlikte öne çıkarmaya çalışmak doğru bir strateji olmayacaktır. Bunun yerine hedef kitle odaklı konumlandırma çalışmalarının etkisi daha fazla olacaktır. Örneğin "doğa teması" ile Bolu'nun sahip olduğu doğal güzellikler ön plana çıkarılabilir. Yine "tarih teması" ile tarihsel değerler hedef kitle ile buluşturulabilir. "Manevi değerler teması" ile merkezdeki ve ilçelerdeki manevi değerlerin daha geniş kitlelere ulaştırılması sağlanabilir. Şüphesiz bu temaların gerçek anlamda etkili olabilmesi için kısa süreli faaliyetler yerine bir yıla yayılmış sosyal ve bilimsel etkinliklerin yapılması, yerel yönetimler, üniversite, özel sektör, kamu sektörü,

sivil toplum örgütleri en önemlisi de şehir halkının desteği ile hayata geçirilmesi gerekmektedir. Planlanan etkinliklerin her türlü siyasi bakış açısından uzak biçimde Bolu'nun orta ve uzun vadeli kazanımlarının düşünülerek hareket edilmesi de son derece önemlidir.

Bolu ile ilgili şehir pazarlaması çalışmalarındaki eksikliklerden biri de şehri sosyal medya platformlarında öne çıkaracak çalışmaların yapılmamasıdır. Milyonlarca kişinin sosyal medya aracılığı ile yeni yerler keşfettiği günümüzde Bolu ile ilgili sosyal medya platformlarında yeterli içeriğin oluşturulmaması şehirler arasındaki rekabette Bolu için önemli bir eksiklik. Şehir pazarlaması çalışmaları ile ilgili olarak bir diğer önemli nokta ise şehre dair atılacak adımlarda paydaşlar arasında işbirliğinin olması ve bu süreçte Bolu'nun tek bir vücut gibi hareket etmesidir. Bu süreçte Bolu'nun ünlülerin de sürece destek vermeleri şüphesiz sürecin başarısını önemli ölçüde etkileyecektir.

Son olarak şehir pazarlaması çalışmalarını, bir şehri sizin sevmeniz ve başkalarına neden bu şehri sevdiğinizi göstermeye yönelik çabalarınız olarak özetleyebiliriz. Dolayısı ile Bolu'yu seven bu şehirde yaşamaktan mutlu olan herkesin bu güzel şehri başkalarının da daha yakından tanınması, sevmesi ve ziyaret etmesi için elinden geleni yapması Bolu'nun bugünü ve yarını için çok önemli bir kazanım olacaktır.

KAYNAKÇA

- Cop, R. ve Akınar, I. (2014). Öğrencilerin Şehirlerin Markalaşmasına. Yönelik Algıları. Marmara Üniversitesi. İ.İ.B. Dergisi., 38(1), S. 69-88.
- Goovaerts, P., Biesbroeck, H. V., Tilt, T. V. (2014). Measuring the effect and efficiency of city marketing. *Procedia Economics and Finance* 12, 191- 198.
- Gümüş, N. (2016). Şehir Pazarlaması Bağlamında Üniversite Öğrencilerinin Şehre Yönelik Algılarının Belirlenmesi: Kastamonu İlinde Bir Araştırma. Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 26, 299-314.
- Gümüş, N. & Onurlubaş, E. (2021). Şehir Marka Deneyiminin Şehir Memnuniyetine ve Şehir Marka Elçiliği Davranış Niyetine Etkisi. *Gaziantep University Journal of Social Sciences* 20(4) 1830-1846
- İçli E. G. ve Vural, B. B. (2010). Şehir Markası Yaratma Süreci ve Marka Şehir Çerçevesinde Kırklareli İlının Değerlendirilmesi. *Uluslararası II. Trakya Bölgesi Kalkınma - Girişimcilik Sempozyumu Bildiri Kitabı* 1 s:259-278.
- Ismail, S. ve Mohd-Ali, N.A.(2011). The Imaging of Heritage Conservation in Historic City of George Town for City Marketing. *The 2nd International Building Control Conference* 2011.
- Kavaratzis M. ve Ashworth, G.J. (2007). Partners in coffeshops, canals and commerce: Marketing the city Amsterdam. *Cities*, Vol. 24, No. 1, p. 16-25.
- Kutlu, Ö. ve Göksel, Z.S. (2014). Zarif Söngül Kent Kültürü Oluşturma Aracı Olarak Kültürel Belediyecilik: Selçuklu Örneği. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* Dr. Mehmet YILDIZ Özel Sayısı 2014, ss. 75-91.

DEVLET KONSERVATUARI HEYETİNİN BOLU'DAKİ 1948 YILI Türkü Denemeleri

DR. ABDULLAH DEMİRCİ

Maarif Vekilliği Devlet Konservatuarı adına bütün yurdu gezerek halk müziği derlemek ve bunları arşive kazandırmak amacıyla Halil Bedi Yönetken, Muzaffer Sarısözen ve Rıza Yetişen'den oluşan ekip, Bolu'daki ilk derlemesini 28 Temmuz 1948'de yaptı. Bu Muzaffer Sarısözen'in 7. derleme gezisiydi. 1310 doğumlu daimi encümen Reşat Aker, en çok malzeme veren kaynak kişiydi. Ayrıca Öğretmen Fahri Tekindor, Memur Ali Murat Karageyik, Memur Ahmet Doğanuz'dan muhtelif parçalar derlenerek plağa kaydedildi. Derleme ekibi ertesi gün Göynük'te çalışmalarına aynı gün devam ettiler.

Göynük'te derlenen malzeme oldukça zengindi. Kaynak kişilerin çoğunu esnaf oluşturuyordu. Derlenen bazı parçaların müziğini klarnetle Hayrettin Yıldırım icra etmişti.

30 Ağustos 1948'de ekip Mudurnu'ya geçti, burada derlemelerine başladı. Kaynak kişilerin çoğu Mudurnu'nun köylerinden yetişmiş köylülerdi. İlk derlemeyi Mudurnu Alpagut köyünden 1316 doğumlu ve mesleği sıgırtmaç olan Lütfi Kurt'dan yaptılar. Resul Kurt'tan sözlü ve sözsüz 19 ezgi derlediler. 1564 nolu plağın A yüzüne Karaköyün, Yeni Meşeli, Eski İnce Oyun, Ada Yolu havası, Ey Bostancı, Melek Hanım, Dügün Yol Havası (Hora), B yüzüne; Arzu ile Kamber, Bolu Oyun havası, Durnalar, Çantayı aldı da askere giderken, A kızım da sana altun alayım mı?, Arpa da ektim, Çaylak Oyun havası, Güreş havası, Havuzun Başını ve Melek Hanım metinlerini kayda aldılar.

Aynı gün 1565 nolu plağa 1319 doğumlu Mehmet Gürcan'dan, 1315 doğumlu klarnetçi Mehmet Urganlıoğlu'dan, 1323 doğumlu Mehmet Yaman'dan, 1334 doğumlu Rıza İlter'den, 1337 doğumlu Mehmet Güner'den, 1310 doğumlu Servet Yılmaz'dan, 1339 doğumlu darbukacı Mustafa Bayram'dan ve 1328 doğumlu Mustafa Güney'den derleme yaptılar. Aynı plağın B yüzüne Meşeli Türküsü ve Melek Hanım türküsü tekrar kayda alındı. Çünkü bu türkü 1560 nolu plağa Göynük'te de söylenmiş ve kayda alınmıştı.

Meşeli ve Melek Hanım türküsünün kaynak kişisi 1319 doğumlu Mustafa Yaman Efe idi ve bu türküyü eskilerden Efe dayıdan öğrenmişti. Bu türkülerin sözleri şöyleydi:

Meşeli dağlar meşeli (beyim aman aman)
Dibinde (içinde) halı döşeli (aman aman)
Kül oldum aşka düşeli (beyim aman aman)
Olmalı yar güzel olmalı (aman aman)
Bir güzel dengini bulmalı
Bizim yaylalar ot'olur (beyim aman aman)
Südü kaymağı tat'olur (aman aman)
Bizde güzel kıymat'olur (beyim aman aman)
Olmalı yar güzel olmalı (aman aman)
Bir güzel dengini bulmalı
Melek hanım has bahçede geziyor
Melek hanım aman geziyor
Kınalıda eller incide mercan diziyor aman aman
Melek hanım aman diziyor
Hanımda ninesi bu işleri seziyor
Melek hanım aman seziyor

(Bağlantı)
Ağlama meleşim seninde yazın böyledir aman aman
Melek hanım aman böyledir
Aşk adamı bülbül gibi söyledir aman aman
Melek hanım aman böyledir

Melek hanım taş üstünde iniler
Melek hanım aman iniler
Tersanede soygunda vermiş gemiler aman aman
Melek hanım aman gemiler
Evrakda gelmiş yarelerim yeniler
Melek hanım aman yeniler

Melek hanım türküsünün bir de hikayesi vardır:

Melek hanım aslen Boluludur. (Bir başka anlatımda Mudurnuludur) Bolu'nun Göynük ilçesine ninesiyle birlikte kaymakamın misafiri olarak gelmektedirler. Melek hanım ile Göynüklü bir genç birbirlerine aşık olurlar. Göynük'te has bahçe denilen yerde buluşmaya

başlarlar. Melek'in ninesi bunu fark eder ve mecburen nikâhları kıyılır. Daha sonra genç delikanlı askere gider Melek de has bahçede onu hasretle beklemektedir daha sonra genç adamın şehit olduğu haberi gelir ve Melek hanım bu acıya dayanamayıp birkaç yıl sonra ince hastalıktan ölüyor ve adına türkü yazılır. İcracılar bu türküyü Mustafa Yaman Efe'den öğrendiklerini belirtirler.

Muzaffer Sarısözen, Halil Bedii Yönetken ve Rıza Yetişen'den oluşan derleme ekibi daha sonra aynı kaynak kişilerden 1566 nolu plağa kayıt almaya devam ettiler. A yüzüne Hem oyunbaz ve Hora havası kaydedildi. B yüzüne Köylü Zeybeği kaydedildi. Hem Oyunbaz türküsünün sözleri şöyleydi:

"Hem oyunbaz hem hilebaz
Misli cihanda bulunmaz
Hazineler versem almaz
Şol sinemden aman
Yareleri iyi olmaz

Efendim ölmeyesin
Dert bela görmeyesin
Cennet şurada dursun
Cehennem görmeyesin
A benim gül efendim
Dili bülbül efendim
Ah ne kadar sevmez isem
Yüzüme gül efendim"

Ertesi gün, 31 Temmuz 1948 günü derleme ekibi yine Sığırtaç olan 1316 doğumlu Lütfi Kurt'tan derlemeye devam etti. 1566 nolu plağı B yüzüne onun Çepnili merhum Hakkı'dan öğrendiği Köroğlu havası kaydedildi. Devamında Düz oyun havası, Seferberlik, Değirmen, Halimem ve Alahna Havası kayda alındı. (X)Alahna; Mudurnu'da bir köy.

Aynı gün Mudurnu'da aslen Göynük Arıkçayır köyünden olan 1339 doğumlu, rençber Memet Erkut'tan derleme yapılmaya devam edildi. Önce Düz hava kayda alındı. 1566 nolu plağın A yüzüne ayrıca Göynük Zeybeği, Düz hava (Ortaköy havası), Sorgun çiftetellisi, Köprü'nün altı ..., Meleme de koyun, Cezayir havası, Karşılama (Misafiri karşılama), B yüzüne Gelin bindirme, Göynük havası kaydedildi. Memet Erkut, ekibe klarnet de çaldığını ve Bolu ile Mudurnu'nun düz havalarının çiftetelli gibi olduğunu söyledi.

Aynı gün 1927 doğumlu lise mezunu Şeref Yılmaz'dan Selme (Örencik Tahtaları) adlı türkü 1567 nolu plağa kaydedildi. Bu parçanın sözleri şöyleydi:

Örencik tahtaları
Üstünde noktaları (hey hey amman)
Beni de baştan çıkaran (aman aman)
Musalla yosmaları (kınalı Selmem)

Ocaklarda tencere
El uzatma incire (hey hey amman)
Zalım baban duymasın (aman aman)

Çeker bizi zincire (kınalı Selmem)
Kuyu başında bakar
Selmem gözlerin çakır (hey hey amman)
Selmemi sorarsanız (aman aman)
Oynuyor şakır şakır (kınalı Selmem)(X)

(X) Örencik, köy adı; Musalla, mahalle adıdır. 31.07.1948 tarihinde ADK tarafından derlenmiştir. Rept. No: 4655; (Can 2008:130)

Bu türküyü eskilerden öğrendiğini söyleyen Şeref Yaman'dan ayrıca köy düğün havası, alay içi havası derlendi.

Aynı gün tekrar Bolu'ya döndü. Önceki derlemelerde dinlenemeyen kaynak kişilerden yine plaklara kayıtlar yapıldı. 1 Ağustos'ta Bolu'da geçiren ekip, 2 Ağustos'ta Mengen'e doğru yola çıktı. Mengen'de Çukurca köyünden 1315 doğumlu Mehter Mustafa Canan başlıca kaynak kişileri idi. Onun söylediği selamlık ve nöbet türkülerine klarnetiyle, zurnasıyla eşlik eden Hacı Ahmetler Köyünden Bilal Kıymaz'dı. Düğün ilahisini söyleyen Baba Hızır Köyünden Kamile Güldeğirmenci, Çubuk Köyünden Arif Karaarslan, Baba Hızır Köyünden Ramazan Güldeğirmenci diğer kaynak kişilerdi. 3 Ağustos 1948'e kadar Mengen'de kalan ekip, aynı gün Gerede'ye hareket etti.

Gerede'de ilk olarak 1329 doğumlu Ahmet Ergezen, 1927 doğumlu Necmettin Ulaş ve 1345 doğumlu Şerafettin Gündüz'den sohbet havası derlendi, 1571 nolu plağa kaydedildi. 1326 doğumlu İlhan Akgünlü ve 1341 doğumlu Hakkı Gülsever söylenen parçanın müziğini icra ediyordu. kaynak kişilerden "Ben bir Köroğluyum dağda gezerim" mısrasıyla başlayan Köroğlu türküsünün derlenmesiyle Gerede gezisi sona erdi. 1948 yılının Temmuz ve Ağustos aylarında Muzaffer Sarısözen, Halil Bedii Yönetken ve teknisyen Rıza Yetişen'den oluşan derleme ekibi Bolu, Sinop ve Zonguldak illerindeki taramalarında toplam 190 ezgi derlemiştir. Bolu'da ise 62 ezgi derlenmiştir. "Milli Eğitim Bakanlığı'nca 1937 - 1952 yılları arasında Ankara Devlet Konservatuarı Folklor Arşivi için yaptırılan folklor derlemelerinde 8.000 kadar folklor müziği parçası toplanmıştı."

Kültür Bakanlığı MİFAD Derlemeleri

1980 yılında Kültür ve Turizm Bakanlığı, Milli Folklor Araştırma Dairesi elemanlarınca yapılan derleme çalışması. Sabri Uysal başkanlığında İsmail Hakkı Akyoğlu ve Ahmet Çakır'dan oluşan ekip 16 kişiden derleme yaparak repertuara kazandırmışlardır.

Halk müziği ve oyunları derlemek için Bolu ve ilçelerinde 03.06.1980 - 14.06.1980 tarihlerinde çalışan ekip, bu arada Mudurnu'ya da gitmiştir. Bolu'daki derlemelerde toplam 17 ses bandı doldurularak arşive kazandırılmışlardır. Bugün bu kayıtlar dijital ortama aktarılmış olarak Kültür ve Turizm Bakanlığı, Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü, Halk Kültürü Bilgi ve Belge Merkezi'nde B 1980.0051 - B 1980.0067 arşiv yer numaralarıyla kayıtlı olarak muhafaza edilmektedir.

DÜNYANIN AŞÇI FABRİKASI

Mengen

ZEKİ AÇIKGÖZ

Bolu Mengen doğumlu Zeki Açıkgöz, 1979 yılından beri aşçı olarak çeşitli otel ve restoranlarda çalıştı. 1991 yılında Ankara Sheraton & Lugal Hotel and Convention Center bünyesinde çalışmaya başladı ve 2000 yılında Executive Chef oldu.

2000 yılından beri Executive Chef olarak çalıştığı Ankara Sheraton & Lugal Hotel and Convention Center bünyesinde, bir çok organizasyonun ev sahipliğini yapan Zeki Açıkgöz, dünyaca ünlü kişiler için münüler hazırlamıştır. Bunlardan bazıları; Barack Obama, Kraliçe Elizabeth, Putin, Abdullah Gül, Ahmet Necdet Sezer, Süleyman Demirel ve son 10 yılın tüm bakan ve başbakanları. Halen 21 derneğin bağlı olduğu Türkiye Aşçılar Federasyonu'nun (TAFED) üçüncü dönem başkanlığını yürütmektedir. Yurtiçinde ve yurtdışında Türk mutfağı ve yemek kültürünü tanıtmak amacı ile birçok çalışmada bulunan Açıkgöz, Chaines des Rotisseurs (Uluslararası Gastronomi Derneği) dernek üyesidir. Ayrıca World Association of Chefs Societies'nin Türkiye'deki tek resmi jürisidir.

Uluslararası platformlarda Türkiye'yi ve Türk mutfağını tanıtmaktadır. 2009 yılından beri Atılım Üniversitesi Turizm Bölümünde mutfak dersi vermektedir. Çeşitli televizyon kanallarında yemek programları yapmaktadır.

Bolu ve Mengen denildiğinde akla gelen ilk şey köklü bir aşçılık kültürüdür. Türkiye'nin en maharetli aşçılarını yetiştiren Mengen'de aşçılık mesleği bir yöre geleneğidir. Osmanlı'dan günümüze kadar baktığımızda, her dönemin en önemli mutfaklarında Bolu Mengenli aşçıları var. Türkiye'de açılan ilk aşçılık okulunun yer aldığı ve "aşçı fabrikası" olarak anılmaya başlanan Mengen, günümüzde başta Avrupa olmak üzere dünya mutfaklarına aşçı yetiştiriyor.

Mengenli Aşçılar Osmanlı Saray Mutfağında

Her haneden en az bir aşçı çıkaran Mengenlilerin ünü, Osmanlı saraylarına kadar uzanıyor. Bir rivayete göre Osmanlı Dönemi'nde ordu, Anadolu üzerinden bir sefere giderken Mengen'den geçer. Orada Mengenli bir aşçının yaptığı yemeği çok beğenen padişah, aşçıyı saraya mutfağına alır. Fatih Sultan Mehmet Han'ın, Topkapı Sarayı'na 5250 metre kare büyüklüğünde bir mutfak yaptırdığı ve bu saray mutfağını Mengenli Yakup Ağa'ya kurdurduğu söylenir.

Araştırmalara göre ise birer aşçılık okulu niteliğinde olan saray mutfaklarında, 1826'da Nevşehirli aşçıların etkisinin azalmasıyla Mengenli aşçıların yoğunlaşması başlar. Bu dönemde Mengenli aşçılar, saray mutfağının Matbah-ı Amire, Has Mutfak, Helvahane gibi kısımlarına kadar yayılır. Genellikle Bolu, özellikle Mengen yöresinden saraya getirilen çocuklar, saray mutfağının değişik bölümlerinde kıdemli aşçı yardımcılarının yanında basit işlerle mesleğe başlar.

Atatürk'ün Başaşçısı da Mengenli

Mengenli aşçıların Türk mutfağının gelişimine katkıları azımsanmayacak kadar çok. Osmanlı'dan sonra Cumhuriyet Dönemi'nde de Mengenli aşçıların maharetli elleri onları en üst düzey mutfaklarda en önemli görevlere taşıyor.

Önce İran Şahı Mehmet Ali Şah'ın daha sonra Sultan Abdülhamit'in oğlu Yusuf İzzettin Efendi'nin ve Saliha Sultan'ın aşçılığını yapan Mehmet Yücel, Mengen Düzağaç Köyü nüfusuna kayıtlıdır.

Birgün Atatürk'ün kız kardeşi Makbule Hanım, Yücel'in Kadıköy'deki küçük lokantasında yemek yiyip çok beğenince, ertesi gün iki asker Mehmet Usta'yı Atahın huzuruna çıkarır. Mengenli Mehmet Usta, o günden sonra Gazi Mustafa Kemal vefat edene kadar yani tam 14 yıl 7 ay Atatürk'ün başaşçısı olarak çalışır.

Mehmet Usta ile birlikte Mengen'in hünerli a   ları  ankaya K    n n mutfa ından hiç eksilmez. Bugüne kadar  imdiki Cumhurbaşkanımız da d h l olmak üzere neredeyse tüm Cumhurbaşkanlarının  efli ini yapan yine Mengenli ustalar olmuştur.

 ngiltere Kraliçesi II.Elizabeth, Prens Philip gibi yabancı devlet konuklarının a ırılanması, kamu kurumlarının mutfa ları da Mengenli ustalara emanet edilmiştir. Ülkemizde d  arıda yeme içme kültürünün yavaş yavaş yaygınlaşmasıyla birlikte, Mengenli a   lar hem otel hem de restoran mutfa larında, Türkiye'de açılan ilk lokantalarda da görülmeye ba lanır.

Mengenli  eflerin mutfa taki becerileri ne kadar aileden gelen bir özellik olsa da, her şeyde olduğu gibi a  lıkta da e itim n önemini bilen ustaların isteğiyle, 1985 yılında Türkiye'deki ilk a  lık okulu Mengen'de açılır. Mengen A  lık Lisesi, ilk mezunlarını 1992 yılında 22 kişi olarak verir. 1997 yılında ise Abant  zzet Baysal  niversitesi'ne (A B ) ba lı Mengen Meslek Yüksekokulu A  lık Programı açılarak bu alanda akademik çalışmalar ba lar. Ardından 2012 yılında Gastronomi ve Mutfak Sanatları bölümü açılır.

Mengenli ustalar atalarının mirası olan a  lık i ini öyle bir benimsemiştir ki mesleklerini her geçen gün daha da geliştirerek haklı bir   hrete kavu mu lardır. Türkiye'nin neresinde olursak olalım büyük otellerin, turistik tesislerin, okulların, hastanelerin, fabrikaların mutfa ını idare eden Mengenli bir a  ya mutlaka rastlarız.

Dünyada a  lık mesleğinin bir yöre geleneği olduğu tek yer olan Mengen'de artık dünya mutfa larına a  i yeti iyor.Bugün ABD, Hollanda, Fransa,  svi re, İran, Irak, Suudi Arabistan ve Libya gibi pek çok ülkede Mengenli a  larımız Türkiye'yi ve Türk mutfa ını başarıyla temsil ediyor.

Mengen'de a  lık gelene tir ama her şeyden çok, sanattır. Bu geleneği babadan o ula aktaran maharetli eller, ülkemizin en değerli sanatçıları ve Türk mutfağının kültür elçileridir.

A  lar diyarı Mengen'i marka yapan bu geleneğin ve yeteneğin çok daha iyi değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyorum. Bu eşsiz değer, çok daha kapsamlı projeler, organizasyonlar ve stratejilerle tanıtılarak, Mengen'in hem ülkede hem de dünyadaki bilinirli ine katkı sağlanmalı; Mengen,Türk gastronomisinde sahip olduğu önemli yeri tüm dünyaya etkin projelerle duyurulmalıdır.

Zekâ OYUNLARINI TANİYALIM

MUHAMMED ALİ SAVAŞ

1991 Ankara Altındağ doğumlu yazar, ilk, orta ve lise öğrenimini Ankara'da tamamladı. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesinden 2013 yılında mezun oldu. Lisans eğitimi sırasında Satranç Topluluğu yönetim kurulu üyeliği ve Akıl Yürütme Topluluğu kurucu başkanlığı görevlerinde bulundu. 2013-2014 eğitim öğretim yılının ikinci yarısında Muş ili Bulanık ilçesinde Eretepe İmam Hatip Ortaokulu'na fen bilgisi öğretmeni olarak atandı. Fen bilgisi öğretmenliği görevini Bartın Bilim ve Sanat Merkezi'nde sürdüren yazar evli ve bir çocuk babasıdır. Zekâ oyunları ile 2013 yılından beri çalışmalarını sürdürmektedir. Merkezi ve mahallî eğitimlerde görev alan yazar, görev yaptığı kurumlarda zekâ oyunları ile ilgili projelerde yer almaktadır. Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünde fen eğitimi ve zekâ oyunları üzerine yüksek lisans yapan yazar, 2019 yılında mezun oldu. Yazar, zekâ oyunları ve fen eğitimi üzerine çalışmalarını sürdürmektedir.

DOÇ. DR. İBRAHİM YÜKSEL

Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Fen Bilgisi Öğretmenliği Lisans Programı'ndan 2006 yılında mezun oldu. Aynı üniversitede yüksek lisans eğitimi 2009 yılında, doktora eğitimi ise 2015 yılında tamamladı. Milli Eğitim Bakanlığı'nda farklı zamanlarda 4 okulda öğretmenlik yaptıktan sonra 2011 yılında Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi'nde öğretim görevlisi olarak göreve başladı ve halen aynı bölümde doçent olarak çalışmaktadır. Yazarın kitap yazarlığı, çok sayıda ulusal ve uluslararası makalesi ve çalışmaları bulunmaktadır. Milli Eğitim Öğretmen Yetiştirme Genel Müdürlüğü'nde ve çeşitli okullarda 2014 yılından bu yana Zekâ Oyunları Eğitimi vermektedir. 2013 yılından itibaren ise Seçmeli Bilimsel Muhakeme (Akıl Yürütme) üzerine iki fakültede derslere girmiş olan yazarın doktora tez konusu ise Bilimsel Muhakeme konusu üzerinedir. Üniversitede Zekâ oyunu ve Akıl Yürütme üzerine derslere girmektedir. Bunun yanında çalışma ve ilgili alanları; zekâ oyunları, eleştirel düşünme, problem çözme becerileri, yapılandırmacı yaklaşım, öğretmen eğitimi, optik uygulamaları ve akıl yürütme, sınıf yönetimi, fen eğitimi, laboratuvar yaklaşımları, ekonomi, satranç ve mangala eğitimi, basketbol eğitimi.

Oyun denilince akla ilk olarak çocuklar gelmektedir. Bunun birçok sebebi olabilir ancak en önemli sebeplerinden birisi oyunun çocuğa sunduğu öğrenme deneyimleridir. Çünkü çocuklar, oyunlar sayesinde gelecek yaşantıları için en önemli araçları olan tecrübelerine ulaşırlar. Ancak oyun sadece çocuklar için değildir. Yetişkinlerde hemen her gün bir oyunun içerisinde yer almaktadır. Bu oyunlar birey için önemli deneyimler sunan araçlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu deneyimler günlük yaşamla alakalı olabildiği gibi bilişsel beceriler olarak da belirtilebilir.

Farklı zekâ alanlarının geliştirilmesi için bilişin beslenmesi gerekmektedir. Bilişin beslenmesi için ise bireyin aktif olacağı bilişsel etkinliklerde yer alması gerekmektedir (Temiz, 2007). Bu bilişsel etkinliklerin eğlenceli bir yolu olan zekâ oyunları ise Seçmeli Zekâ Oyunları Dersi Öğretim Programında belirtilmektedir. Zekâ oyunlarının temelinde problem çözme, akıl

yürütme ve iletişim becerileri bulunmaktadır (MEB, 2013). Bu beceriler de göz önünde bulundurularak zekâ oyunlarının bilişsel becerilerin geliştirilmesinde en önemli faaliyet olduğu belirtilmektedir (Takma, 2009).

Zekâ Oyunları Nedir?

Zekâ oyunları, bireyin bilişsel kapasitelerinin ve becerilerinin geliştirilmesinde çeşitli oyunlar ve etkinlikler ile düşünme becerilerinin, mantıksal akıl yürütme becerisinin (MEB, 2013) ve stratejik düşünme becerisinin (Bottino & Ott, 2006) geliştirilmesinde eğitici bir araç olarak kullanıldığı (Davoodi, 2013) öğrenme araçlarıdır. MEB, zekâ oyunlarını 2013 yılında yayınlanan öğretim programıyla 6 alt boyutta incelemiştir. Daha sonra 2019 yılında Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü'nün yayınladığı bir başka kaynakta ise 9 alt boyutta incelenmiştir. Bu alt boyutlar Şekil 1'de gösterildiği gibidir.

Şekil 1. Zekâ Oyunları Alt Boyutları

Şekil 1 incelendiğinde 2013 ve 2016 yıllarında ele alınan strateji oyunları, hafıza oyunları, sözel oyunlar ve zekâ soruları alt boyutlarının 2019 yılında da aynı isimler ele alındığı görülmektedir. 2013 ve 2016 yıllarında akıl yürütme ve işlem oyunu olarak yer alan alt boyutun, 2019 yılında görev oyunları, sayısal oyunlar ve mantık oyunları olarak ele alındığı görülmektedir. Ayrıca geometrik-mekanik oyunlar olarak ele alınan alt boyutun ise şekilsel oyunlar kısmında incelenebileceği ancak ifade olarak tam karşılığının olmadığı belirtilebilir. Son olarak 2013 ve 2016 yıllarında yayınlanan kaynaklarda dikkat oyunları yer almazken, 2019 yılında yayınlanan kaynakta bulunmaktadır.

Akıl yürütme ve işlem oyunları, verilen bilgiler değerlendirilerek ve yalnızca mantıksal çıkarımlara dayanarak sonuçların çıkarıldığı, genellikle tek kişilik

bulmacalar biçimindeki zekâ oyunlarıdır. İşlem oyunları ise ipucu verilerinin değerlendirilmesi, çıkarım ve mantık gerektirmesinin yanı sıra dört işlem bilgisi gerektiren zekâ oyunlarıdır. Bu tür oyunlarda oyuncunun ihtiyacı olan tüm bilgiler oyunun başında verilir. Bu tarz oyunlara, patika, sudoku, çit, mantık karesi, kare karalamaca, kendoku, kakuro, Bölmece ve patika gibi oyunlar örnek olarak verilebilir (MEB, 2016).

Sözel oyunlar, mantıksal akıl yürütmeye ek olarak kelime dağırcığı kullanan oyun türleridir. Bu tür oyunlar tek oyunculu bulmaca oyunları olarak oynanabileceği gibi iki oyunculu oyunlar, takım oyunları veya takımlar arası oyunlar olarak da oynanabilir. Burada belirtmek gerekir ki sadece kelime oyunu olan oyunlar akıl oyunlarına dâhil değildir. Kelime dağırcığının yanı sıra mantıksal akıl yürütmeyi de kullanmak gerekir. Bu tarz

oyunlara, anagram, kelime bulma, şifre bulma, kelime avı, kelime yerleştirme ve sözcük merdiveni gibi oyunlar örnek olarak verilebilir (MEB, 2016).

Geometrik-mekanik oyunlar, geometrik düşünme teknikleri, el-göz koordinasyonu, uzamsal akıl yürütme becerileri veya motor becerileri kullanılan oyun türleridir. Bu tür oyunlar tek oyunculu bulmaca oyunları olarak oynanabileceği gibi iki oyunculu oyunlar, takım oyunları veya takımlar arası oyunlar olarak da oynanabilir. Çoğu oyun hazır araçlar kullanır. Bu tarz oyunlara, tangram, polyomino, şekil oluşturma, yapboz, labirent, düğüm oyunları, rubik küpü, soma küpleri ve mikado çubukları gibi oyunlar örnek olarak gösterilebilir (MEB, 2016).

Hafıza oyunları, kısa süreli veya uzun süreli hafıza kullanan oyun türleridir. Bu tür oyunlar tek oyunculu bulmaca oyunları olarak oynanabileceği gibi iki oyunculu oyunlar, takım oyunları veya takımlar arası oyunlar olarak da oynanabilir. Oyunun türüne göre görsel veya sözel hafıza kullanılabilir. Bu tarz oyunlara, sayı ve sözcük hatırlama, eş bulma oyunları, resim hatırlama ve yön bulma gibi oyunlar örnek olarak verilebilir (MEB, 2016).

Strateji oyunları, kazananları ve kaybedenleri olan

iki veya daha fazla oyuncunun ayrı tarafta oynadığı bir oyun türüdür. Oyunda taraflar bireysel veya takım olarak olabilir. Oyun türü olarak başlangıçta taraflara oyunla ilgili tüm bilgilerin açık olduğu ve olasılık faktörünün olmadığı oyunlar olabilir. Bu tür oyunlara örnek olarak mangala, satranç, go, reversi, dama ve connect four verilebilir. Olasılık faktörünün dâhil olduğu oyunlara bir örnek tavladır. Oyunla ilgili bilgilerin başlangıçta bazı taraflarca mevcut olduğu, ancak diğerlerine sunulmadığı oyunlar olabilir. Bu tarz oyunlara da sayı tahmin etme ve amiral battı -iki kişilik- gibi oyunlar örnek olarak verilebilir (MEB, 2016).

Zekâ soruları genellikle ilk başta net olmayan tek kişilik sorulardır ve oyuncu verilen ipuçlarını inceleyerek veya kendi çabalarıyla net bir cevaba ulaşır. Zekâ sorularında soruyu tasarlayan kişinin istediği cevabın bulunması istenir ve sorular birden fazla şekilde çözülebilir. Ancak nitelikli bir zekâ sorusunun her kesimden insanı ikna edebilecek net bir cevabı olmalıdır. Bu tarz sorulardan çok bilinenlere, kurt-kuzu-ot sorusu, anahtar-ampul sorusu, yalancı-doğrucu soruları, kap aktarma soruları, kibrit soruları ve resfebe (Salvi, Costantini, Bricolo, Perugini & Beeman, 2015) örnek olarak verilebilir (MEB, 2016).

Zekâ Oyunlarının Önemi

İHTİYAÇ

Bilgiyi stratejik biçimde kullanabilen, akıl yürütebilen ve problem çözebilen bireylere duyulan ihtiyaç (Durmaz & Durmaz, 2015).

KENDİNİ TANIMA

Zekâ oyunları oynayan birey kendi zekâ potansiyellerini keşfeder ve geliştirir (MEB, 2013).

BEKERİLER

Problem çözme, akıl yürütme, öz düzenleme, iletişim, psikomotor becerilerin ve duyuşsal özelliklerin geliştirilmesi (MEB, 2013, 2016).

KAYNAKÇA

Cop, R. ve Akpınar, I. (2014). Öğrencilerin Şehirlerin Markalaşmasına. Yönelik Algıları. Marmara Üniversitesi. İ.İ.B. Dergisi., 36(1), S. 69-88.

Goovaerts, P., Biesbroeck, H. V., Tilt, T. V. (2014). Measuring the effect and efficiency of city marketing. Procedia Economics and Finance 12, 191-198.

Gümüş, N. (2016). Şehir Pazarlaması Bağlamında Üniversite Öğrencilerinin Şehre Yönelik Algılarının Belirlenmesi: Kastamonu İlinde Bir Araştırma. Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 26, 299-314.

Gümüş, N. & Onurlu, E. (2021). Şehir Marka Deneyiminin Şehir Memnuniyetine ve Şehir Marka Etkiliği Davranış Niyetine Etkisi. Gaziantep University Journal of Social Sciences 20(4) 1830-1846

İçli E. G. ve Vural, B. B. (2010). Şehir Markası Yaratma Süreci ve Marka Şehir Çerçevesinde Kırklareli İlinin Değerlendirilmesi. Uluslararası II. Trakya Bölgesi Kalınma - Girişimcilik Sempozyumu Bildiri Kitabı 1 s:259-278.

Ismail, S. ve Mohd-Ali, N.A.(2011). The Imaging of Heritage Conservation in Historic City of George Town for City Marketing. The 2nd International Building Control Conference 2011.

Kavaratzis M. ve Ashworth, G.J. (2007). Partners in coffeeshops, canals and commerce: Marketing the city Amsterdam. Cities, Vol. 24, No. 1, p. 16-25.

Kutlu, Ö. ve Göksele, Z.S. (2014). Zarif Songül Kent Kültürü Oluşturma Aracı Olarak Kültürel Belediyecilik: Selçuklu Örneği. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Dr. Mehmet YILDIZ Özel Sayısı 2014, ss. 75-91.

NARVEN TERMAL

Kasaba

HALİT YILDIZ

1961 yılında Bolu'nun Yeniçağa İlçesi'ne bağlı Dere Köyü'nde doğdum. İlk, orta ve lise öğrenimimi Bolu'da tamamladıktan sonra 1982 yılında Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi'n den mezun oldum.

Aynı yıl Türk Ticaret Bankası'nda müfettiş yardımcısı olarak göreve başladım. 1983 yılında Maliye Bakanlığı'nın en üst düzey denetim kurullarından olan Gelirler Kontrolörleri Kurulu'na girmeye hak kazandım. Yaklaşık 12 yıl yurdun değişik yerlerinde vergi incelemesi, teftiş ve soruşturma faaliyetlerinde bulundum. Ayrıca bir süre vergi incelemeleri konusunda eğitim almak ve oradaki vergi sistemini ülkemize uyarlamak amacıyla Maliye Bakanlığı tarafından Almanya'da görevlendirildim. Başkontrolörlük görevime ilaveten; Maliye Bakanlığı Eğitim Grup Başkanlığı Birim'inde inceleme elemanlarına, Maliye Bakanlığı personellerine ve vergi dairesi müdürlerine birçok alanda eğitim verdim.

1995 yılında Gelirler Başkontrolörlüğü görevinden ayrılarak Yeminli Mali Müşavir unvanı ile serbest meslek hayatına geçiş yaptım. Halen Ankara ve Bolu'da sahibi olduğum Rehber Yeminli Mali Müşavirlik Ltd. Şti.'ne bağlı 2 ayrı ofis çatısı altında toplam 10 kişilik uzman kadrom ile beraber Yeminli Mali Müşavirlik faaliyetlerine devam etmekteyim. Bu çerçevede; başta Ankara, İstanbul, Bolu, Nevşehir, Niğde ve Aksaray olmak üzere Türkiye'nin birçok ilinde değişik sektördeki firmaya danışmanlık ile Maliye Bakanlığı adına denetim ve tam tasdik hizmetleri vermekteyim.

Bilgi birikim ve deneyimlerimi ülkenin hizmetine sunmak amacıyla 2004 yılında AK Parti'ye üye oldum. Aynı yıl yapılan mahallî idareler seçimlerinde Bolu'dan AK Parti İl Genel Meclisi Üyesi olarak seçildim. 2005 yılında 5302 sayılı İl Özel İdaresi Yasası'nın yayımlanmasıyla, İl Genel Meclisi Başkanlığı görevine layık görüldüm. 2 Bolu "kurucu başkan" sıfatı ile sürdürdüğüm görevim süresince, ekibimle beraber tüm Bolu halkı tarafından takdir toplayan, başta termal turizm alanı olmak üzere ilimizin tanıtım ve kalkınmasına yönelik birçok öncü projenin üreticisi olduk ve hayata geçmesini sağladık. 2007 yılında yapılan erken seçimlerde Adalet ve Kalkınma Partisi Bolu Milletvekili Aday Adayı olmak için Bolu İl Genel Meclisi Başkanlığı görevinden istifa ettim.

2023 makroekonomik planlarında önemli atılım alanlarından biri olarak gösterilen "sağlık turizmi" alanından, Bolu'nun ciddi bir pay almasını ve öncü olmasını sağlayacak,

tamamlandığında 8.000 yatak kapasitesine ulaşacak ve Bolu turizminin %50 kapasitesini teşkil edecek "Narven Termal Kasaba" projesinin icra kurulu başkanlığı görevini sürdürmekte ve yatırımlarına yön vermeye devam etmekteyim. Söz konusu proje, Türkiye'nin en büyük turizm yatırımlarından biri olup halen ilerlemeye devam etmektedir. Yatırım Tutarı 250.000.000\$'a ulaşacak olan projemiz 2016 yılında kısmi olarak hizmet vermeye başlamıştır. Mevcutta 2.000 yatak kapasitesi ve yıllık 700.000 geceleme ile şimdiden ilimiz ve ülkemiz ekonomisine ciddi katkı sağlamaktadır.

Türkiye'nin beyaz et üretiminin %30'unu karşılayan Bolu'nun gübre problemini çözmek amacıyla biokütleden enerji üretimi alanında 20 işadamları bir araya getirerek Bolu Güç Birliği Enerji Yatırım Anonim Şirketi'nin kuruluşuna öncülük ettim. Bu alanda patenti şirketimizde bulunan ve dünyada ilk kez uygulanacak bir teknoloji ile ilimizin en büyük sorunlarından bir tanesi çevreci bir çözüme kavuşturulmakla kalmayıp "Tabiatın Kalbi" olan ilimizin enerji ihtiyacının bir kısmının da yenilenebilir kaynaklardan karşılanması hedeflenmektedir. Türkiye'ye model olacak bu projenin de halen icra kurulu başkanlığı görevini yürütmekteyim.

1999 yılından bu yana, sahibi olduğum, 180.000 adet broiler tavuk üretim kapasitesine sahip, en son teknoloji ile üretim yapmakta olan çiftliğimiz, ilin beyaz et üretimine katkı sağlamaktadır.

İş Hayatım haricinde birçok sivil toplum kuruluşu, dernek ve vakıfa görev aldım. Bir süre "Baluspor Kulübü Yönetim Kurulu'nda Mali Asbaşkan ve 12 yıl süreyle "Ankara Yeminli Mali Müşavirler Odası'nda disiplin kurulu üyesi olarak görev yaptım. Halen "Bolu Kalkınma ve Tanıtma Vakfı'nda disiplin kurulu üyesi; "Yeniçağa Kalkınma ve Tanıtma Vakfı'nda yönetim kurulu üyesi ve "Bolu Bağışçılar Vakfı" mütevelli heyeti üyesi olarak görev yapmaktayım.

Evli ve iki çocuk babasıyım. Eşim, emekli kız meslek lisesi öğretmenidir. Oğlum, TED Ankara Koleji'nden sonra Bilkent Üniversitesi İşletme Fakültesi'ni bitirmiş olup Narven Sağlık Termal Turizm İnşaat Madencilik San. Tic. AŞ Genel Müdürü olarak görev yapmaktadır. Kızım, hukuk fakültesi mezunu olup halen Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde Yüksek Lisans eğitimine devam etmekte ve diğer yandan da serbest avukat olarak görevini sürdürmektedir.

Yeminli Mali Müşavir Halit Yıldız'ın 2005 yılında Bolu İl Genel Meclisi Başkanı olmasından sonra İl Genel Meclisi'nde Bolu'nun kalkındırılması ve turizm potansiyelinin harekete geçirilmesi amacıyla birçok proje hazırlanmıştır. Bu kapsamda Bolu İl Özel İdaresi ve Bolulu iş adamları ortaklığında Karacasu Termal Bölgesi'nde bir termal tatil köyü kurulması planlanmıştır. Ancak bir kısım kişiler tarafından bu projenin engellenmeye çalışılması üzerine bu projeden vazgeçilmiştir.

Daha sonra yapımı hayal edilen ve Bolu'yu termal turizm açısından zirveye taşıyacağına inanılan projenin Bolulu iş adamları ile birlikte yapılmasına karar verilmiş ve 2010 yılında arazi alımlarına başlanmıştır.

2013 yılında inşaat çalışmaları başlayan, 450.000 m² alanda, 1200 m uzunlukta ve 400m genişlikteki büyük bir arazide yükselmeye devam eden Narven Termal Kasaba; adını Anadolu'da bulunan Karaağaç'tan alan, adına uygun olarak doğa ile uyumlu bir şekilde projelendirilmiş "Sağlık Kasabası" projesidir.

Türkiye'ye Tapulu Hisseli Gayrimenkul Sistemini tanıtan Narven Termal Kasaba, çevresinde bulunan doğa ekosistemini bozmamak için dikey değil yatay mimari ile hazırlanmış, Türkiye'nin önde gelen ve Bolu'nun en büyük yatırımcılarının gücünü arkasına alarak 400 Milyon Dolar üzeri yatırım yapılacak yüksek yatırımlı termal tatil projesidir. Tapulu Hisseli Gayrimenkul Sistemi, 1+1, 2+1, 3+1 ve Villa seçenekleri ile satışları devam eden ve 2016 yılının Şubat ayında misafirlerine kapılarını açan Narven; 2022 Yılı Mayıs ayı itibarıyla 3 Milyonu aşkın geceleme rakamları, 25 Bini aşkın Hisseli Gayrimenkul Üyesi ve Ortalama %99 Satış Yüzdesine sahiptir.

Narven Termal Kasaba; kendi arazisinden çıkan Termal Suyunu, bölgesinden düzenli olarak tedarik ettiği gıda ürünleriyle Bolu'yu ve ötesinde ülkesinin

tüm kaynaklarını tasarruflu ve akıllı kullanarak doğayı korumakta, soyu tükenen Bolu endemik türlerini koruması altına almaktadır.

Yedigöller Mahallesi adıyla yükselmeye devam eden 1. Etap inşaat çalışmaları kapsamında hali hazırda 488 daire ve 15 villayı üye ve misafirlerinin beğenisi ve kullanımına sunan Narven Termal Kasaba'da, 1. Etap inşaat çalışmaları devam etmektedir.

Yedigöller Mahallesi, Kasaba meydanında yer alacak Otel & Kongre Merkezi ve Abant Mahallesi ile 3 etaptan oluşan Narven Termal Kasaba; tamamlandığında 7200 yatak kapasitesi ve 60 Binin üzerinde Hisseli Gayrimenkul Üyesine sahip olacak.

NARVEN'DE NELER VAR?

Her detayın düşünülerek projelendirildiği Narven Termal Kasaba'da; Yarı Açık ve Kapalı Termal Havuzlar, Yüzme ve Eğlence Havuzları, Termal Havuzlu ve Klasik Türk Hamamları, Saunalar, Tuz Odaları, Kar Çeşmeleri, Macera Duşları, Vichy Terapi Odaları, Kneipp Yürüyüş Havuzları, Buhar Odaları, Sıcak Taş Yataklar, Şok Duşlar, Güzellik Merkezi ve Dinlenme Odaları mevcut.

Türk ve Dünya mutfağının eşsiz lezzetlerinin servis edildiği Açık Büfe Restoran, Alakart Restoran, Pançeta Et Restoran, Nazlıgöl Kafe, Kitap Kafe, Vitamin Kafeler ve benzeri yiyecek içecek alanlarına sahip Narven'de aynı zamanda yetişkin oyun alanları, çocuk oyun alanları, fitness merkezi ve spor sahaları ile aktivite seçenekleri de misafirlerin hizmetine sunuluyor.

7'den 77'ye her yaş grubuna hitap eden geniş hizmet ağına sahip Narven'de, adrenalin ve heyecan tutkunları için ATV Safari Turları, Off-Road Turları ve Türkiye'nin En Başarılı Temalı Açık Alan Eğlence Merkezi Ödülü'ne sahip Narven Macera Parkı da var.

Narven'de konaklayan misafirler aynı zamanda tesis bünyesinde hizmet veren market sayesinde uygun fiyatlarla alışveriş yaparak veya organik dalından lezzetler seralarında yetişen taze sebze ve meyveleri dalından toplayarak evlerindeki tam donanımlı mutfaklarında yemek yapabiliyor.

Bolu'nun doğal güzelliklerinin tam ortasında kurulan Narven Termal Kasaba; İstanbul'a 255 km, Ankara'ya 187 km, Bolu Şehir Merkezine 6 km, doğa harikaları Gölcük'e 10 km, Abant'a 42 km, Yedigöller'e 48 km, Kartalkaya Kayak Merkezi'ne 26 km ve Akçakoca'ya 93 km mesafede bulunuyor.

DOĞANIN VİTRİNİ BOLU

GENTAS
a touch to life

4675 REVORE

best COMBINATIONS

Dekorasyonun son trendlerinden ilham alınarak ve ihtiyaçlarınıza eşlik edecek teknolojiler ile geliştirilen G-Lam ve Tezza; sıcak atmosferler yaratmak için çarpıcı özellikleriyle sizleri bekliyor.

5767 TEZZA TOUCH

TEZZA
Worktop Collection